

VEIEN TIL DET HVITE HUS

Kampen om å bli den 44. president i USA

**En studie av historiebruken i talene til Barack Obama og
John McCain i tidsrommet fra januar til valgdagen 4.
november 2008.**

Masteroppgave i historiedidaktikk

Av; Randi Marie Bø Furlund

Universitetet i Stavanger våren 2011

Universitetet
i Stavanger

Universitetet
i Stavanger

DET HUMANISTISKE FAKULTET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram:
Historiediaktikk masterstudium

vårsemesteret, 2011...

Åpen

Forfatter: Randi Marie Bø Furlund

Randi Marie Bø Furlund
(signatur forfatter)

Veileder: Ketil Knutsen

Tittel på masteroppgaven: Kampen om å bli den 44. president i USA. En studie av historiebruken til Barack Obama og John McCain i tidsrommet fra januar til valgdagen 4. november 2008.

Engelsk tittel: How to become the 44th president of The United States of America. An analysis of how Barack Obama and John McCain used the history in their campaign from January up to the election 4th of November 2008.

Emneord: historiedidaktikk, historiebruk, valgkampen 2008, Obama, McCain,

Sidetall: .....104.....
+ vedlegg/annet: 2x forside
1x forord

Stavanger, 20/5 - 2011...
dato/år

Forord:

Arbeidet med masteroppgaven i historiedidaktikk har vært interessant og svært lærerik på flere områder. Oppgaven er skrevet innenfor området historiedidaktikk, men det har ikke vært til å unngå at retorikken til tider har vært vel så mye i fokus. Interessen for USA har alltid vært levende, og valgkampen 2008 ble spennende da det var mange interessante kandidater. Barack Obama fremstod som den stor retorikeren mot krigshelten McCain. Oppgaven ga en innsikt i den retorikken som brukes i forhold til hva som er vanlig i vårt eget land. Den ga og et innblikk i hvilke historier kandidatene brukte for å fremme eget kandidatur til det øverste embetet i USA.

Det er flere som har hjulpet meg med å lete frem litteratur og gi tilbakemeldinger på teksten. Veilederen min, Ketil Knutsen, har vært tilgjengelig når jeg har hatt behov for å drøfte teksten min med han. Han var særlig viktig i perioden da jeg skulle finne ut av vinklingen på oppgaven og problemstillingen. Jeg har satt stor pris på at han har gitt gode innspill i forhold til litteratur jeg kunne bruke.

Jeg vil og takke Ole O Moen, Prof. Em for at han ville lese og kommentere utdrag av teksten. Jeg satte og pris på de litteraturforslagene han hadde. Det var en stor inspirasjon i en periode da jeg trengte et puff for å komme videre.

I tillegg til de som er nevnt, vil jeg takke barna mine Camilla, Eivind, Benedichte og Christina for at de har hjulpet meg i forhold til å høre på og ta del i fremdriften av oppgaven, å komme med gode råd i når det kom til oppsett og praktisk gjennomføring av oppgaven og ikke minst i forhold til å lese gjennom manus.

Randi Marie Bø Furlund, Torvastad, 15.05.2011

INNHold:

Sammendrag

Kapittel 1: Innledning	side 7
1.1 Innledning	side 7
1.2 Perspektiv, avgrensing og problemstilling	side 8
1.3 Kilder	side 9
1.4 Oppbygging av analysen	side 10
Kapittel 2: Teori og begrepsavklaringer	side 12
2.1 Innledning	side 12
2.2 Politiske taler	side 13
2.3. Taler som identitetsdanning	side 15
2.4 Talen og fortellingen	side 16
Kapittel 3: Metode	side 18
Kapittel 4: ”Den amerikanske identitet”	side 24
4.1 Innledning	side 24
4.2 ”This unique nation”	side 25
4.3 Føderalisme og maktbalanse	side 28
4.4 Nasjonalt og lokalt	side 30
4.5 Fra ”the melting pot” til ”the salad bowl”	side 34
Kapittel 5: Demokratisk – Republikansk	side 37
Kapittel 6: Obama og McCain	side 39
6.1 Innledning	side 39
6.2 Barack Hussein Obama	side 40
6.3 John McCain	side 40
6.4 Forskjellene i politisk overbevisning i viktige spørsmål	side 41
6.4.1 familien	side 42
6.4.2 utenrikspolitikk	side 42
6.4.3 Afghanistan, Irak og Iran	side 43

6.4.4 finanskrisen	side 44
6.4.5 helsepolitikk	side 45
6.4.6 innvandringspolitikk	side 46
Kapittel 7: Analyse av et utvalg taler	side 48
7.1 Innledning	side 48
7.1.1 Obama	side 51
7.1.2 McCain	side 51
7.2 Historiebruken i lys av historie og minne.	side 52
7.2.1 "A more perfect union" - Obama	side 57
7.2.2 John McCain Speech at the 2008 national Council of La Raza Convention	side 67
7.2.3 Kort sammenligning av talene	side 72
7.2.4 McCain's Speech on Foreign Policy, March 26 2008	side 74
7.2.5 "A World that Stands as One" – Obamas tale i Berlin	side 79
7.2.6 Kort sammenligning av talene	side 83
7.2.7 Obama's acceptance Speech	side 85
7.2.8 McCain's acceptance Speech	side 91
7.2.9 Kort sammenligning av talene	side 94
7.2.10 Obamas tale i New Hampshire 8. januar 2008 – "Yes we can"	side 95
7.2.11 John McCain's Speech in Virginia Beach	side 98
7.2.12 Kort sammenligning av talene	side 99
7.3 Å snakke med mål og visjoner – basert på talene som er analysert	side 100
Kapittel 8: Sammendrag og perspektiver	side 104
8.1 Oppsummering	side 104
8.2 Konklusjon	side 107
8.3 Videre utfordringer	side 109

Kilder

Sammendrag

Oppgaven er skrevet ut fra en historiedidaktisk synsvinkel. Første del dekker teorifeltet og ser på begrepet historiedidaktikk og narrativ bruk av historien. Myten vil og ha en viktig plass i fremstillingen av den kollektive historien som er grunnleggende for et folk og en nasjon.

Problemstillingen for analysen:

Hvordan fremstod historiebruken i talene til Barack Obama og John McCain i 2008 da de var presidentkandidater i USA. Hvilke verdier og holdninger uttrykte de, og hvilke motiver kan knyttes til denne historiebruken.

Oppgaven tar utgangspunkt i den amerikanske identitet. Hva er det som kjennetegner begrepet "unique" som ofte brukes om land og folk? Et annet punkt som blir drøftet er fra "the melting pot" til "the salad bowl". Dette tar opp den endringen som har skjedd i forhold til innvandring og befolknings sammensetning i USA. Dette var et viktig punkt i valgkampen i 2008.

Hoveddiskusjonen i oppgaven ligger på analyse av åtte taler. Det er fire taler av hver av kandidatene, og de er ordnet i par. Temaene som er tatt opp er innvandring, utenrikspolitikk, landsmøtetalene og deres evne til å oppildne velgerne i en nedgangsperiode. Talene ser på hvilke personlige historier Obama og McCain bruker for å fremme sine synspunkt og knytte bånd til velgerne. Disse historiene knyttes igjen opp mot en nasjonal eller global historie. Kandidatene ønsker å uttrykke sine verdier gjennom de historiene de bruker. Disse gjenspeiler verdier som står sterkt i det amerikanske samfunnet som religion, lojalitet, arbeidsinnsats og den amerikanske drømmen.

Som en naturlig del av analysene, blir det sett på noen av de retoriske grepene som talerne bruker. Obama og McCain har ulike måter å nærme seg tilhørerne på. McCain brukte en strategi som han kalte "straight talk" mens Obama brukte mer av egne historier og gikk dypere i bruk av religion og amerikansk historie. Begge hadde sine slagord som preget kampanjen. Obamas slagord var "change" og McCains var "country first".

Kapittel 1: Innledning

1.1 Innledning

”Å artikulere fortiden historisk er ikke det samme som å erkjenne hvordan det egentlig var. Det er å bemektige seg en erindring når den slår ned som et lyn i et kritisk øyeblikk.”¹ I artikkelen ”*Filosofen, engelen og den enøyde. – Walter Benjamins historiesyn*” sier Tom Klev at når vi opplever minner fra fortiden, har vi en følelse av at det ikke er tilfeldig at akkurat dette minnet rammet i det øyeblikket. Han mener at det ikke er nok å fortelle det som en tilbakelagt fortid, men at vi må gå inn i minnene og fortolke dem. Han siterer Benjamin på: ”Det sanne bildet av fortiden flimrer forbi. Man kan bare fastholde fortiden som et bilde, som et øyeblikk lyser opp og avdekker sin betydning, og aldri mer viser seg.” Klev påpeker at historien ikke bare er en abstrakt historie som ligger bak oss, men at den er rundt oss og avslører sannheten om seg selv gjennom å dukke opp i bilder, i øyeblikkelige og betydningsrike konstellasjoner av da og nå.²

Knut Kjeldstadli har gitt ut boka ”*Fortida er ikke hva den engang var*”. Her stiller han noen spørsmål rundt historisk vitenskap: ”Gjelder det å oppdage mønstre som faktisk fantes i fortida, også uavhengig av bevisstheten til mennesker i ettertid? Eller er det *vi* som historikere, som nåtidsmennesker, som legger slike mønstre inn i fortida?”³ Han mener at det fantes flere virkelig mønstre i fortida. Det som avgjør hvilke som trer fram i dag, er spørsmålene som vi stiller til fortida. Kjeldstadli stiller og spørsmålet om det fantes én virkelighet eller flere virkeligheter i fortida. Han nevner eksempelet med slaven og slaveeieren som ikke så likt på slaveriet, og mener at det er disse høyst reelle forskjellene av virkeligheten en må prøve å gripe.⁴

Både Benjamin og Kjeldstadli hevder at mennesket har et ønske om å binde det som fortelles til en større helhet, og ikke bare la historien være enkle fortellinger om det som var. Bernhard Eric Jensen sier at historie er noe menneskene har et bruksforhold til og ofte kan fremstå som en integrert del av dagens samtale eller opplevelse.⁵

---

¹ Benjamin, 1991: side 96, tese 6

² Klev, 1997: side 3

³ Kjeldstadli, 1999: side 38

⁴ Kjeldstadli, 1999: side 38

⁵ Jensen, 2006: side 66

Historiebruk forsøker å få frem hvilke oppfatninger som råder, og hvordan fortiden blir framstilt på et gitt tidspunkt. En måte å undersøke dette på er å se på hvordan politikere bruker fortiden i sine taler for å fremme sitt budskap og sitt kandidatur til posisjoner i systemet. Historiepolitikk er studier av hvordan historie brukes i politisk sammenheng. Her må en prøve å skille mellom legitim og illegitim bruk av fortiden. Hos Jensen finner vi et sitat fra Ben Okris ”*Birds of Heaven* (1996)” som kan si noe om verdinormene i et samfunn.

Historier udgør et skjult forråd af værdier; forandrer du de historier, som individer og nationer lever med og fortæller sig selv, vil du forandre individerne og nationerne. Nationer og folk er i hovedsagen de historier, som de nærer sig selv med. Hvis de fortæller sig selv historier, der er løgne, vil de lide under de fremtidige konsekvenser af disse løgne. Hvis de fortæller sig selv historier, der ser deres egne sandheder i øjnene, vil de frigøre deres historier, så de vil kunne blomstre i fremtiden.⁶

Denne oppgaven skal handle om politiske taler i forbindelse med å fremme sitt kandidatur som ny president i USA. Hvilke historier velges, hvilke motiver har en for å velge denne vinklingen og hvilke funksjoner kan en knytte til denne historiebruken.

1.2 Perspektiv, avgrensning og problemstilling

Studien av talene til Barack Obama og John McCain vil bli sett på ut fra hvordan de bruker historien. Metodisk vil jeg i analysen av talene bruke bøker, artikler, dokumentarprogram (60 minutes), innslag fra You Tube og kommentarer fra ulike journalister og politikere.

Tidsrommet oppgaven dekker er kort, fra januar og fram til valget i 2008. Oppgaven blir å se på hvordan kandidatene tolker og framstiller fortiden og hvordan de bruker historien for å skape mening i samtiden, for dermed kunne påvirke verdier og holdninger blant innbyggerne.⁷

Historie er et humanistisk fag. Det handler om mennesker – om det liv de faktisk levde, deres bevissthet, verdier, atferd og den forbindelse de hadde til hverandre. Historien ønsker å forstå mennesker, å tolke hva de gjør og sier, å gripe meningen med systemene deres. Historikerne har vært mest interessert i de hendinger og fenomener som har samfunnsmessig betydning.⁸

---

⁶ Jensen, 2006: side 376

⁷ Bøe, 2009: side 4, Det gamle og det nye Sandnes

⁸ Bøe, 1995: side 18

I analysen av ulike taler møter en den personlige historiene satt inn i eller opp mot den nasjonale historie, og i noen tilfeller opp mot den globale historien. Historiefaget deles ofte inn i politisk historie, økonomisk historie, sosialhistorie o.s.v. I kampen om å bli president, vil disse retningene være med: den politiske historien, i form av det den sier om hvordan makt og legitimitet oppstod og analyser av politiske hendelser og aktører, den økonomiske historien vil belyse hvordan de materielle verdiene ble skapt og fordelt og den sosiale historien vil være viktig med hensyn til levekår, integrasjon og sosialt nettverk.⁹ Kandidatene ved dette presidentvalget hadde svært ulik bakgrunn i forhold til de nevnte retningene innenfor historien. Substansen i historien kan derfor bli betraktet ut fra ulike perspektiv. I forholdet mellom Obama og McCain vil begge prøve å ”se situasjoner nedenfra” hvor de trekker inn hverdagen og livshistorien. Begge vil og være preget av en tendens til å ”se noe ovenfra” da de er senatorer og representanter for det offentlige. Særlig McCain har lang erfaring fra det politiske liv; han prøvde og å bli republikanernes presidentkandidat i 2000.

Problemstillingen for analysen:

Hvordan fremstod historiebruken i talene til Barack Obama og John McCain i 2008 da de var presidentkandidater i USA. Hvilke verdier og holdninger uttrykte de, og hvilke motiver kan knyttes til denne historiebruken.

1.3 Kilder

Hovedgrunnlaget for denne oppgaven er analyse av skriftlige tekster, og hoveddiskusjonen har vært rettet mot historiebruken til Obama og McCain fra januar til valgdagen i november 2008. Det empiriske grunnlaget har vært et utvalg taler fra denne perioden. I forhold til talene er det benyttet en del politiske kommentarer fra norske og amerikanske kilder.

Begge kandidatene har fått publisert flere bøker om sitt liv, noe som har vært nyttig litteratur i forhold til å få forståelse for deres bakgrunn og måte å møte problemer på. Når det gjelder retorikk, er det lagt en del vekt på hvordan en uttrykker seg i amerikansk politikk. Det er en mer patriotisk måte å uttrykke seg på enn vi er vant med i Norge. Et problem i forhold til å tolke talene, er språket. Det er i noen grad forskjell på betydning og bruk av uttrykk mellom

---

⁹ Bøe, 1995, side 19,

engelsk og amerikansk. Et ord eller uttrykk kan og ha flere betydninger, noe som kan ha ført til at tolkninger ikke er blitt like presise som om talene var på et kjent morsmål.

Kildematerialet har bestått av litteratur innenfor feltet historiebruk, retorikk og faghistoriske bøker og artikler. I forhold til historiebruken til kandidatene, er det og benyttet en dvd - ”Obama: all access. Barack Obama’s road to the white house”. Denne viser flere innslag fra programmet ”60 minutes”. Andre visuelle innslag er hentet fra You Tube. Disse innslagene viser ”Yes we can” rap, innslag som er laget som reklame for kandidaten for å vise ønskelige sider ved personen eller politiske standpunkt og innslag fra ulike taler av kandidatene og andre personer som spilte en rolle i valgkampen (som pastor Wright).

1.4 Oppbyggingen av analysen

I det første kapittelet har tema, problemstilling, avgrensing og kilder blitt presentert. De neste kapitlene vil legge vekt på å belyse problemstillingen, og er bygd opp som følger:

Kapittel to vil behandle teorigrunnlaget som ligger til grunn for analysen. Begrepene historiebruk og historiebevissthet blir sentrale. Den politiske talen sees opp mot identitetsbygging og som narrativ.

Kapittel tre omhandler metode. Kapittelet definerer hvilke delemner analysene vil bli bygget rundt. Det er og tatt med noe om hvorfor noen av emnene er valgt bort. Kapittelet tar opp begrepet politisk myte og ser på bruken av noen slike.

Kapittel fire behandler området ”den amerikanske identitet”. Kapittelet tar opp fire sider ved den amerikanske identiteten: ”this unique nation”, føderalisme og maktbalanse, nasjonalt og lokalt og fra ”the melting pot” til ”the salad bowl”. Ut fra drøftingen av disse fire punktene, er det i analysen av talene valgt å fokusere på ”this unique nation” og fra ”the melting pot” til ”the salad bowl”.

Kapittel fem og seks omhandler de to store politiske partiene i USA, republikanerne og demokratene, og går tettere inn på kandidatene Obama og McCain. I kapittel fem blir det løftet frem noe av forskjellen i viktige politiske spørsmål mellom de nevnte kandidatene.

Kapittel syv er hovedkapittelet og tar opp analysen av åtte taler. Det er fire taler av hver av kandidatene. Disse er ordnet parvis og tar opp ulike politiske tema som var viktige i valgkampen. Etter hvert tema er det en kort sammenligning av talene. Talene som er med:

1 Innvandrings – og rasespørsmål

- “A more perfect union” av Obama
- John McCain Speech at the 2008 National Council of La Raza Convention

2 Utenrikspolitikk

- McCain’s Speech on Foreign Policy, March 26 2008
- “A World that Stands as One” av Obama

3 Landsmøtet talene

- “Obama’s acceptance Speech”
- “McCain’s acceptance Speech”

4 Taler for å inspirere og løfte frem partiet og egen valgkamp

- ”Yes we can” av Obama
- “John McCain’s Speech in Virginia Beach”

Kapittel åtte drøfter historiebruken i talene opp mot hvordan en deler minner og skaper en kollektiv identitet, og hvordan denne kan knyttes opp til kjente personer og hendelser i fortiden.

Kapittel ni er en oppsummering av oppgaven, og inneholder tanker om oppgaver som ikke er dekket i denne masteroppgaven.

Kapittel 2: Teori og begrepsavklaring

2.1 Innledning

”Inget samhälle utan historia – men vem har rätt att berätta?”¹⁰ Peter Aronsson sier videre at alle kan ha ulike oppfattelse av historien, men det er ikke en privatsak. Han peker videre på at historiene som får dominere får konsekvenser for institusjoners og individers legitimitet.

Aronsson presenterer begrepene historiekultur, historiebruk og historiebevissthet. Han definerer historiekultur som kilder, artefakter, ritualer, sedvaner og påstander med referanse til fortiden som innbyr til å binde sammen fortid, nåtid og fremtid. Historiebruken refererer til at en aktiverer deler av historiekulturen for å forme bestemte meningsskapende og handlingsorienterte helheter.¹¹ Mennesker har i alle tider hatt et bruksforhold til historien. Den kan ofte framstå som en integrert del av dagens samtale eller opplevelse, uten at en setter denne inn i en større sammenheng. Andre måter å bruke historie på kan være en antikvarisk historieinteresse eller det kan være politikeres bruk eller misbruk av historien. I analysen vil talene til Obama og McCain blir sett på ut fra hvordan de tolker og bruker ulike sider ved historien.

Historiemedvetande är de uppfattningar av sambandet mellan dåtid, nutid, och framtid som styr, etableras och reproduceras i historiebruket. Ett visst urval av historiekulturen iscensätts i ett historiebruk och formerar ett historiemedvetande.¹²

Både Obama og McCain gjør bruk av egne erfaringer i sine taler. Hos Obama vil hans multikulturelle bakgrunn være framtreddende. Han bruker egen historie, foreldrenes historie og ulike grupper av amerikanere og deres kamp for likestilling. Disse fortellingene viser erfaring og kunnskap, men de skaper og et håp om at alt er mulig. Bernhard Eric Jensen sier at historiebevisstheten er der den levende historien danner utgangs- og omdreiningspunkt. Videre hevder han at menneskene gjennom sine handlinger er både historieskapende og historieskapt.¹³ Framtidsforventningene blir bestemt ut fra samspillet mellom menneskets forståelse av fortiden og nåtiden. Tolkningen av fortiden er preget av egne og andres fortellinger som følge av at vi eksisterer i en tid med en opprinnelse og en framtid. Studien

---

¹⁰ Aronsson, 2008, side 14

¹¹ Aronsson, 2008, side 17

¹² Aronsson, 2008, side 17 – 18

¹³ Jensen, 2006, side 67

vil se på hvilke verdier og holdninger presidentkandidatene uttrykker, hvilke motiver de kan ha for sin historiebruk og hvilke forventninger til framtiden de ønsker å skape.

2.2 Politiske taler

Den politiske talen, og særlig retorikken som ble brukt, ble gjort til gjenstand for stor oppmerksomhet i valgkampen. Dette særlig fordi Obama fremstod som den store retorikeren. Deltakerne i "kappløpet" mot presidentvervet hadde ulike fortolkninger av fortiden, og de ville alltid konkurrere om oppmerksomheten. Historiebruken er på et metaplan, i og med at det ikke er historiens faktiske innhold, men bruken som er i fokus. I denne prosessen er det prosesser som aktiv erindring eller aktiv glemsel, noe n hendelser blir bevisst hentet opp fra fortiden, som rasespørsmålet hos Obama, og noen erindringer blir bevisst skjøvet i bakgrunnen.¹⁴

Siden oldtiden har en brukt talekunsten, retorikken, for å skaffe seg maktposisjoner. Sofistene i Hellas benyttet talekunsten for å hindre filosofisk og offentlig debatt. De brukte sakkunnskap i det de fremsatte, men bare nok til å virke troverdige og for å kunne vinne diskusjoner.¹⁵ Når vi omtaler retorikk, deler vi den inn i tre talesjangre. Det er den juridiske tale, den politiske tale og leilighetstalen. Det er formålet med talen som avgjør hvilken gruppe den havner i.

(...)Retorikk handler om å få frem sitt budskap på beste mulige måte. Dårlig retorikk handler om manipulasjon, mens god retorikk dreier seg om å overbevise deg med redelige midler. Retorikk handler ikke om noe er sant eller ikke, men om måten budskapet formuleres.¹⁶

For å nå målet brukes etos, patos og logos. Etos vil ha som oppgave å bygge opp om taleren slik at han fremstår med karaktertrekk som styrker saken han legger frem. En person med stor tiltro har og et høyt etos. Patos appellerer til følelsene, til å få tilhørerne til å handle. Det er her taleren skal bevege tilhøreren. Logos appellerer til fornuften. Her er framstillingen av saken og argumenteringen viktig.

---

¹⁴ Ellefsen, 2009

¹⁵ Tollefsen, 2006, side 63

¹⁶ NHOs medlemsider. 2008

I dag benytter politikerne ulike metoder for å komme i kontakt med velgerne. De bruker de nye sosiale mediene som facebook og twitter. Det legges ut opptak med kandidatene på YouTube og det lages innslag for TV. Talene publiseres slik at de kan leses over hele verden.

John McCain har publisert en ”reklame” på YouTube der han sammenligner seg med flere kjente personer, mellom annet Winston Churchill. Det er Churchills berømte tale ved utbruddet av andre verdenskrig han bruker som grunnlag: ”We shall fight on the beaches, we shall (...) We shall never surrender.” Så ruller det over skjermen - The time has come.

Deretter trer John McCain fram og fortsetter: ”Keep that faith. Keep that courage – stick together – stay together” (...) ”We are Americans. We will never surrender, they will.”

I avslutningen får vi møte McCain som krigsfange i store smerter, og som pilot. Han avslutter med: ”I know who I am, and what I want to do. I owe America more she has ever owed me. Never give in”¹⁷

Ved å bruke Churchill i innledningen av reklameinnslaget, prøver McCain å bygge opp sitt etos. Han vil framstå som den store lederen slik Winston Churchill gjorde i 1940. Et annet grep er å fortsette talen med å si: ”Keep the faith”. Dette kommer etter at det på skjermen har stått: ”Time has come”. Nå er det i Amerika at den store lederen skal stå fram. Lederen som skal samle de allierte og vinne kampen mot de onde kreftene. Patos kommer fram i den delen der vi møter krigsfangen som sier: ”Never give in”. Her får han frem at han skylder Amerika mye, og han får spilt på dem – oss. ”We will never surrender, they will”. Ved å vise disse sidene ved seg selv, får han frem det maskuline ved egen person. Fokuset på tapperhet og mot, men samtidig ydmykheten i forhold til forpliktelsene mot landet og folket som han vil beskytte med sitt eget liv.

Obama bruker patos ved å bruke ordene ”change” og ”yes, we can”. Han fokuserer på endring gjennom å fokusere på:

We are the hope of the father who goes to work before dawn and lies awake with doubt that tells him he cannot give his children the same opportunities that someone gave him. Yes, he can¹⁸

Ved å fokusere på en far, en mor og til slutt på fremtiden, minner han folk på den amerikanske drømmen. Obama sier i talen:

---

¹⁷ YouTube. Time has come

¹⁸ Barack Obama’s Feb. 5 Speech

Our time has come. Our movement is real. And a change is coming to America. (...) We can do this. But it will not be easy. Han avslutter med: "Let's go to work. Yes, we can. Yes, we can."

Som president ønsker han folks medvirkning for å få til "change". I den samme talen ser vi et eksempel på bruk av etos.

"Before I begin, I just want to send my condolences to the victims of the storms that hit Tennessee and Arkansas today. They are in our thoughts and in our prayers"

Her viser han medfølelse og omtanke og fremstår samtidig som en religiøs person. Obama viser og at han er stolt av familien sin ved at han så tydelig sier at dette er Michelles hjem, hennes hjemstat, og at han siterer en uttalelse fra datteren Malia. "It is good to be home." Da døtrene ble spurt om de ville være med på scenen, var svaret: "Daddy, you know that's not my thing." Han er ikke redd for å vise sine feminine sider ved å holde frem personlige hendelser. Han er en kry ektemann og pappa. Dette er noe en i USA er oppmerksom på.

2.3 Taler som identitetsdanning

Gjennom å analysere noen av talene til Obama og McCain, vil drøftingen se på hvordan de forteller historien sett ut fra egen synsvinkel, og samtidig se på hvordan de prøver å bygge på identiteten til det amerikanske folk. I arbeidet med å styrke og bygge opp et selvilde vil oppfatninger av utenverdenen bli et sentralt punkt. Hvordan ser de på oss og vi på dem? Hvem støtter oss og hvem er mot oss? Om en ser på angrepet 11. september 2001, og den påfølgende krigen i Irak, har disse spørsmålene blitt aktualisert enda mer. Talene skal befeste og styrke amerikanernes selvoppfatning, og på den måten styrke den ideologien nasjonen er bygget på.

Det finnes ikke et liberalt Amerika og et konservativt Amerika – det finnes kun Amerikas Forente Stater. Det finnes ikke et svart Amerika, et hvitt Amerika, et latino og et asiatisk Amerika – det finnes kun Amerikas Forente Stater."¹⁹

Obama brukte dette bildet for å peke på at det som kunne oppfattes som en splittet nasjon, kunne løses. Ett felles trekk ved de talene av Obama, og som betegnes som viktige, er at han skisserer en løsning på en konflikt, eller omdefinerer konflikten. Begge kandidatene snakket om "This Unique Nation". Ideen om den amerikanske overopphøyde plass i verden stammer

---

¹⁹ "The keynote address" av Obama, Demokratenes landsmøte 2004

fra puritanerne. Begrepet omtales bredere i del 4.2. Det er umulig å hevde seg i amerikansk politikk uten å spille på denne eksepsjonalismen.

Grunnleggende spørsmål når vi skal analysere talene blir: Hvem forteller hva, og hvorfor fortelles det på denne måten? Det er her vi skiller mellom den lille fortellingen – den individuelle, og den store fortellingen – der aktørene er større størrelser enn enkeltindividet.²⁰ Historien former forståelsen av oss selv og forståelsen av fortiden. En som holder store politiske taler, som Obama og McCain, bruker historien på en måte som støtter opp om deres sak. De er i en maktposisjon der de kan definere hva som skal trekkes frem, og hva som skal glemmes. ”Sannheten” handler ikke alltid om å vite hva som faktisk skjedde, men kan være produsert av de med makt og mulighet til dette. Derfor kan vi og se at sannheten kan bli presentert i flere versjoner.

Det kollektive selvbilde, eller det forestilte fellesskap, er preget av de fortellinger og myter som presenteres og formidles til innbyggerne og av innbyggerne. En tale vil da ha som oppgave å dra tilhørerne med i en prosess der det er fokus på å styrke det felles selvbildet og identiteten. Mytene kan representere verdiene i samfunnet, selv om det ikke er sikkert at dette helt samsvarer med virkeligheten.

2.4 Talen og fortellingen

Talene som skal danne grunnlaget for analysene rommer den personlige fortellingen, men i den hensikt å plassere denne inn i det nasjonale, og i noen tilfeller og det globale bildet. Noen av historiene kan virke som en fortelling om oppvekst og familieforhold, men må sees i den sammenheng det framføres. Det er de sosiale, økonomiske og politiske realiteter som fokuseres gjennom fortellingene. Kandidatene har ulike oppfatninger, og bruker talene og historiene for å påvirke verdier og å fremme det de mener er den rette oppfatningen. Talene er en del av den maktkampen som føres for å oppnå den mest innflytelsesrike posisjonen i landet. I noen grad forsøker de å kommentere hverandres fortellinger og på den måten konfrontere hverandre. De bruker og de kollektive historiefortellingene for å tolke sine individuelle historier.

---

²⁰ Ellefsen, 2009

De fortellingene som er mest dramatiske, som McCains opplevelser i fangeleiren i Vietnam og når Obama forteller om sin far, har form av beretning. Disse beretningene gir tilhøreren/leseren en del opplysninger som hva historien dreier seg om, når dette foregår, hvem som er involvert i historien og hvor det foregår. Fortellingen brukes for å belyse en hendelse, men og for å peke på viktige verdier de ønsker å løfte frem. Innholdet blir preget av måten den blir den blir fortalt på, ordvalg og metaforer.

Ketil Raknes, rådgiver i Burson-Marsteller, mener at en god historie historiepolitisk støtter opp om den saken en vil fronte. Den hjelper til med å forme et verdensbilde og et troverdig narrativ som støtter saken. Obama fortalte historien om en stolt ærverdig nasjon som hadde vært ledet på villspor av arrogante republikanere. Han viser til at John McCain er en slik republikaner som har vært med på å ødelegge landets økonomi og internasjonale omdømme, selv om han ikke vil være ved dette. Obama uttaler da at landet ikke trenger mer av denne mislykkede politikken, men har behov for forandring – change.

Raknes viser til at den historien Obama har lykkes så godt med i USA, er knyttet nært opp mot landets spesielle politiske historie. Han bruker grunnhistorien om det spesielle landet der det umulige er mulig. Han snakker ofte og varmt om grunnlovsfedrene, og sier at bare i Amerika er min historie mulig. Denne sammenvevingen av den personlige historien og landets historie har overbevist velgerne.²¹

Jørn Rüsen snakker om en politisk historiekultur der politisk mening skapes ved at tilhørerne relaterer egne livshistorier til politiske hensikter fremmet gjennom de talene politikerne holder. Dette kan skje gjennom at det skapes mening gjennom sammenhengende fortellinger, ved at taleren bruker ulike analogier, kontinuiteter eller tradisjon og ved at en prøver å legitimere, bygge troverdighet eller identitet. Ketil Knutsen sier at historiefortellingen gir tilhøreren en mulighet til å forstå det komplekse samfunnet ved at de organiserer meningsfulle sammenhenger. Han nevner og et annet moment, nemlig at interessen for historie har økt, noe som kan ha sin rot i at en gjerne vil søke tilbake til røttene for å skape en nødvendig orden og trygghet i tilværelsen.²²

---

²¹ Jakob Berg. Den gode historien

²² Dessingué, Knutsen, Hansen, 2010, side 108 - 119

Kapittel 3: Metode

Oppgaven studerer hvordan Barack Obama og John McCain brukte sin egen, andre menneskers og landets historie for å fremme sine meninger og sitt kandidatur til presidentembetet ved valget i USA i 2008.

Det empiriske grunnlaget er et utvalg taler fra 2008. Som støtte er det brukt fagbøker i historie og historiebruk, artikler innenfor feltet historiebruk, biografi og politisk retorikk, politiske kommentarer i forhold til valgkampen og flere utskrift av talene. I sitatene er det brukt utskrifter på originalspråket. Annet materiale er hentet fra You Tube og dokumentarprogram.

Kapittel 4.0 omhandler den amerikanske identiteten ut fra fire hovedpunkt.

- "this unique nation"
- Føderalisme og maktbalanse
- Fra "the melting pot" til "the salad bowl"
- Nasjonalt og lokalt

Analysen av talene vil bli konsentrert om punkt 1 "this unique nation" og 3 fra "the melting pot" til "the salad bowl". Uttrykket "this unique nation" er et av de mest mytebelagte symbolene som holder det amerikanske samfunnet sammen. USA er en flerkulturell nasjon, ofte omtalt som en nasjon av nasjoner, og presidenten bruker ofte uttrykket når han taler til folket. I begrepet legges det inn at USA er en supermakt og hvilke retter og plikter som følger med dette. At landet er preget av puritanerne, vises gjennom hyppig bruk av gudsord i taler og samtale. Uttrykket "God's own country" stammer herfra. Analysen legger vekt på å finne ut når presidentkandidatene bruker uttrykkene, og hvilke historier de bruker for å understreke landets storhet.

Det andre tema; fra "the melting pot" til "the salad bowl", tar utgangspunkt i den utviklingen som har skjedd i USA med innvandring fra flere nye områder i verden. I de senere årene har det kommet flere og flere innvandrere fra Asia og Afrika enn tidligere. Det har og vært en diskusjon om hvordan de skal integreres og hvordan de vil la seg integrere. Uttrykket sier noe om i hvor stor grad en skal bli amerikansk, eller få beholde sin tidligere identitet og likevel være en likeverdig borger. Innvandringen var og ett av de temaene der de to partiene, og presidentkandidatene, var uenige. I 2006 støttet McCain senator Ted Kennedy i Senatet i et

forsøket på å få gjennom en reform i loven om innvandring. I valgkampen i 2008 uttalte han på spørsmål fra journalister at han nå ikke hadde kommet til å støtte dette lovforslaget. Han begrunnet dette med at det amerikanske folket hadde uttalt at de først ønsket sikre grenser før de ville være med på å se på immigrantenes situasjon, og et eventuelt amnesti. Obama ønsket at illegale innvandrere skulle få statsborgerskap om de lærte seg engelsk, amerikansk historie og betalte en bot. Han ville i stedet straffe dem som ansatte illegale innvandrere.

Punkt 2 ”føderalisme og maktbalanse” og punkt 4 ”nasjonalt og lokalt” er to andre punkt som ble debattert i valgkampen. Kandidatene uttrykte uenighet om hvilke oppgaver som skulle løses sentralt i Washington og hva som skulle avgjøres av de enkelte delstatene. Denne debatten ble viktig for dem som ønsket å se på hvor USA skulle være plassert i det politiske landskapet mellom en høyreside og en venstreside. Den venstresiden i amerikansk politikk som det her snakkes om, er egentlig er en høyreside som ligger mer mot sentrum i politikken. Denne debatten hadde ikke samme engasjement ute hos den alminnelige velgeren, og derfor har jeg valgt bort disse punktene.

Talene er valgt ut i par der de fokuserer på samme tema hos talerne. Begge kandidatene hadde viktige taler som fokuserte på rase og innvandring. For å belyse deres standpunkt er det valgt å se på: ”A More Perfect Union” av Obama og ”McCain’s speech at NALEO on Immigration”. McCains sterkeste side i debatten var utenrikspolitikken. For å belyse likheter og ulikheter i deres utenrikspolitik ut fra de to valgte punktene, er det brukt følgende taler: ”McCain’s Speech on Foreign Policy” og ”A World that Stands as One” av Obama. For å ha med to taler som er levert i samme kontekst og med samme innhold, har oppgaven med begge kandidatenes ”Acceptance Speech”. Talene er interessante i forhold til at de ved denne anledningen for første gang opptrer som partiets offisielle kandidat. I denne valgkampen ble det et viktig middel for kandidatene at de kunne levere taler som klarte å mobilisere velgere. Flere ganger opplevde begge kandidatene at de fikk tilbakeslag for kampanjene sine. For å se på hvordan de tok tak i slike situasjoner, har oppgaven med ”Yes we Can” Obamas tale fra januar 2008 og ”Sen. John McCain’s Speech in Virginia Beach” fra oktober 2008. Alle talene ble vurdert ut fra tema, men og ut fra retorikk.

Christopher G Flood prøver i *Political myth* å gi en definisjon av en politisk myte:

”.. an ideologically marked narrative which purports to give a true account of a set of past, present, or predicted political events and which is accepted as valid in its essentials by a social group.”²³

Han viser til at i det historiske Hellas ble mytos og logos motsatte betydninger av hva en brukte språket til. Myten, mytos, skulle fremme fantasien, historiefortellingen og diktningen, mens logos skulle fremme fornuften, å kunne resonere. Mange av mytene har dannet grunnlag for hvordan en omtaler verdier og normer i samfunnet som religion, sosiale forhold, kultur eller styreform. Flood viser til at den politiske myten kan rammes inn i en narrativ form, og få status som en viktig sannhet for en sosial gruppe. Han vil ut fra sin definisjon kalle dette for ideologisk bruk av historien. (side 7)

En politisk myte vil ha både en avsender og en mottaker. I dette ligger at en ikke kan vite intensjonene hos den som bruker fortellingen, eller hvordan den blir mottatt og brukt av tilhøreren. Her kan det forekomme forsøk på å manipulere en tilhørerskare gjennom å bruke retoriske virkemiddel, som Hitler gjorde i Tyskland. Han skyldte kapitalismens krise på jødene da folk opplevde sammenbruddet i den tyske økonomien. I tillegg fikk han det til å fremstå som om jødene hadde vært en av grunnene til nederlaget i 1918. Dette skapte grobunn for et hat i det tyske samfunnet. Ved siden av å skape denne myten var Hitler en dyktig taler som klarte å bruke det tyske språket slik at han traff den angsten og frustrasjonen som var rådende blant folket. For å samle massene presenterte han en visjon om et herrefolk som skulle få en harmonisk fremtid uten konflikt og nød. I og med at det i Tyskland var en tradisjon for lydighet mot statsmakten, var det mange som overlot tenkingen og de moralske vurderingene til staten, til Hitler. Selv i dette samfunnet var det mennesker som stilte spørsmål ved validiteten og sannheten i det de ble forelagt. Dette i forhold til at tolkingen av fakta gjennom den narrative fremstillingen skjer via å se på de retoriske valg taleren tar og i hvilken grad en betoner hva som blir prioritert i forhold noe annet.

Benjamin Franklin brukte ordene usedvanlig og enestående for å beskrive sin visjon om verden og den unge amerikanske nasjonen som en del av denne. Han beskrev sine forfedre som forfektere av frihet og som religiøse dissenter. Fra dem hadde han ikke arvet penger eller privilegier, men en forpliktelse mot idealet om frihet. De verdiene han fikk fra sine forfedre var ærlig arbeid, å arbeide for fellesskapet, gjennomførbarhet og fornuft. Han mente

---

²³ Flood, 2002, side 44

og at disse verdiene var karakteristiske for den amerikanske modellen. Franklins livshistorie lignet på den amerikanske myten om selvrealisering i et land med alle muligheter. Han legemliggjør myten om å realisere seg selv, ta muligheten når den kommer og å kjenne igjen suksessen av å være en amerikaner. For Franklin var det synonymt å være amerikaner og å være et forbilde. Autobiografien hans hadde som et viktig mål å lære leserne hvordan de og kunne bli amerikanske modeller.²⁴

I USA ser en i dag en dreining mot høyre ledet av Tea Party Movement. Dette startet som grasrotbevegelse som hadde som mål å gjenopprette USAs ære. De setter selvbestemmelse høyt, og vil verne om "den amerikanske drømmen". Derfor mener de at Obama bringer landet mot venstre, han kalles til og med for kommunist i enkelte kretser. De mener at "man can rule himself". De snakker om at de vil ha makten ut til folket og ikke være styrt av en elite i Washington. Mange evangelisk kristen har omfavnet bevegelse, og flere kirker preker deres budskap. Etter hvert har bevegelsen blitt mer politisk, og har særlig beveget det Republikanske partiet mot høyre. En av lederne i bevegelsen er Sarah Palin, McCains visepresidentkandidat. De bygger sin eksistens på myten om det frie USA. De har en fundamental grunnlovstolkning og mener at den sittende presidenten nå overskrider rettene grunnloven gir. De hyller "Boston Tea Party" og refererer historien til landet som om det ikke har vært skiller mellom folk, slaveri, sykdom eller fattigdom helt tilbake til "The Founding Fathers". Dette gir en fremstilling av USA som mange ikke vil kjenne seg igjen i.

Den narrative analysen er valgt for å undersøke hvordan en legitimerer politikken ved å bruke ulike historier, både personlige og nasjonale, for å fokusere på og skape en kollektiv identitet. Denne felles forankringen i et minnefellesskap skal få mottakeren til å etablere egne meninger og kanskje være med på å fortelle historiene videre. Ved å bruke narrativ prøver begge kandidatene å skape en troverdighet rundt seg selv og sine standpunkt. Som presidentkandidat ønsker en ikke bare å formidle et budskap, men også å prøve å overbevise. Gjennom talene skal det skapes engasjement og taleren skal klare å formidle at han ønsker å være president for alle grupper. Her er det de to punktene "this unique nation" og fra "the melting pot" til "the salad bowl" står sentralt i formidlingen av felles fortid og et ønske om en felles fremtid. Taleren gjør og bruk av ulike retoriske virkemiddel for å fremme budskapet sitt. Et viktig punkt er om en klarer å få fem talens karios, om en klarer å skape den nødvendige troverdighet. Et av

---

²⁴ D.L.Madsen, 1998, side 35 - 38

problemene ved analysen er at det ikke må bli en ren retorisk analyse, men at fokus ligger på historiebruken. Et annet problem er at talene er fremført på amerikansk, med mulighet for flere tolkninger av ord og uttrykk. Det som gjør en analyse vanskeligere enn om talene var på norsk, er at nyansene i språket ikke beherskes på samme måte.

Punktene ”this unique nation” og fra ”the melting pot” til ”the salad bowl” brukes for å se på forskjellen i politisk overbevisning i viktige spørsmål mellom de to kandidatene. Det er deres oppfatning av de ulike spørsmålene som formidles gjennom talene og ut til velgerne.

Kandidatene forteller om egne historier eller historier knyttet til USA som foregår i et visst tidsrom og i en spesiell sammenheng. Dag Ingvar Jacobsen sier i boka *Hvordan gjennomføre undersøkelser?* at den narrative analysen bygger på prosesser. Han hevder videre at virkeligheten bedre kan deles inn i sekvenser enn kategorier. Med dette mener han hendelser som finner sted etter hverandre, og som henger sammen. Her møter vi en historie som utvikler seg over tid, og som har en begynnelse, et midtparti og en slutt. For å identifisere hendelsene i historien, leter vi etter hva som skjedde og hvilke konsekvenser disse hendelsene fikk. I de talene som ligger til grunn, vil det være ulike aktører i de historiene som fortelles. Det er presidentkandidatene selv, deres familie, de ulike folkegruppene i USA og historiske personer som trekkes frem. Talerens rolle vil veksle mellom å være den aktive part og den passive tilskueren i de ulike sekvenser som presenteres. Talen må og tolkes ut fra den konteksten den fremføres i da det er taler som følges tett av offentligheten.

Hvordan menneskene bruker fortiden intellektuelt, emosjonelt og moralsk vil kunne være påvirket av deres opplevelse og omstendighetene rundt. Det vil oppstå ulike muligheter til å finne inspirasjon eller å vise empati i en traumatisk situasjon og i gledesrus. Soldater i jungelen i Vietnam vil skildre kameratskapet på en måte som ikke er kjent for dem som aldri har erfart en lignende situasjon. Når McCain snakker om sine opplevelser som pilot eller som krigsfange, kan ikke den vanlige amerikaner sjekke ut hva han forteller eller hva han utelater. En fortelling som fremstiller folkegrupper eller andre som offer, vil kunne binde sammen grupper i en felles identitetsfølelse, eller den kan føre til at en støtter politiske krav. I en slik situasjon vil en kunne få en blanding av fakta og fiksjon. Dette ble en utfordring for Obama i forhold til rase og de utfordringene USA har stått og står overfor. Fortellingene han brukte i talene måtte ikke bygge opp under at alt var håpløst og fokusere på det negative i fortiden. Han måtte klare å knytte sammen det som har vært med å vise veien framover. Deres

personlige opplevelser vil bety en del når det gjelder å formidle et budskap, men disse må knyttes sammen med den ”kollektive hukommelsen” en finner i folket. Denne kombinasjonen kan hjelpe tilhørerne til å etablere egne meninger og følelsesmessige og moralske sammenhenger med fortiden. I forbindelse med talen til Obama, *A more perfect union*, vil en kunne våge å stille spørsmålet mange har båret på. Hvorfor ble raseskillet forsvart i mange grupper av befolkningen så lenge?

I talene som er analysert i denne oppgaven brukes historien i forhold fortid, nåtid og forventet fremtid. Det gjøres et forsøk på å skape en meningsfull sammenheng mellom disse tre delene for å fremme det politiske budskapet og å fremme eget kandidatur. Det er viktig at en klarer å la egne tanker, meninger og engasjement smitte over på tilhøreren. For å få til dette benyttes ofte eksempelhistorier. Disse skal bringe en autoritet inn i budskapet. Flere ganger brukes ordet modell i talene. Det brukes i forhold til at USA kan fremstå som en modell i forhold til å være et demokratisk land, i forhold til å være mulighetenes land, som forkjemper for svake grupper i verden og som alliansepartner. Allerede tidlig i bevisstheten om USA som nasjon, har denne oppfatningen vært til stede. I valgkampen ble Obama utfordret til å ta opp rasespørsmålet. Dette er et tema der en vil finne ulike varianter av historien. Hovedskillene geografisk går mellom Sørstatene og Nordstatene. Når det gjelder befolkningen, vil skillene ikke være like klare. I disse historiene må en se etter det som er mer eller mindre konstant i fremstillingen. Hovedkjernen i budskapet vil mest sannsynlig ligge i dette området. I analysen av talen *A more perfect union* vil en av oppgavene bli å se om han klarer å balansere slik at han ikke blir værende i det negative og splitter mer enn forener det amerikanske folket.

Fortellingene kan og bli knyttet opp mot og forsterket ved at de knyttes til monumenter, steder, personer eller ritual. I talene ser vi at det knyttes bånd til the Puritans, the Founding Fathers, slaves, pioneers, European immigrants, A. Lincoln, J. F. Kennedy og M. L. King. Obama holdt sin takketale til landsmøtet samme dato som M. L. King holdt sin berømte tale *I have a dream*. Som muligheten til å bli den første multiamerikanske president, ble dette uvanlige understreket ved å kunne trekke linjer tilbake, og kanskje klare å oppfylle drømmen. Det er og stor symbolverdi i at den nye presidenten avlegger eden på Bibelen til Abraham Lincoln. Han har vært symbolet på integritet, ærlighet og menneskelighet for det amerikanske folket. Et annet viktig symbol i USA er Lincoln Memorial. Det er bygget som et gresk tempel og her finnes en stor statue av presidenten. To av de mest berømte talene hans, *The*

Gettysburg Address og *Second Inaugural Address*, er og å finne her. Dette stedet har vært brukt for å holde viktige taler, og den som oftest siteres er *I have a dream* som Martin Luther King holdt 28. august 1963. Denne ble holdt i forbindelse med den store borgerrettighetsmarsjen mot Washington for å oppnå frihet og arbeid. I samme område finner en og flere andre minnesmerker, blant annet ”Vietnam Veterans Memorial” og National World War II Memorial”.

Kapittel 4: ”Den amerikanske identitet”

4.1 Innledning

”Når mange amerikanere til alle tider har vært nesten sykkelig opptatt av spørsmålet ”Hvem er vi?”, skyldes det ikke minst den kjensgjerningen at nasjonen er sammensatt av mennesker fra alle verdenshjørner, i tillegg til nasjonens spesielle tilblivelse.”²⁵

Ole O Moen kommenterer det befolkningsmessige mangfoldet som et særtrekk ved landet, men hevder at den felles nasjonalideologien ble formet i den tidlige euroamerikanske historien. Han peker på den britiske påvirkningen som er tydelig i forhold til språk, rettssystem, samfunnsorganisering og religion.²⁶

En definisjon av identitet finner vi i *Bildene av fortiden* av Jan Bjarne Bøe (side 320):

”Identitet er begrep om menneskers opplevelse av seg selv og andre som de samme, over tid og i ulike sosiale sammenhenger”. Hertzgaard beskriver amerikaneren på denne måten i boka *The eagles’s shadow*:

”We see ourselves as decent, hardworking people who wish the rest of the world well and do more than our share to help it. We are proud of our freedom and prosperous way of life, and we understand why others would want the same. We would rather avoid foreign entanglements` altogether, as our first president, George Washington, advised long ago, but we will use force if necessary to oppose injustice and protect freedom around the world for ourselves and others. We have our shortcomings like anyone else, but we believe we live in the greatest country in the world.”²⁷

Bøe peker på at historiebevissthetens hovedfunksjon er å opprettholde og utvikle identitet og forestilte fellesskap. Det handler om å tilegne seg forståelse, men og samtidig å utvikle denne forståelsen. Amerikanerens opptatthet av opphav og historisk perspektiv, kan sees sammen

---

²⁵ Moen, 2009, side 14

²⁶ Moen, 2009, side 17

²⁷ Hertzgaard,2002, side 3

med forestillingen om hvem man er blitt og hvorfor. Den personlig identiteten innebærer opplevelse. Disse finner vi i talene til Obama og McCain når de snakker om opplevelsen av å være multiamerikaner, borgerrettighetsforkjempernes kamp for likestilling eller hvordan det var å være krigsfange i Vietnam. Begge kandidatene ønsker og å bygge den nasjonale identiteten – det forestilte fellesskapet. Når en bygger dette fellesskapet, betoner en menings- og trosfellesskap. Dette er nødvendig for å kunne utnytte den politiske makten til å omdisponere militære styrker i utlandet, samhandle med andre nasjoner og å bevare posisjonen som en supermakt. Kjeldstadli sier at et historisk fellesskap kan være godt og positivt, men også vondt, jagende og skyldtyngende.²⁸ I USA så vi dette i forbindelse med Vietnamkrigen. I valgkampen var både Irak og Afghanistan viktige emner da kandidatene hadde ulik historie i forbindelse med den politiske behandling tidligere. Historien kan i den sammenheng brukes for å legitimere, begrunne og rettferdiggjøre forhold i nåtiden.

4.2 ”This unique nation”

”Hvis det finnes noen der ute som fremdeles tviler på at Amerika er stedet der alt er mulig, som fortsatt lurer på om våre forfedres drøm er i live i vår tid, og som ennå betviler styrken i vårt demokrati, er denne kvelden svaret.”²⁹ Slik innledet Obama seierstalen valgnatten 4. november 2008.

”This unique nation” er et uttrykk som ofte blir brukt i taler til det amerikanske folk. Denne nasjonen av nasjoner har et nasjonalt motto ”E Pluribus Unum” – ut av mange én/enhet i mangfold.³⁰ Moen peker på begrepet nasjonalisme brukes ulikt i Europa og USA. Han viser til at europeerne på grunn av erfaringer fra 2. verdenskrig og Balkankrisen har friskt i minne at nasjonalismen kan være konfliktskapende og splittende. Amerikanerne derimot snakker gjerne om nasjonalismen, men lite om nasjonalideologi. Han peker på at ideen om at en har unngått problemer med splid og stridigheter grunnet ideologi, hører til en av mytene i USA. Hva er det som holder denne nasjonen sammen? Det vises ofte til 1620 og pilegrimene som ankom med Mayflower. Dette var mennesker som ønsket seg en ”ren” kirke. De mente at reformene innen den engelske kirken hadde gått for langt, og var på leting etter et sted der de kunne leve og utøve sin religion som de ønsket. De hadde ingen toleranse for de nye meningene/retningene som bredte seg i hjemlandet. Pilegrimene grunnla kolonien New

---

²⁸ Kjeldstadli, 1999, side24

²⁹ Thomas, 2009, side 286

³⁰ Moen, 2009, side 72

England, og her var de talsmenn for mistro og intoleranse for andre som ikke delte deres oppfatninger.

Moen siterer den første guvernøren i Massachusetts Bay, John Winthrop: "We shall be as a city upon a hill; the eyes of all people are upon us." Puritanerne hadde forlatt Europa for å slippe alt de mente stred mot deres religionsoppfattelse og moral, men ønsket samtidig å utbre budskapet i sitt nye land. Misjonstanken seiret dermed over ønsket om å leve i isolasjon og seklusjon. De ønsket å skape "God's own country". Dette skapte en ide om det amerikanske samfunnet som overlegent andre. J. William Fulbright pekte på farene ved forestillingen om å føle seg moralsk overlegen. Han rettet pekefingeren mot tendensen til å handle ut fra egne interesser uten å ta hensyn til andre.³¹ Hertsgaard går noe videre på denne tanken. Han sier:

Americans not only don't know much about the rest of the world, we don't care. Or, at least, we didn't care before the terrible events of September 11, 2001. Until then, many Americans were barely aware the outside world existed, a fact that both exasperates and amuses foreigners.³²

Han belegger påstandene sine med eksempler som Reagens' kommentar etter hans besøk i Sør Amerika: "You'd be surprised, they're all individual countries down there." Hertsgaard viser og til at da George W. Bush ble president, hadde han bare vært utenlands tre ganger. Det amerikanske samfunnet er og i dag preget av arven fra puritanerne. Noen ganger oppfatter vi europeere det som gammeldags holdninger når den vanlige amerikaner har et nærmest hysterisk forhold til nakenhet og fokusering på intime forhold mellom mennesker. Dette så vi et eksempel på da Janet Jackson blottet deler av brystet i en duett med Justin Timberlake under Super Bowl 1. februar 2004. Parents Television Council fordømte showet, noe som førte til en offentlig undersøkelse av hvordan dette kunne ha gått til. For mange som betrakter USA utenfra, er det budskapet fra Hollywood vi kjenner. Her har en på mange måter prøvd å utfordre og flytte grenser.

En annen arv er folkereligiøsitet. "Godt over 90 % av USAs velgere kan tenke seg å stemme på en afroamerikansk presidentkandidat; men knapt halvparten vil stemme på en ateist."³³ I en amerikansk presidentvalgkamp er det viktig å få fram sitt religiøse standpunkt. Ved valget i 2004 var Bush allerede en svekket president, men hans sterke fokus på den

---

³¹ Moen, 2008, side 72

³² Hertsgaard, 2002, side 7f,

³³ Rasch (red.), 2008, side 213

kristne troen og hans konservative holdning til abort, homofili og forskning fikk mange til å velge han. Bush brukte bibelsitat og sitt forhold til Jesus i sin politiske retorikk, noe som ga de kristne på høyresiden håp og politisk innflytelse. John McCain markerte ikke religionen på samme måte som Bush. Han ble en troende i voksen alder og medlem av en hvit protestantisk kirke, som mange amerikanere. Mange velgere oppfattet at han ikke forankret politikken i sitt religiøse syn slik som Bush. Dette førte til en nedtoning av religionen i valgkampen.³⁴ Ved å velge Sarah Palin som visepresidentkandidat, kunne han rekke ut en hånd til de sterkt religiøse gruppene i partiet. Palin er pinsevenn og talte engasjert mot abort, blant annet ved å presentere sitt yngste barn som har Downs syndrom. Hun har og engasjert seg i Tea Party-bevegelsen. Mange som identifiserer seg med denne bevegelsen, er republikanere og regner seg som mer konservative enn gjennomsnittet. New York Times og CBS gjorde i april 2010 en meningsmåling som viste at 18 % av amerikanerne identifiserte seg med denne bevegelsen.³⁵ Bevegelsen vokste fram i 2008, og de kjemper for å bruke mindre bevilgninger over statsbudsjettet og redusere skattene. Bevegelsen har vært aktiv i kampen mot Obama's ønsker om forandring, og var særlig misfornøyd med helsereformen. De mener at deres interesser ikke blir hørt og ivaretatt.

Tea Party-bevegelsen har tatt navn etter hendelsen som kalles Boston Tea Party, 16. desember 1773. "No taxation without representation!" var slagordet deres. De protesterte mot at den britiske kongen påla dem store skattebyrder uten at de fikk være representert der avgjørelsen ble tatt, noe flere og føler i dag.³⁶ Bevegelsen finnes flere steder i USA, men har til nå vært løst sammensatt uten en felles leder. I den senere tid har en sett at profilerte politikere som Sarah Palin og Mike Huckabee har frontet møter og støttet kandidater som knyttes til bevegelsen. I noen av de lokale gruppene har det blitt en viss engstelse for at Tea Party - bevegelsen skal bli politiske støttegrupper for republikanerne.

I artikkelen *Tilbake til Gud*³⁷ omtaler Joacim Lund møtet Tea Party bevegelsen holdt i Washington D.C. 28. august 2010. "På dagen 47 år etter Martin Luther Kings berømte tale brukte konservative patrioter samme arena til å "gjenopprette USAs Ære" ". Glenn Beck, amerikansk konservativ mediepersonlighet, stod bak arrangementet, som han mente ikke var politisk, men en måte å hedre amerikanske soldater på. I sin tale brukte han uttrykk som at

---

³⁴ Rasch (red.), 2008, side 254

³⁵ Wikipedia, Tea Party movement

³⁶ Aschehoug verdenshistorie, 1985, bind 10, side 193f

³⁷ Joacim Lund, Aftenposten, Tilbake til Gud

USA har ”vandret i mørke for lenge” og ”i dag begynner USA å vende seg tilbake til Gud”. Den som særlig bidro til at det hele fikk et politisk vridning var Sarah Palin. Hun trakk paralleller mellom demonstrantene og Lincoln, Washington og King. I sammenligningen sa hun at demonstrantene og disse kjente personene hadde ”samme ryggrad av stål” og ”det samme moralske mot”. Det er mange i USA som begynner å reagere på bevegelsen og deres metoder. John Lewis, som stod sammen med King i 1963, sier at Tea Party bevegelsen splitter mer enn den samler det amerikanske folket. ”Sarah Palin har og fått mye av æren for at Tea Party favoritten Joe Miller vant Alaskanominasjonen i det republikanske primærvalget.”³⁸ Han tapte imidlertid valget til Senatet.

De før nevnte medlemmene av Tea Party – bevegelsen er motstandere av Obama og det han står for. I motsetning til Bush, som brukte bokstavelige tolkninger av bibelvers, har ikke Obama det samme tette og personlige forholdet til Jesus. Han er medlem av en borgerrettighetsorientert afroamerikansk kirke, og ser på religion som en kilde til sosialt samhold og en kraft for politisk reform. Tro må få et praktisk uttrykk i aktiv medmenneskelighet. Obama ser religion som en kilde til samhørighet, fellesskap og solidaritet. Bibelen er en moralsk rettesnor og kilde til overordnede perspektiv og etisk ettertanke.³⁹

4.3 Føderalisme og maktbalanse

Karakteristisk for en forbundsstat er at offentlig makt ikke er samlet på ett sted, men delt mellom et sentralt (føderalt) nivå og regionale enheter (delstater).⁴⁰ I USA har en og innført andre ordninger for å hindre maktkonsentrasjon og sikre at organer med offentlig makt holder hverandre i balanse.

Da koloniene frigjorde seg fra engelsk overherredømme og dannet en egen selvstendig nasjon, laget de Uavhengighetserklæringen som ble vedtatt 4. juli 1776. Denne dagen feires som landets uavhengighetsdag. Thomas Jefferson var den som var pådriveren bak utarbeidelsen av Uavhengighetserklæringen. Dette dokumentet ble en samling av ideelle prinsipper og

---

³⁸ Randi Fuglehaug, side 15

³⁹ Rasch (red.), 2008, side 253

⁴⁰ Rasch (red.), 2008, side 23

hederlige ideer. ”Vi anser disse sannheter for å være selvnlysende, at alle mennesker er skapt like.”⁴¹

Den amerikanske grunnloven ble vedtatt i 1787. Dette dokumentet ble preget av mange kompromiss. I en nasjon der deler av statene bygde på slaver som arbeidskraft, ble det raskt reist spørsmål om hvordan en skulle regne med slavene. Her måtte det kompromisses for å få til en avtale. Idealet (all men are created equal) ble sterkt undergravd da en vedtok at en slave var verdt tre-femtedeler (60 %) av et menneske.⁴²

Grunnloven ble bindende for offentlige organ på alle nivå: ”shall be the supreme Law of the Land”. For delstatene i USA betyr det at de ikke kan melde seg ut av forbundsstaten. For at det skal bli mulig, må det til en lovendring.⁴³ Grunnloven har som mål å skape en mer fullkommen union, og har hjulpet til å holde nasjonen sammen mot frykten for ytre fiender. Eksempel på dette er forfølgelse av mistenkte som kunne ha kommunist sympatier under McCarthy på 1950-tallet. Allerede da grunnlovsforslaget ble lagt fram, kom kravet om et tillegg, bill of rights, som skulle verne folk mot maktmisbruk fra sentrale styresmakter. De ni første Grunnlovstilleggene legger reguleringer på hva sentrale myndigheter kan foreta seg overfor borgerne, mens det tiende regulerer de føderale myndighetenes mulighet til å gripe inn i forhold til delstatene. I forordet til Grunnloven pålegges sentrale styresmakter, ved Kongressen, å sørge for allmenn velferd i landet. Her finnes en mulighet for å gripe inn på ulike områder i nasjonens liv. Roosevelt benyttet denne muligheten da han satte i verk ”New Deal programmet”.

Da de tretten statene frigjorde seg fra engelsk overherredømme, valgte de republikken som statsform i stedet for monarkiet. Republikken ble sett på som en trussel mot den etablerte monarkiske tradisjonen som var etablert i Europa. I forbindelse med etableringen av den nye staten, fikk en og innført maktfordelingsprinsippet. "All makt korrupperer, absolutt makt korrupperer absolutt."⁴⁴ Den franske filosofen Montesquieu hadde i boken *Lovens ånd* fra 1748, hevdet at den som har makt før eller senere vil misbruke denne. Dette kan vi tilskrive erfaringer fra Frankrike der de eneveldige kongene hadde hatt et stort privat pengeforbruk,

---

⁴¹ Moen, 2009, side 15f

⁴² Moen, 2009, side 114

⁴³ Rasch (red.), 2008, side 25

⁴⁴ Maktfordelingsprinsippet. Statvoks.no

noe som hadde gått ut over befolkningen. Montesquieu mente at ved å dele makten i den lovgivende, dømmende og utøvende makt, ville han skape organer som skulle være uavhengige av hverandre, og balansere hverandre gjennom adskilte myndighetsområder og klar oppgavefordeling.

”Vi, folket i De forente stater, med henblikk på å skape en mer perfekt union, etablere rettferdighet, sikre innenlandsk ro, sørge for det felles forsvar, fremme den allmenne velferd og sikre frihetens velsignelser, forordner og etablerer denne grunnlov for De forente stater.”⁴⁵

Artikkel 1 i Grunnloven fastslår at Kongressen innehar den lovgivende myndigheten – i dette ligger retter som å utskrive skatter, ta opp lån, regulere handelen mellom delstatene, etablere væpnede styrker, erklære krig og bestemme valgprosedyrene i forhold til Kongressvalgene. Artikkel 2 sier at presidenten har den utøvende makten, men Senatet må i de fleste tilfeller godkjenne hans avgjørelser. I nyere tid har presidenten fått anledning til å foreslå lover direkte overfor Kongressen. Artikkel 3 plasserer den dømmende makten hos domstolene, og etter hvert har Høyesterett fått rett til å overprøve lover fra Kongressen ut fra Grunnloven. Dette har gitt en politisk påvirkningsmulighet.

4.4 Nasjonalt og lokalt

Samtidig som amerikanerne blir sett på som selvsentrerte og har liten interesse for verden utenfor, tilhører de den mektigste makten i historien. Landets politiske, militære, økonomiske og kulturelle institusjoner har innflytelse på livet til mennesker over alt på jorden. Disse menneskene vil være opptatt av spørsmål som: ”Vil det bli krig?” eller ”Vil jeg ha en jobb neste måned?” Hertzgaard sier at om en vil ha makt, følger det med ansvar. Han retter særlig søkelyset på 11. september 2001, og sier at etter denne tragedien er det ikke bare galt å være uinteressert i omverdenen, men og dumt.⁴⁶

I *The Eagle's shadow* diskuterer Hertzgaard friheten i det amerikanske samfunnet. Da USA ble grunnlagt, var landet milevis foran andre i å gå fra minoritets til majoritetsstyre. Grunnlovsfedrene brøt med tradisjonene ute i verden da de proklamerte: ”All men are created equal”. De lovmessige, religiøse og politiske rettighetene til amerikanerne ble en kilde til

---

⁴⁵ Rasch (red.), 2008, side 305f

⁴⁶ Hertzgaard, 2002, side 9

nasjonal stolthet og utenlandsk beundring. At samfunnet i dag er mer komplekst, fikk verden erfare etter terrorangrepet 11. september 2001. 25. oktober samme år signerte president Bush loven the "USA Patriot Act". Denne loven opphevet habeas corpus (latin for you have the body) rettighetene for de som ikke var amerikanske borgere. I Article 1, Section 9, Clause 2 står det: "The privileg of the writ of habeas corpus shall not be suspended unless when in cases of rebellion or invasion the public safety may require it."⁴⁷ Loven ble til uten at offentligheten, pressen og den politiske offentlighet rakk å komme med større innsigelser. I senatet var det bare Russel Feingold, demokrat fra Wisconsin, som stemte mot. Han uttalte: "It is crucial that civil liberties in this country be preserved. Otherwise I'm afraid terror will win this battle without firing a shot." Loven ga mulighet for utvidet telefonavlytting, husundersøkelser uten å grunngi hvorfor og ga adgang til personers e-post, bank - og kredittkort. De kunne gå så langt at de sjekket med biblioteket hva folk lånte.⁴⁸

Amerikanerne har ulike symbol som uttrykker deres lojalitet mot det nasjonale fellesskapet. Hver dag hilser skolebarna flagget med troskapseden "Pledge of Allegiance".

The Pledge of Allegiance

On September 8, 1892 a Boston-based youth magazine "*The Youth's Companion*" published a 22-word recitation for school children to use during planned activities the following month to commemorate the 400th anniversary of Columbus' discovery of America. Under the title "The Pledge to the Flag", the composition was the earliest version of what we now know as the PLEDGE OF ALLEGIANCE.

---

⁴⁷ Habeas Corpus

⁴⁸ Hertsgaard, 2002, side 45 - 50

49

Denne første utgaven av eden har gjennomgått flere endringer ettersom utviklingen i USA har krevd dette. Da landet ble sett på som ”det lovede” landet, førte det til at tilstrømmingen ble stor og det kom og grupper som mente at denne lojalitetseden ikke var forenlig med deres liv og ideologi. En av gruppene som kan nevnes her, er Jehovas Vitner.

I dag ser vi at flagget hilses med stor ærbødighet rundt om i landet, både ved både private og offentlige tilstelninger. For å gjøre flagget den rette ære, er det mange regler. Den vanligste er at en står vendt mot flagget og legger høyre hånd over hjertet. Skolebarna må hver morgen hilse flagget og si frem eden. Den amerikanske troskapseden definerer hva det vil si å være amerikaner, både behovet for å ha tro på hvem en er og hva nasjonen står for. Som amerikaner har en ansvar for å elske og respektere nasjonen og flagget. Budskapet er viktig for alle generasjoner av amerikanere, men blir mer meningsfull når en kjenner til den opprinnelige historiske konteksten. Slik den fremstår i dag, er vist på neste side.

---

⁴⁹ The Pledge of Allegiance

I Pledge Allegiance	I Promise to be faithful and true (Promise my loyalty)
To the flag	to the emblem that stands for and represents
Of the United States	all 50 states, each of them individual, and individually represented on the flag
Of America	yet formed into a UNION of one Nation.
And to the Republic	And I also pledge my loyalty to the Government that is itself a Republic, a form of government where the PEOPLE are sovereign,
for which it stands,	this government also being represented by the Flag to which I promise loyalty.
One Nation under God,	These 50 individual states are united as a single Republic under the Divine providence of God, "our most powerful resource" (according to the words of President Eisenhower)
Indivisible,	and can not be separated. (This part of the original version of the pledge was written just 30 years after the beginning of the Civil War and demonstrates the unity sought in the years after that divisive period in our history)
With Liberty	The people of this Nation being afforded the freedom to pursue "life, liberty, and happiness",
And Justice	And each person entitled to be treated justly, fairly, and according to proper law and principle,
for All.	And these principles afforded to EVERY AMERICAN, regardless of race, religion, color, creed, or any other criteria. Just as the flag represents 50 individual states that can not be divided or separated, this Nation represents millions of people who can not be separated or divided.

Thus it is that when you Pledge Allegiance to the United States Flag, You:

- *Promise your loyalty to the Flag itself.**
- *Promise your loyalty to your own and the other 49 States.**
- *Promise your loyalty to the Government that unites us all,**
Recognizing that we are ONE Nation under God,
That we can not or should not be divided or alone,
And understanding the right to Liberty and Justice belongs to ALL of us.

---

⁵⁰ The Pledge of Allegiance

Den amerikanske kulturen er sterkt individfokusert, men og forankret i en sterk kollektiv tradisjon. I tider der en opplever at kjerneverdiene trues, blir toleransen liten. På 1950 tallet viste McCarthy – perioden at det var liten toleranse i forhold til kommunister og de med antatte kommunist sympatier. Kampanjen gikk særlig ut over politikere og pressefolk. Denne bevegelsen er kjent som mccartyismen. I dag kan en si det samme om ”USA Patriot Act” som er nevnt tidligere.

Tilhørigheten og lojaliteten er i stor grad knyttet til delstats- og lokalsamfunnet. Mange av avgjørelsene på det lokale plan blir tatt i delstaten, kommunen, skolekretsen eller naboskapet. I USA er det og mye som avgjøres i privat regi, ofte gjennom frivillige organisasjoner. Frivillig innsats er en del av det amerikanske samfunnet, og denne gratisinnsatsen blir sett på som en del av utviklings og utdanningsprosessen. Ole O Moen peker på at en og kan oppleve at transsyn og fordommer trives best i lokalsamfunnet. For å belyse dette, trekker han frem utviklingen i borgerrettighetsarbeidet som ble drevet frem av de føderale myndighetene. Det lokale selvstyret kan noen ganger være en måte å skjule at en fortsetter en undertrykkelsespolitikk overfor rase, etniske - eller religiøse minoriteter.⁵¹

4.5 Fra ”the melting pot” til ”the salad bowl”

Uttrykket ”the melting pot” oppstod da de store europeiske immigrasjonsbølgene slo inn over USA. Alle som kom til landet ble puttet i en ”gryte” der de i løpet av noen år ble forsøkt assimilert inn i det amerikanske, i den ledende kultur og tros- og rettsgrunnlaget i det nye landet. I denne prosessen ble den kulturen de hadde hatt med seg satt til side.⁵² Hvilke kulturelle mekanismer er det som får USA, et land av immigranter, til å produsere amerikanere, som ser på seg selv som deler av en nasjonal enhet mer enn en samling av enkeltstående individer. Hva er det som har skapt den amerikanske ”melting pot”?

Tolkningen/oppfatningen av spesielle historiske hendelser sammen med et fundament skapt av puritanerne, der de i stor grad identifiserte seg selv og sin ferd mot frelse med løfter og modeller de fant i Bibelen, var med på å skape en felles identitet og en ny verden. USA og amerikanerne har gjennomgått en nasjonal og personlig identitetskaping. Historien kan ha vært en forløsning av både det individuelle så vel som det nasjonale, og denne forpliktelsen

---

⁵¹ Rasch, 2008, side 205 - 209

⁵² Haruko. Research Paper

overfor USA som en eksepsjonell nasjon blir reflektert gjennom måten landets ledere er omskrevet, som en fortsettelse av en spirituell amerikansk biografi der nasjonen og folket arbeider mot en frelse for hele menneskeheten.⁵³

Det er nå og dukket opp et nytt uttrykk, ”salad bowl”. I dette uttrykket legger en at de som kommer til landet bringer med seg en kultur som de lar bli et viktig grunnelement når de skal skape seg et nytt liv. Forskningsskissen fra Kalmazoo College: *America: Melting Pot or Salad Bowl?* bringer opp spørsmålet om hvordan det fungerer i dagens Amerika. Det påpekes at det fremdeles eksisterer etnisk segregasjon, hvite som flytter fra minoritetenes fattigdom og dannelse av enklaver for minoriteter. Uttrykket ”melting pot” kan i denne sammenheng betegnes som en myte og ikke en realitet. Det er særlig seks stater som har stor innvandring, California, New York, Florida, Texas, New Jersey og Illinois. Av disse statene tar California imot 30,9 % av immigrantene. Dette viser at Amerika ikke har et immigrasjonsproblem i hele landet, og det kan virke som om det er trukket en usynlig linje over Amerika når det gjelder rasespørsmålet.

Dagens immigranter kommer fra hovedsakelig fra Asia og Latin Amerika. Spørsmålet er om det er nok lim i lokalsamfunnene til å verne om de gamle verdiene der nabolaget, kirken og skolen stod sterkt, og på grunnlag av dette holde nasjonen samlet i fremtiden. Eller vil en se en stadig oppdeling der en ikke har de samme verdiene og samhandling i lokalsamfunnet smuldrer opp. Angela Oh, en koreansk amerikansk aktivist sa i forbindelse med opptøyene i 1992:

As we become more and more diverse, there is all this potential to make that reality work for us. (...) But yet, you witness this persistence of segregation, the fragmentation, all these fights over recourses this finger-pointing. You would have to be blind not to see it.⁵⁴

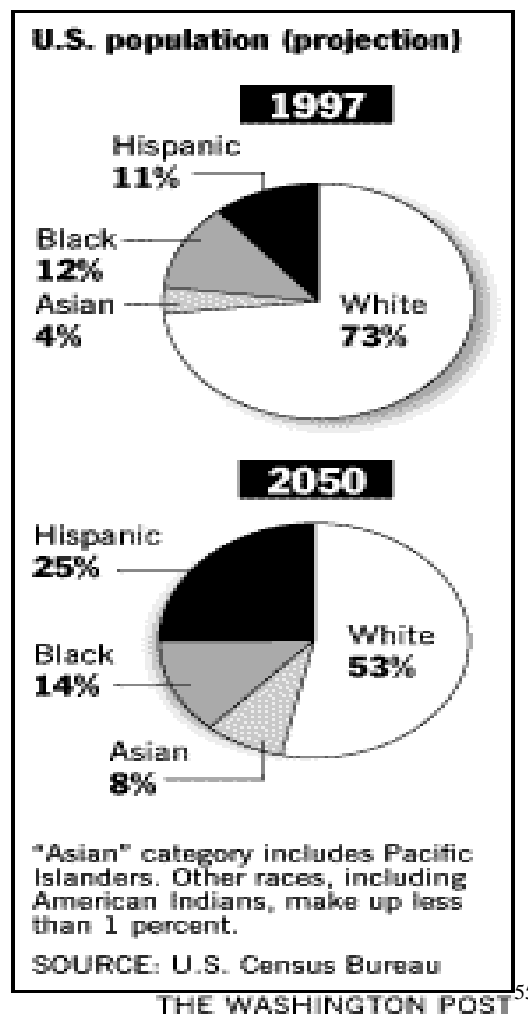
Peter Salins ved the State University of New York stilte spørsmålene: Hvem er vi? Hvem skal vi bli? Hvordan nykommerne passer inn, og hvordan de innfødte håndterer spørsmålet, er det store uvisse. Fremmedfrykt er ikke noe ukjent i Amerika. Noe som har vist seg gjennom dannelsen av grupper som Ku Klux Klan. De har ført kamp mot immigranter generelt, og jøder, katolikker og fargede spesielt. William Booth kommenterer i sin artikkel: *America's Racial and ethnic Divides—One Nation, Indivisible: Is It History?* at det selv i dag er tydelig

---

⁵³ D.L.Madsen, 1998, side 9 - 15

⁵⁴ Booth, 1998

at andre og tredje generasjons innvandrere klumper seg sammen i grupper som definerer hvor deres forfedre var født, og det uttrykkes en frykt for ”demographic balkanization”. En ser og en tydelig dreining i størrelsen på folkegruppene i Amerika. I løpet av noen få tiår vil latin-amerikanerne (hispanics) overta som den neste største folkegruppen etter de hvite. En ser og en tydelig nedgang i den hvite befolkningsgruppen i forhold til de andre.

Booth ser på den forandringen som har skjedd i forhold til hvem som kommer til Amerika. Han sier at det ikke bare er de rasemessige forskjellene som er større enn før, men og deres utdannelse og yrkesmessige bakgrunn. Innvandrerne kan deles i to grupper. De som har

⁵⁵ Booth. 1998

college eksamen og utdanning samfunnet etterspør, og den andre gruppen som har omtrent ingen utdanning eller jobberfaring. Han har og funnet ut at de som kom etter 1970 er yngre og har større mulighet for å måtte ta de dårligste jobbene, og derfor lett kan komme under fattigdomsgrensen. I de store immigrasjonsstatene, særlig der latinamerikanerne kommer, har en og fått et språkproblem. Mange snakker ikke flytende engelsk. Et annet problem er at hvite flytter ut av områdene der det blir mang innvandrere. ”For every Mexican who comes to Los Angeles, a white native-born leaves.” En ser og at innvandrerforeldre ønsker at barna skal gjøre det bedre økonomisk og sosialt enn dem selv, men at de ikke må bli for amerikanske.

Kapittel 5: Demokratisk – Republikansk

Mark Hertsgaard skriver i boken *The eagles's shadow. Why America fascinates and infuriates the world* ”There is nothing wrong with the United States having a political party that vigorously champions the interests of the well-to-do, but do we really need two of them?” (side 162) Han viser til at mangelen på et parti på venstresiden har dype historiske røtter. Hertsgaard viser til at det var vanskelig å organisere arbeiderne da de ofte ikke var samlet i byer og tettsteder, men søkte lykken andre steder. Det var og en språkbarriere blant immigrantene som kom for å arbeide. I det nye landet var det og raseskille mellom de hvite og de andre. Alle disse faktorene gjorde det vanskelig å skape den solidariteten som var nødvendig. For arbeiderne førte dette til at det var vanskelig å fremme krav om rettigheter som andre lands arbeidere kjempet seg til. I USA var det og et annet problem da tanken om nasjonal frihet og individualisme sterkt gikk i mot kommunismen og ideologier opp mot denne.

Henrik Syse sier i artikkelen *Konservatismen*⁵⁶ at den amerikanske konservatismen legger stor vekt på ”self-reliance”, individuell selvoppholdelse og uavhengighet. Dette viser seg i sterk skepsis til offentlige tiltak og institusjonell omsorg. I sin framtoning kan konservatismen virke brutal og mannsfokusert. Syse peker på at det er mulig å kombinere et konservativt syn på familie, religion og seksualitet med dyrking av store biler, alkohol, vakre damer og sterke menn. Ole O Moen viser i boka *USA Annerledeslandet i en ny tid* til at mange i den tidlige sosialistbevegelsen så store muligheter i Amerika. Marcus Thrane var en av dem som tilbrakte

---

⁵⁶ Rasch, 2008, Konservatismen av Syse

mye tid i landet. Grunnen til at det ikke lyktes, kan være drømmen om individuell klatring i samfunnet og høy grad av geografisk og sosial mobilitet – den amerikanske drømmen. Dette svekker muligheten til solidaritet i lønns og arbeidsforhold. Moen peker på at det samholdet i USA ikke kanaliseres inn i kollektive sosiale løft, gjerne kalt velferdsstaten, men gjennom veldedighet på individuell basis.

Klassebegrepet blir ikke brukt i Amerika. Hertsgaard sier:

America is more economically unequal today than at any time since the Great Depression of 1929, and one of the most disturbing aspects of the problem is that we as a society barely acknowledge it, much less talk about how to respond.

Han uttaler at eliten som dominerer amerikansk politikk, økonomi og media sier at alt er såre vel, noe det og er for dem. Problemet er en stadig minkende middelklasse der det før var denne som stod for det trygge og stabile. Det var og middelklassen som ga håp til lavere klasser om at det var en mulighet til å nå opp. I motsetning til politikere i Europa, er det tydelig at personer sentralt i den amerikanske elite ikke liker å snakke om klasseforskjellene. Dette har ført til at ”menigmann” i Amerika er av samme oppfatning – at klasseforskjellene ikke eksisterer. Hertsgaard viser til Andy Kolker som i dokumentarprogrammet ”People like us” har uttalt: ”America is a very segregated place, and it’s not only segregated by race, it’s also segregated by class.”⁵⁷

Moen skriver at når frihet og likhet kommer i konflikt, vil en amerikaner velge friheten. Han sammenligner det europeiske sosialdemokratiet og det amerikanske samfunnet ved å vise til at en i Amerika er opptatt av resultatlikhet kontra like muligheter. ”Equal opportunity” bygger opp om ”den amerikanske drømmen”, ”equal results” er ikke et like ønsket mål da det vil være avhengig av den enkeltes innsats og forutseneringer. Av den grunn har en ikke vært tilhenger til inntektsoverføringer og omfordeling av ressurser ved offentlig inngripen.

Situasjonen etter valget i 2008 har vist at demokratene og republikanerne kan komme til å bli noe mer ulike. Obama har frontet en politikk som drar demokratene noe mer i retning av å omfordele noe av godene i forhold til helevesenet, å gjøre innvandringspolitikken mer human og å oppfordre til å involvere seg mer som en del av det internasjonale samfunnet. Mange hevdet i løpet av valgkampen at Obama drev en politikk som nærmet seg sosialdemokratiet.

---

⁵⁷ Hertsgaard, 2003, kapittelet The Invisibility of Class

McCain og republikanerne hevdet i større grad at den enkelte har ansvar for sitt eget liv, mellom annet når det gjelder helseforsikring. De fokuserer og på at Amerika i utenrikspolitikken er den suverene stat, og at det er de andre som skal bøye seg. I familiepolitikken er og det republikanske mer verdikonservativt enn det demokratiske. En ser og at den konservative "The Tea Party Movement" har engasjert politikere fra det republikanske partiet. Selv om det nå kan sees forskjeller mellom partiene, er det ikke noe som tyder på at Amerika vil få et sosialdemokratisk parti.

Kapittel 6: Obama og McCain

6.1 Innledning

Barack Hussein Obama og John Sidney McCain III var kandidatene som skulle kjempe om hvem som kom til å få tittelen den 44. amerikanske president. Valget i 2008 hadde mange fasetter. Det var et valg mellom en konservativ og en liberal kandidat. Dette viste seg særlig i debattene som gikk på familiepolitikk, som abort og homofili. Et annet felt som og kom til å bli fokusert på, var den føderale statsmaktens plass. Mange mente at Obama ville la staten få for stor makt i forhold til pengepolitikk, arbeidsliv og skatt. I løpet av valgkampen så en at Obama ble favorisert i forhold til en økonomisk krise, mens McCain ville tjene på en krise i forhold til utenrikspolitikken. Konkursen i finansieringsselskapet Lehman Brothers viste svakhetene til McCain i forhold til den økonomiske politikken. Han fikk heller ikke særlig støtte fra sin visepresidentkandidat Sarah Palin. I denne valgkampen var det og en kamp mellom to generasjoner. Obama med sine 47 år kom som en ung og fremadstormende politiker som hadde gjort lynkarriere innenfor rikspolitikken de tre siste årene, og den 72 år gamle McCain som hadde 30 års erfaring fra kongressen. Det siste skillet som nevnes her er raseskillet. Obama var den første multiamerikaneren som kunne bli valgt til president. McCain fremtrer som en hvit krigshelt med en personlig popularitet.⁵⁸

---

⁵⁸ Lalum,2008, side 568-569

6.2 Barack Hussein Obama

Barack Hussein Obama ble født 4. august 1961 på Honolulu, Hawaii. Faren, Barack Hussein Obama senior, var fra Kenya. Han var sønn av en storbonde og oppholdt seg som student i USA. Barnet fikk amerikansk statsborgerskap selv om det var noe usikkert om foreldrene var formelt gift. I 1962 forlot senior familien på Hawaii for å studere ved Harvard. Etter at han var ferdig med studiene, reiste han tilbake til Kenya og samværet med sønnen stoppet. Moren var en liberal kvinne som hadde stor interesse for andre kulturer, og hun lot sønnen vokse opp med et positivt og noe eksotisk bilde av faren. Barack junior vokste opp i et middelklassemiljø hos besteforeldrene på Hawaii. Han kom tidlig i kontakt med barn og voksne fra ulike etniske miljø. Under oppveksten på Hawaii vokste han opp uten luksus, men en kan heller ikke si han led nød. Han bodde i en kort periode av livet i Indonesia sammen med moren og hennes nye mann. Her ble han kjent med moderat islamisme, noe som under valgkampen ble brukt mot han – at han skulle være muslim. Moren var den som gjorde han oppmerksom på hans bakgrunn og historie. I 1995 ga han ut boken ”*Dreams from my father*” der han forteller om livet sitt. I boken forteller han om besteforeldrene som oppdro han på Hawaii. Det er særlig mormoren han fremhever som den sterke kvinnen. Han nevner at hun er av indianerslekt, og at hun kan føre slekten tilbake til Jefferson Davis som var Sørstatenes president under den amerikanske borgerkrigen. I hele oppveksten savnet han faren som var i Kenya. Den unge Barack Obama var klar over at han bar arven både fra de hvite og de svarte. Han leste Martin Luther King for å klare å finne sin egen identitet. I boken forteller han om at han besøker farens hjemland, og får vite at faren allerede er død. Han blir bedre kjent med sin familie og med sin fars historie. I epilogen til boka skriver han:

The law is also memory; the law also records a long – running conversation, a nation arguing with its conscience. *We hold these truths to be self-evident*. In those words, I hear the spirit of Douglas and Delany, as well as Jefferson and Lincoln; the struggles of Martin and Malcolm and unheralded marches to bring these words to life.”⁵⁹

6.3 John McCain

John Sidney McCain III ble født 29. august 1936 på marinebasen Coco Solo i Panama. Da han var sønn av en amerikansk militær, var det automatisk at han fikk amerikansk statsborgerskap. Som sine forfedre sluttet han seg til US Navy. Da McCain tjenestegjorde i

---

⁵⁹ Obama, 2008, ”Dreams from my father” side 437

Vietnam, ble han tatt til fange og satt fem år i fangenskap i fangeleiren Hanoi Hilton. Her ble han utsatt for tortur. Etter at han ble løslatt, klarte han å komme tilbake som flyger, men i 1981 avsluttet han sin militære karriere. I valgkampen ble hans høye alder og krigsskadene han pådro seg brukt mot han i forhold til om han ville være i stand til å lede USA de neste fire årene. Av den grunn var det og mange som med stor interesse, og kanskje noe bekymring, så på hans valg av visepresidentkandidat.

I 1982 ble han valgt inn i Kongressen, og i 1986 ble han medlem av Senatet. I hele sin karriere har han vært kjent som en som ikke har fulgt mainstream, men tatt egne avgjørelser og valg. Noe som nesten kostet han hans militære karriere. Han har og vært kjent for et nesten ustyrlig temperament. I 1999 stilte han som republikansk presidentkandidat, men tapte for George W Bush etter en svært stygg valgkamp. Det er i denne valgkampen han først sier om America: ” I owe America more than she has ever owed me.”

I 2007 stilte han igjen som presidentkandidat, og ble republikanernes offisielle kandidat, men tapte for Obama. For å få McCain til å fremstå som en samlende, ydmyk og tjenende person, brukte kampanjen flere ”reklameinnslag” som ble sendt over ulike TV kanaler. Ett av disse er formet som en biografi der han først annonserer sitt kandidatur: ” I am fully prepared to be commander in chief, I don’t need on the job training.” Han kommenterer og at han er blitt over 70 år: ”I am not the youngest candidate, but I am the most experienced.” For å få fram den ydmyke siden ved personen McCain, redgjør han for sin edle bakgrunn for å stille: ” I am not running for president to be somebody, but to do something.” og ”Courage is not the absence of fear, but the capacity for action despite our fears.”⁶⁰

6.4 Forskjellene i politisk overbevisning i viktige spørsmål.

Offentlig historiebruk er ofte knyttet opp mot offentlige institusjoner i samfunnet, og er politisk styrt. Politiske ledere bruker fortiden for å styrke sin maktposisjon, fremme sine egne verdier og støtte til sin politiske overbevisning. Dette kalles for erindringspolitikk. For å forstå hvilke verdier og holdninger Obama og McCain uttrykker i talene, vil dette underpunktet diskutere noen av de ulikhetene en finner i deres politiske oppfatning, og ønske om gjennomføring av de ideene de forfekter.

---

⁶⁰ John McCain Biography og Timberg, 2007

6.4.1 Familien

Familiespørsmål ble ett av de viktige emnene i valgkampen. Dette tok seg opp da Sarah Palin kom i rampelyset som visepresidentkandidat. Hun presenterte sin yngste sønn for velgerne. Sønnen er født med Downs Syndrom, og ble et symbol på kampen mot abort. Hun fortalte hvordan hun hadde reagert på å få et funksjonshemmet barn, og hun gikk sterkt ut og hevdet at ethvert uskyldig liv har en verdi og alle har samme krav på beskyttelse. Alle barn har noe å bidra med her i verden, hvis vi gir dem sjansen. Palin befinner seg på den verdikonservative fløyen i det republikanske partiet, og ønsker mellom annet et forbud mot senaborter. Sarah Palin måtte og medgi at hennes 17 år gamle datter var gravid uten å være gift. Det ble mye fokus på at hun skulle beholde barnet, og at hun skulle gifte seg med barnefaren. Debatten ble utløst i forbindelse med at Jane Roe gikk til sak mot staten fordi hun ikke fikk utført en abort. Saken havnet i høyesterett der hun vant frem med saken. Obama ga tydelig støtte til avgjørelsen, noe McCain ikke gjorde.

Når det gjelder familieforhold, er det og et vanskelig tema når det gjelder ekteskap mellom mennesker av samme kjønn. McCain støtter Defense of Marriage Act, noe som betyr at den enkelte stat selv avgjør om de vil anerkjenne disse ekteskapene. Han støtter at de som velger å leve sammen skal få de samme avtaler og forsikringer som heterofile. Obama vil derimot oppheve loven slik at en har mulighet til å gifte seg i en stat som tillater kjønnsnøytrale ekteskap, og deretter oppleve at ekteskapet er gyldig i alle statene i USA. I det religiøse USA er det sterke motsetninger når det gjelder homofili og abort. Det konservative landet har sterke røtter bundet til puritanerne, noe som er behandlet tidligere i oppgaven.

6.4.2 Utenrikspolitikk

Barack Obama viser en mykere holdning mot dem han regner som USAs fiender enn John McCain. Hertsgaard viser til terrorangrepet 11. september 2001 og sier:

(...) terrorists had destroyed totemic symbols of our civilization and inflicted more deaths than the United States had suffered in a single day of combat since the Civil War (...) and the Bush administration left little doubt that it planned to strike back hard. In the words of the Hollywood cowboy adage, Shoot first, ask questions later.⁶¹

---

⁶¹ Hertsgaard, 2002. side 11

John McCain stod på den tøffe linjen og støttet opp om president Bush da han kom med denne lovnaden. McCain ønsker ikke å være den som først rekker ut hånden til sine fiender. Han vil gjerne ha noen innrømmelser først. Han snakker og gjerne om USA som den sterke makt innenfor politikk, økonomi og militær styrke. Han siterer i *Speech on Foreign Policy, March 2008*, Harry Truman som uttalte: "God has created us and brought us to our present position of power and strength for some great purpose." Som president vil John McCain ta det hellige ansvaret å holde USA fritt, sikkert og sterkt slik at en bringer frihet og håp til verden.⁶²

Obama holdt sin store utenrikspolitiske tale *A World that Stands as One* i Berlin i juli 2008. Her innleder han med å si at han er: "(...) en stolt borger av Amerika, og som dere, en borger av verden."⁶³ Videre sier han at partnerskap og samarbeid mellom nasjoner ikke er et valg, det er en måte, den eneste måten hvorpå vi kan beskytte vår felles trygghet og bevare vår felles menneskehet. Obama feller ikke en knusende dom over sine motstandere, men prøver å peke på løsninger uten at det er gitt forhåndsløfter. Han peker at hvis det var mulig å vinne kampen mot ideer som kommunismen, da må det og være mulig å stå sammen med det store flertall av muslimer som avviser den ekstremismen som fører til hat i stedet for håp. Anne Vinding refererer til at Obama i sitt partiprogram har uttalt: "USA er sperret inne etter at Bush og Cheney nekter å snakke med statsledere vi ikke liker. Å ikke snakke med dem får oss ikke til å se tøffe ut, det får oss til å virke arrogante og det fratrar oss muligheter til fremgang."⁶⁴

6.4.3 Afghanistan, Irak og Iran

Dette er tiden for besluttsomhet om å røke ut terroristene i Afghanistan som truer vår trygghet og narkotikalangerne som selger sitt stoff i dine gater. (...) For folket i Afghanistan og for vår felles trygghet, må jobben der gjøres. Amerika kan ikke gjøre dette alene. (...) Vi har satset for mye til at vi kan snu nå.⁶⁵ Obama sa dette i sin tale i Berlin. Han ønsker sterkere innsats i Afghanistan etter at styrkene i Irak trekkes ut. I takketalen for nominasjonen kom han inn på hvorfor han vil ha soldater i Afghanistan. "(...) for å fullføre kampen mot terroristene som faktisk angrep oss 11. september, og gjorde det klart at vi må fjerne Osama Bin Laden og hans løytnanter hvis vi har dem i siktet." Obama viser i talene sine til at han var en av dem som ikke ønsket å invadere Irak. En krig han omtaler som en feilaktig krig. Han har etterlyst en

---

⁶² Vinding. 17.10.2008

⁶³ Tjomsland, 2008, side 46 f

⁶⁴ Vinding. 17.10.2008

⁶⁵ Tjomsland. 2008. side 50f

tidsplan for tilbaketrekning av soldatene, og retter kritikk mot McCain fordi han ikke ønsker å følge opp, men heller fortsette krigen.

John McCain snakker om Afghanistan og Irak som ett område.

Success in Iraq and Afghanistan is the establishment of peaceful, stable, prosperous, democratic states that pose no threat to neighbours and contribute to the defeat of terrorists. It is the triumph of religious tolerance over violent radicalism.⁶⁶

John McCain lover også å intensivere innsatsen i Afghanistan, men har ikke sagt hvordan eller med hvor mange soldater. I sine taler tilbakeviser han argumentene fra de som mener at krigen i Irak er feil. Han sier i utenrikstalen sin 26. mars 2008:

”Critics say that the “surge” of troops isn’t a solution in itself, that we must make progress toward Iraq self-sufficiency. I agree. Iraqis themselves must increasingly take responsibility for their own security, and they must be responsible political actors. It does not follow from this, however, that we should now reckless retreat from Iraq regardless of the consequences.”

Når det gjelder Iran, ser vi en av hovedforskjellene på de to kandidatene når det gjelder kontakt med en annen aktør i det politiske feltet. McCain har gjort det klart at han ikke ønsker å møte Ahmadinejad, men kan gjennomføre samtaler med representanter for regimet dersom de på forhånd har oppfylt betingelsene amerikanerne stiller. Han ønsker å gjennomføre et sterkere press mot Iran gjennom økonomisk og diplomatisk press. Dette presset må gjennomføres samtidig av flere land. Obama stiller ikke oppfyllelse av noen krav for å møte representanter for regimet, men ønsker at det skal foregå et diplomatisk arbeid rundt et eventuelt møte. Han er og for å trappe opp de økonomiske sanksjonene. Obama har gått så langt at han har antydnet at det kan være mulig med en militær aksjon mot Iran.

6.4.4. Finanskrisen

Både McCain og Obama kritiserer Bush for håndteringen av landets finanser. De tar imidlertid ulikt utgangspunkt for sin kritikk. Obama mener at administrasjonen har hatt dårlig kontroll og styring, mens McCain skylder på grådighet og lobbyistenes tilgang til de folkevalgte. McCain ønsket å videreføre skattekuttene til Bush, og å innføre nye lettelser.

---

⁶⁶ McCain’s Speech on Foreign Policy March 2008

Republikanerne har markert seg som motstandere av for mye statlig regulering. John McCain har i løpet av valgkampen snakket mer og mer om at det må til en endring, men er og blitt mer utydelig i forhold til sine formuleringer rundt tema. Han lovet å ikke øke skattene, men ble etter hvert noe usikker i forhold til at utgiftene til krigen i Irak var usikre.

Obama har uttalt seg svært kritisk til den sittende presidenten og hans håndtering av finanskrisen. Det er særlig skattepolitikken han mener det bør gjøres noe med. For å få i gang arbeidet med å skape nye jobber, ønsker han å tilby 3000 dollar i skattereduksjon for hver ny jobb som blir skapt. Han vil og ha en redningsplan der han reduserer småbedriftenes lån, og forlenger ordningen som lar småbedriftene avskrive investeringer på inntil 250.000 dollar. På den andre siden ønsker han ikke å videreføre de skattelettelsene som Bush innvilget husholdninger som hadde over 250.000 dollar i inntekt per år. Obama ønsker, i motsetning til Bush, å gi skattelette til fattige arbeidere og eldre.

6.4.5. Helsepolitikk

Helsepolitikken er et område der de er svært uenige. Begge ønsker å forandre det nåværende systemet, men på ulik måte. I dagens USA er mange som får et fantastisk helsetilbud, men det er og mange som faller utenfor. Dette skyldes at en må ha en helseforsikring for å oppnå godene. Ofte er denne knyttet opp mot at en må ha en jobb der en forsikring er en del av pakken. Dersom en ikke får en forsikring gjennom jobben, har hver enkelt ansvar for å kjøpe en.

Den store forskjellen mellom Obama og McCain ligger i synet på hvem som skal sørge for at det finnes et tilstrekkelig godt helsetilbud til alle innbyggerne. McCain og republikanerne ønsker stor grad av privat ansvar i alle deler av livet. Obama og demokratene kan godta noe mer ansvar lagt på delstaten eller nasjonale myndigheter. Når det gjelder Obama, er han noe mer til venstre enn en gjennomsnittsdemokrat. Han har likevel ikke ytret at han ønsker å gå så langt som den offentlige ordningen vi har i Norge.

Obama snakket om at alle bør ha et helsetilbud som sikrer barn, uansett hvilken situasjon foreldrene er i. Derfor bør forsikringen være knyttet opp mot arbeidsgiveren, delstaten eller nasjonale myndigheter. Han hevder at staten skal klare å effektivisere sine helsetjenester slik at det vil bli økt konkurranse og lavere priser. Gjennom å argumentere for mer konkurranse,

har han og innlemmet legemiddelindustrien som har hatt store overskudd. Det vil og her bli mulig å redusere prisene. Noen må dekke det dette vil koste, og Obama ha sagt at han vil øke skattene til de som tjener mye. På hjemmesiden til Obama står følgende:

Through the new health insurance exchanges or through employers, Americans will be able to purchase affordable health coverage at lower rates, and many will be eligible for tax credits to help lower costs.⁶⁷

John McCain ønsker å få til reformene i privat regi. Washington skal ikke bestemme over enkeltmennesket. Han hevder at det vil ødelegge i stedet for å styrke helsetilbudet. Gjennom en privat ordning mener han at konkurranse vil senke prisene på forsikringene. Det vil igjen føre til at flere kan skaffe seg den nødvendige tryggheten. På hans hjemmesider kan vi lese:

Like most Americans, John McCain believes our health care system is in need of reform. But the right reforms protect our American freedoms rather than creating new government controls and harness the market forces that are the hallmark of our economy: competition and choice. He believes you will know these reforms have succeeded when Americans can access affordable, quality health care coverage that meets their needs, not controlled by the federal government or only available if their employer happens to be able to provide it.⁶⁸

6.4.6 Innvandringspolitikk

Demokrater og republikanerne er enige om at immigrasjonssystemet ikke fungerer, og at det er uakseptabelt at 11 millioner mennesker lever illegalt i landet. Mange av disse har krysset grensen fra Mexico. Disse lever på utsiden av systemet i USA. Diskusjonene har mellom annet dreid seg om en skal innvilge amnesti eller foreta en massedeportasjon. Menneskene som har kommet ulovlig inn i landet, har familie eller venner som tar seg av dem, eller de har klart å skaffe seg en jobb for å forsørge seg selv. De som har fått barn, opplever at barna får amerikansk pass fordi de er født i landet. De kan være der lovlig, noe foreldrene ikke kan. Obama uttalte:

In the end, our broken immigration system affects more than a single community; it affects our entire country. And as we continue to strengthen our economy and jump-start

---

⁶⁷ Offisielle kampanjesider i forbindelse med valget 2008, lest 25.09.10
Vinding. 17.10.2008

⁶⁸ Offisielle kampanjesider i forbindelse med valget 2008- lest 25.09.10 (McCain)

job creation, we need to do so with an immigration system that works, not the broken system we have now.⁶⁹

Obama ønsker å registrere de som krysser grensen uten lov. De skal så bøtelegges, sendes på engelskkurs og gis arbeids- og oppholdstillatelse. Arbeidsgivere skal så få et system der de kan sjekke om arbeidssøkende er kommet inn i landet på lovlig vis.⁷⁰ På nåværende president Obamas hjemmeside, kan vi lese:

The President has made it clear that the only way to truly secure the borders and have an orderly immigration system that honours our traditions as both a nation of laws and a nation of immigrants is through comprehensive reform grounded in the principles of responsibility and accountability. (...) Comprehensive immigration reform is essential to continuing the tradition of innovation that immigrants have brought to the American economy and to ensuring a level playing field for American workers. It's also essential to providing lasting and dedicated security for our borders.⁷¹

McCain gikk i valgkampen fra å være på noenlunde samme linje som Obama, til å bli opptatt av at det viktigste var å sette en stopper for den illegale innvandringen. Begge var for å sette opp grensegjerdet mot Mexico. McCain ønsker kvalifisert arbeidskraft velkommen til ”den skinnende byen på toppen av åsen”, som han mener er innvandreres syn på USA. Han krever at de som slippes inn skal lære engelsk, forstå amerikansk historie og samfunnsliv og respektere amerikanske verdier.⁷² John McCain har på sine hjemmesider lagt ut følgende:

John McCain does not support amnesty and believes that we should not reward lawbreakers. Any measure designed to fix the broken immigration system must deal with the undocumented population, and as we all know, this is very difficult challenge that attracts a wide range of diverse views and opinions. We need a practical solution for dealing with undocumented immigrants currently living and working in our country and that solution must be carried out in a manner that fosters the social, economic, and security interest of the United States.⁷³

Her blir forskjellene mellom tenkningen til Obama og McCain tydelige. Begge er enige om at det er viktig med sikkerheten til den amerikanske befolkningen i Arizona, og alle amerikanere. Det snakkes om å beskytte seg mot vold, menneskesmugling og narkotikakartellene. Mens Obama foreslår å gi oppholds- og arbeidstillatelse om en lar seg

---

⁶⁹ Offisielle kampanjesider i forbindelse med valget 2008 - lest 25.09.10 (Obama)

⁷⁰ Anne Vinding: 17.10.08

⁷¹ Booth. 1998

⁷² Ruud og Vinding – VG NETT - 15-10-08

⁷³ John McCain – website (lest 25.9.2010)

registrere og ta engelskopplæring, vil McCain styrke vakholdet og bygge allianser med Mexico og andre Latin Amerikanske land. Han hevder og at en må se på behovet for arbeidskraft slik at en beskytter amerikanske arbeidstakere, og ikke ansetter ulovlige immigranter for å spare lønnsutgifter. Han mener det er viktig å få kvalifisert arbeidskraft slik at amerikansk næringsliv kan utvikle seg og vokse.

”These policies must recognize the importance of a flexible labour market to keep employers in business and our economy growing and to provide skilled workers with opportunities. John McCain believes an essential component of any comprehensive reform to America’s immigration policy must include the implementation of temporary worker programs that reflect the labor needs of Arizona and the United States in the high-tech, low skilled, and agricultural sectors while protecting employment opportunities for US workers.”⁷⁴

Kapittel 7.0 Analyse av et utvalg taler

7.1 Innledning

The man who has obeyed his god, and who for this reason thinks he has his god with him, approaches the world with confidence and a sense of heightened energy.⁷⁵

We shall find that the God of Israel is among us, when ten of us shall be able to resist a thousand of our enemies; when He shall make us a praise and glory that men shall say of succeeding plantations, "may the Lord make it like that of New England." For we must consider that we shall be as a city upon a hill. The eyes of all people are upon us.⁷⁶

Mattias Linder har i artikkelen *Krig som ritual*, vist til at puritanerne så på seg selv som det utvalgte folket, og deres WASP (White Anglo-Saxon protestants) kultur kom til å prege tiden da USA ble formet som nasjon. Han mener at den nye dypkulturen som ble dannet på grunnlaget av en selvoppfattelse rundt Bibelens fortelling om jødene og Israel, har ligget i bunnen hele tiden. Den har forandret seg noe i forhold til å bruke Gud og gudsbegrepet i det offentlige til fordel for å være den utvalgte staten som skal sloss for frihet.

---

⁷⁴ Offisielle kampanjesider i forbindelse med valget 2008, lest 25.9.2010 ([8416efa.htm](#) - lest 25.9.2010)

⁷⁵ Michael Hechter og Christine Horne, 2009, side 52

⁷⁶ Final Section of John Winthrop’s ”A Modell of Christian Charity” (City on a Hill)

Linder viser til J. Galtungs CGT-DMA modell. CGT (utvalgthet, ære – trauma) handler om selvbilde og polarisering. Han viser til at kombinert med et verdensbilde som bygger på DMA (dualism, manikeism, Harmagedon), kan dette bli katastrofalt.⁷⁷

I talene finner vi flere ganger forestillinger om å være utvalgt (choseness). Oppgaven har tidligere drøftet bruken av begrepet ”This great nation”. Galtung har i et intervju med Christian Egge uttalt at ” (...) dypkulturen er den kultur vi selv ikke er oppmerksom på at vi har. Et godt eksempel er denne enorme feilen som amerikanerne har gjort i sin dualisme, ved at de hele tiden opererer med *to* – det er alltid to parter i en konflikt.” Dette understrekes ved følgende uttalelse av George W Bush:

Every nation, in every region, now has a decision to make. Either you are with us, or you are with the terrorists. From this day forward, any nation that continues to harbour or support terrorism will be regarded by the United States as a hostile regime.⁷⁸

Kultur blir definert som noe som kommer indirekte og pålegger mennesket en rekke verdier som de senere bruker for å styre livet etter. Videre omtaler Galtung det han kaller dypstruktur, definert som sosiale strukturer og forventningspress. Som eksempel bruker han nok et eksempel fra USA.

Amerikanerne er av den oppfatning, at den som fremmer et fredsforslag som har suksess, kan bare være én stat i verden, nemlig USA. Dette fordi fred gir prestisje. USA har prestisje (...) De handler og lar andre handle slik at denne dypstrukturen bekreftes.⁷⁹

”Ära handlar om föreställningar om ett ärofullt förflutet och/eller en ärofull framtid. Tiden konstrueras i termer av ett gyllene förflutet, upplysning, utveckling.”⁸⁰ I flere av talene som skal brukes, vises til ære gjennom å fremheve konstitusjonen og ”the founding fathers”, George Washington og Thomas Jefferson. Det er og andre kjente statsmenn, amerikanske og europeiske, som brukes for å løfte frem landets og folkets ærefulle fortid. Et annet punkt som brukes for å si noe om det amerikanske folket er at de er hardt arbeidende folk med høy moral. En ønsker og å holde frem det økonomiske systemet. Her er det mulig å skape noe om en er villig til å legge nødvendig innsats i arbeidet. Det er likevel ære knyttet til de militære styrkene vi som europeere legger mest merke til.

---

⁷⁷ Linder, Krig som ritual

⁷⁸ Address to a Joint Session of Congress Following 9/11 Attacks – Bush -

⁷⁹ Christian Egge, 2005 og i Galtung, 2004. side 145 - 160

⁸⁰ Linder, Krig som ritual

I hoveddiskusjonen vil oppgaven se på historiebruken i utvalgte taler av Barack Obama og John McCain. Analysen vil være rettet mot hvilke verdier og holdninger de formidler, og hvilke motiv som kan knyttes til denne historiebruken. I dagens samfunn er vi omgitt av ulike medier som viser oss at det finnes motstridende bilder av historien. I valgkampen ble det aktivt tatt i bruk alle de nye sosiale mediene vi har. Obama ble kjent som en ivrig twitter, og svært aktiv på nettet. Begge kandidatene brukte fjernsynet som et aktivt medium for å nå ut til folk. Kandidatene prøvde å få til et erindringsfellesskap med velgerne for å kunne konstruere en felles fortid. I forsøket på å skape dette fellesskapet, tok en i bruk aktiv erindring og aktiv glemsel. Grunnen til at en kan ta i bruk **ikke-bruk av historien**, er at de har svært ulike utgangspunkt for den valgkampen de fører. Obama bruker slagordet ”change” for å fronte sin kampanje. Han ønsker forandring i landet han vil lede, og fokuserer på å fronte en positiv utvikling i landet som gjør innbyggerne trygge på fremtiden. McCain står for en linje som bygger på stor grad av kontinuitet, og har valgt ”country first” som sitt slagord. Talene er preget av hva de forteller om egen fortiden og nasjonens fortid, hvem de ønsker å nå og hva de ønsker å oppnå ved å fortelle/bruke historien på denne måten. Å kjenne sannheten handler ikke alltid om å ha vært til stede, eller på annen måte vite hva som faktisk skjedde. Hva som fortelles kan sees på som et produkt av ulike maktrelasjoner. En sier ofte at ”historien skrives av vinneren”. Hos Obama vil vi se at han bruker sin multikulturelle bakgrunn, og gjennom egne og andres erfaringer styrker identiteten og gruppetilhørigheten. McCain prøver å bruke sin fortid som offiser og sin lange politiske karriere for å vise at han er egnet for vervet som ”Commander-in-Chief”.

Historiebruksfunksjonene som analysen vil ta utgangspunkt i er hvordan det gjøres forsøk på å skape en legitimerende historiebruk, kollektiv identitetskapende historiebruk og hvordan de prøver å skape troverdighet. Den legitimerende historiebruken vil ha som mål å støtte opp om bestemte grupper eller institusjoner i samfunnet. For å se på dette punktet, blir det viktig å se på hva som blir tatt med og hva som blir utelatt. Identitetskapende historiebruk har som mål å styrke identiteten ved å vise stolthet, ved å se på hvordan en skiller seg fra andre, ved å fremstille goder som noe som er fortjent til og ved å fokusere på spesielle positive egenskaper ved landet og de som bor der. Fellesskapsfølelsen blir skapt ved de små fortellingene om fortiden som gjør at kjente personer og hendelser blir med på å føre landet videre. Det skapes en felles forankring og et minnefellesskap.

7.1.1 Obama

10. februar 2007 offentliggjorde Barack Obama at han ønsket å bli demokratenes presidentkandidat ved valget i 2008. Talen ble holdt i Springfield, Illinois - samme sted som Abraham Lincoln i 1858 talte om USA som et splittet hjem. I talen redegjorde han for hvordan han ville samle nasjonen og hvilke mål han hadde som president.⁸¹ Obama ble utover i valgkampen et stadig tydeligere symbol på USAs stadig mer flerkulturelle samfunn. Han ble i løpet av valgkampen tvunget til å ta opp raseskillet og den historiske bakgrunn i det som kalles ”rasetalen” - ”A more Perfect union”. I talene sine kommer han ofte til å nevne sin egen bakgrunn og oppvekst som farget.

Politisk har Obama plassert seg i det demokratiske partiet, men til venstre i amerikansk politikk. Hans liberale synspunkt og verdier finnes innenfor familiespørsmål, miljøvern, sosial profil og illegal innvandring. Utenrikspolitisk var Obama en av dem som stemte for ikke å sende militære styrker til Irak, men ønsket i stedet å ha fokus på Afghanistan. I valgkampen ble det et viktig spørsmål hva som skulle skje med soldatene som var stasjonert i dette området. I sine politiske taler har Obama ofte vist til andre amerikanere som har utmerket seg som politikere, og gjerne i forbindelse med rasepolitikken og grunnleggelsen av det amerikanske samfunnet. Hans retoriske evner og evne til å begeistre klarte å gi store deler av det amerikanske folket en optimisme. Abraham Lincoln ble flere ganger nevnt som et av hans politiske forbilder. Obama brukte slagordet ”change” som et løfte om at han ville gjøre noe med den krevende situasjonen han ville møte både hjemme og ute.

7.1.2 McCain

The truth was, McCain had a lot of reasons to dread the start of the race. For all his progress in making himself more acceptable to the Establishment, he knew that winning his party’s nomination would be no cakewalk. Conservative activists still distrusted him for his apostasies on taxes, campaign reform, interrogation techniques, and judges. The religious right would never warm to him. And there were plenty of Establishmentarians who saw his legendary temper as a problem of no small consequence (...) Iraq, too, had become a problem for McCain, politically and emotionally (...) Long before the campaign began, McCain burned over what he saw as the Bush administration’s management of the conflict, and he was carrying that anger into the race. “Just incompetent,” he’d said. “Just terrible ”.⁸²

---

⁸¹ Lalum, 2008, side 566

⁸² Heilemann og Halperin, 2010, side 274

Sitatet er hentet fra boken *Game change* som er skrevet av Heilemann og Halperin, Heilemann er politisk korrespondent og spaltist i magasinet New York magazine, Halperin er redaktør og politisk senioranalytiker i Time magazin. De dekket valgkampen på nært hold, og skrev senere boken som det vises til, og som bygger på observasjoner og intervju med Obama og McCain, men også på apparatet rundt dem i den hektiske perioden frem til valgdagen.

Undertittelen er *Obama and the Clintons, McCain and Palin, and the Race of a Lifetime*. I sitatet ligger en mulighet til å forstå mer av McCains taler og fremtreden i valgkampen. Han hadde en stor opinion mot seg i eget parti, særlig fra høyresiden. I dag ser vi flere av disse som aktive i Tea Party bevegelsen, og valget av Sarah Palin kan i noen grad sees i lys av ønsket om å få med denne delen av partiet. I forhold til Irak, kom han til å ”møte seg selv” i flere sammenhenger. Hans militære fortid, og til en viss grad heltestatus, kunne virke mot han i forbindelse med diskusjonene rundt avhørsmetoder, ikke minst i forhold til Guantanamo – basen på Cuba. McCain hadde og vært positiv til Bush’ bruk av militære i Irak. Av personlige grunner kunne det brukes mot han, fra begge hold, at han hadde to sønner som tjenestegjorde i landet. Gjennom talene, TV opptredenene, ”reklameinnslagene” og valgmøtene skulle han overbevise om at han var innehaver av de rette politiske standpunktene, og at han var den ”landsfaderen” han som president ønsket å være.

7.2 Historiebruken i lys av historie og minne

A shared memory is one of the cornerstones of a society as we understand it. Individuals who constitute any social order share a common vision of history that locates the community in time and space, giving it an appreciation of its own past as well as a sense of its future.⁸³

En kollektiv kulturell identitet som etnisitet og nasjonalitet, blir båret videre av nye generasjoner gjennom at de deler det de mener er spesielt i deres fortid. Tidligere generasjoners erfaringer er formidlet gjennom å fokusere på felles opphav og minner knyttet til et spesielt geografisk område, gjerne omtalt som deres hjemland. Ut fra disse historiene kan det oppstå et kulturelt fellesskap basert på et felles språk, en religion, felles skikker eller

---

⁸³ J. Vance, 1997, side 9

felles historier knyttet til området og opphav. Minnene videreføres gjennom tekster, bilder og spesifikke ritual i samfunnet i hver epoke. Dette synes å stabilisere og meddele dette samfunnets selvbilde, og grupper kan knytte sin bevissthet mot enhet og det spesielle. Dersom dette blir tatt for langt, kan det føre til en farlig idealisering av det sosiale minnefellesskapet. I noen tilfeller kan det føre til at grupper kan bruke makt mot andre slik som marginaliseringen av svarte amerikanere.

Obama berører tema i flere taler, men særlig i talen "A more Perfect union". Som multikulturell kandidat, var mange opptatt av hvordan han ville behandle rasespørsmålet. Han kunne bagatellisere problemet eller han kunne ta parti mot de som undertrykte. For å hente opp historien går han tilbake til Grunnloven og peker på at denne ikke ga noen rettigheter til indianerne og de afroamerikanske slavene. Han bruker videre sin egen historie for å vise at det har vært en utvikling i samfunnet, og at alt er mulig i dagens USA – "this unique nation". Obama viser at han er klar over bitterheten blant dem som ikke fikk delta i den amerikanske drømmen, om det var av rasemessige grunner eller det var hvite som falt utenfor systemet. Han gir uttrykk for at han har forstått at denne bitterheten kan bli ført fra en generasjon til en annen. I "A more Perfect union" sier han at denne bitterheten fremdeles lever i de ulike miljøene, og at den kommer til uttrykk i hjemmene, i kirken og der folk ellers møtes i mer lukkede fora. Obama bruker historiene om seg selv og sine forfedre for å vise at det er håp og mulighet for alle som ønsker å oppnå noe med livet sitt. Han forsøker å sette seg selv inn i en kontekst der amerikaneren i sentrum vil kjenne seg igjen, og holder liv i den amerikanske drømmen. Obama tilhører ikke overklassen i landet med rett til de privilegiene det ville ført med seg. Da han ikke er afroamerikaner med slavebakgrunn, kan han ikke bruke denne siden av historien som sin, men han viser at besteforeldrene gjorde sin innsats i krigen som andre gode amerikanere. Bestefaren under general Patton og bestemoren i fabrikken som produserte våpen. For Obama er det viktig å finne referansepunkt som er felleseie. Han bruker og sin historie som bakgrunn når han henter opp sitat fra Bibelen. Ved å sitere kjente fortellinger får han bekreftet at han er godt kjent med religionen, og han klarer å fokusere på viktige verdier i samfunnet. Flere ganger har han stilt spørsmålet: "Er jeg min brors vokter?" Svaret er et rungende ja. Dette lar han gjelde både i forhold til amerikanere og i et globalt perspektiv.

McCain har en annen bakgrunn enn Obama. Han ble født inn i en familie som bar preg av at han hadde en far og en farfar som begge var admiraler. Dette kom til å stake ut hans vei når han skulle utdanne seg. I oppveksten var han svært egenrådlig og utviklet et heftig

temperament. Noe han kom til å slite med oppover i livet. Han hadde vanskelig for å innrette seg etter ordre og ville gjerne gå sine egne veier. Noe han og har gjort flere ganger i politikken. Det var denne bakgrunnen som førte til at han ble betegnet som en maverick. I sine politiske taler tar han frem farssiden i familien. Hans tid som krigsfange i Vietnam er godt kjent, og han er på grunn av denne fremstilt som en helt. I sine taler spiller han på at han er den beste til å kjempe for landet, til å stå opp mot alt og alle som truer fedrelandet han vil ofre alt for. McCain kan og bruke kampene i Irak og Afghanistan for å rettferdiggjøre kampen mot terror. I større grad enn Obama spiller han på frykten blant amerikanerne. Han ønsker å fremstå som lederen som kan redde dem fra farene som truer. Krigen i Vietnam er og en felles referanseramme for flere enn dem som er født i USA.

For at historiebruken til kandidatene skal ha ønsket effekt og nå frem til de store velgergruppene, må de skjønne hva de vil formidle med historiene. Det gjelder å forstå språket historien blir fortalt på. I noen områder i USA er ikke engelsk første språk lenger. Her er befolkningen spansktalende, og noen snakker dårlig engelsk. Etter hvert som "salad bowl" begrepet brukes mer og mer om innvandringen til USA, har en ikke samme referansepunkt i forhold til amerikansk historie. I noen grad har dette ført til at velgergrupper ikke har kunnet relatere seg til en kandidat og dennes budskap på samme måte som en ville gjort i sitt opprinnelsesland.

Den norske immigrasjonen til USA var av en helt annen dimensjon enn den en ser i forhold til de spansktalende. Likevel viser den noe om hvordan det over tid ble en større sammensmelting mellom det norske og det amerikanske. Da nordmennene kom til USA var de opptatt av å ta vare på sine norske tradisjoner, sine matretter og sitt håndverk. For å vise hvem da var, hadde de og felles ytre symbol som flagg, ulike festklær og samme referanseramme til historien gjennom fortellinger og myter som andre grupper ikke kjente til. På denne måten kunne de føle et genetisk fellesskap. De arrangerte egne festdager og skapte egne institusjoner som Sons of Norway. Kirken ble et felles samlingssted der de utøvd sin religion og møttes til sosialt samvær. Bosettingene ble konsentrerte og en videreførte disse tradisjonene gjennom inngifte i gruppen. Hudfarge, religion og antall er viktige element i integrasjonsprosessen. For nordmennene ble det etter hvert en bevegelse mot "the melting pot" i og med at språket ble lite brukt. Språket former tankene våre og hvordan en tenker på og om omgivelsene sine. Etter hvert som flere ga opp språket og den norske kulturen, var det ikke samme grunnlag for norske aviser og butikker. I det amerikanske samfunnet har

nativismen alltid vært til stede. Nå som innvandrergroppene er blitt så store at de preger og til dels vil forandre det amerikanske samfunnet, får en skiller og konflikter.

Når en skal feire et minne, kan en knytte dette opp mot en større sammenheng for å fremkalle eller reflektere over potensialet i hendelsene. Et eksempel er feiringen av 400 års jubileet for Columbus oppdagelse av Amerika. Han ble ikke bare feiret som en stor oppdager og navigator, men og som en forgjenger for en amerikansk sivilisasjon basert på religionsfrihet, fremskritt, opplysning, utdanning og ærlig slit. Columbus ble og feiret som en helt av katolske amerikanere og som et symbol for et multietnisk samfunn og de første amerikanske immigrantene. Obama legger vekt på at han henvender seg til alle raser og religioner. I talene sine prøver han å skape en felles følelse ved å bruke felles erfaringer, drømmer, verdier og historier. Han viser til "the Founding Fathers", Grunnloven og kjente amerikanske politikere. Alt er med på å understreke den "uniquenes" som preger USA. McCain er ikke like opptatt av religion, men setter høyt de grunnleggende verdiene som USA er bygget på. Han holder frem familien som en av hjørnesteinene i samfunnet. I valgkampen var det viktig at han fikk en visepresidentkandidat som kunne styrke tiltroen hos de konservative religiøse groppene.

Personligheter kan få en symbolsk betydning i forhold til en nasjons historie, eller som bærere av et moralsk eller eksistensielt budskap som på et senere tidspunkt er funnet meningsfylt. Civil War er knyttet sammen med Lincoln. Abraham Lincoln ble et ikon i begynnelsen av det 20. århundre da han reflekterte et behov for et symbol som kunne gi en historisk legitimitet til den offentlige demokratiske etterstreben. Lincoln fremstod som en majestetisk figur av stor historisk viktighet. Dette ble balansert mot et image av en vanlig mann, noe som igjen bekrefter amerikanernes bekjennelse til både det alminnelige og det storslagne, og i Lincoln fant en og den symbolsk figuren som viste motsetningene i det amerikanske samfunnet.⁸⁴

Anekdoten om Washington og kirsebærtreet ble først presentert i en barnebok av Parson Weems. "Jeg kan ikke lyve. Det var jeg som hogget ned kirsebærtreet". Disse setningene er ofte blitt sitert. I dag er det mange som ser at de fortellingene som kommer frem i ulike bøker, kan ha vært økonomisk initiert, men de har fått leve i forhold til at de omtaler en mann med stor integritet, dyp pliktfølelse og patriotisme. Historier som denne kan bli sterke i et kollektivt minne og overføres som sannhet til fremtidige generasjoner. De har en funksjon

---

⁸⁴ Cubbitt, 2007, side 206-222

som går utover det bokstavelige innholdet i historien, de er bærere av viktige verdier en ønsker å fremheve og fremelske i samfunnet. Noen ganger ønsker en mer eller mindre systematisk å glemme hendelser, eller å forsøke å fremstille en sak slik at ingen sitter igjen med skyld. Slaveriet i USA har i enkelte sosiale grupper blitt fortrent ved å nekte for minner og opplevelser.

Kollektiv fortid kan fremstå som en flytende forestilt konstruksjon. Bare en liten del av de tekstene, bildene eller forstillingene som brukes for å si noe om en forhistorie, vil være med på å gi et sammenhengende og detaljert helhetsbilde. Det som ofte presenteres er en episode, et sted, en person et objekt eller en handling/prosess. Å fremkalle minner og historiske sammenhenger på en slik måte krever at tilhørerne har en viss forhåndskunnskap om hva detaljene hentyder/indikerer. Skal en fremkalle minner om en person, et sted eller en hendelse, bør en anta at det finnes en felles ramme rundt forståelse av hvordan fortiden kan ha fremstått. Fortiden kan ofte bli fremstilt i motsetningspar som fremgang i forhold til nedgang eller frigjøring i forhold til slaveri.

Analysen av talene vil bygge på deler av kapittel 4 i oppgaven; Punkt 4.2 "This unique nation" og 4.5 fra "the melting pot" til "the salad bowl". Disse punktene er plukket ut da de begge er viktige elementer i valgtalene og valgkampen generelt. Begge kandidatene løfter frem ulike sider ved "american exceptionalism". Dette ligger under begrepet "this unique nation". Sammensetningen av den amerikanske befolkningen, og hva som er grunnlaget for å kalle seg amerikansk diskuteres og endres. Her har en fra tidligere tider snakket om at de som kom til USA smeltet sammen til en enhet, en tok landets verdier og kultur som sine egne. I dag er det blitt på en annen måte da en danner egne samfunn som holder på språk, kultur, religion og verdier fra hjemlandet. Identitet er tidligere i oppgaven definert som: - menneskers opplevelse av seg selv og andre som de samme, over tid og i ulike sosiale sammenhenger. (side 16). Sitatene som ikke er merket med note, er hentet fra den aktuelle talen som behandles i avsnittet.

7.2.1 A more Perfect union

”We the people, in order to form a more Perfect union.”⁸⁵

18. mars 2008 holdt Obama den mye omtalte rasetalen i Philadelphia. Talen hadde tittelen: ”A More Perfect Union”. Av mange er denne talen sett på som den viktigste politiske talen i USA, der en politiker snakket om sin tro og problemer hans tilhørighet til en kirke/menighet førte med seg, siden John F Kennedy tok opp sin status som katolikk ved presidentvalget i 1960. Talen ble i store trekk utformet av Obama selv, og ikke hans faste taleskriver Jon Favreau.

Obama holdt denne talen på bakgrunn av en rekke uttalelser av pastor Jeremiah Wright, Obamas pastor og sjelesørger. Pastoren kom med uttalelser om USA der han hevdet at landet var under innflytelse av KKK (Ku Klux Klan). Han hetset republikanske svarte og kommenterte angrepet på landet 11. september 2001. I denne sammenheng uttalte han at USA brakte denne tragedien innover seg selv fordi landet hadde brukt terror mot andre. Han viste til bombene over Hiroshima og Nagasaki, og det han kalte å støtte statsterrorismen mot palestinerne. Det vi gjorde, er nå brakt tilbake over oss, var hans konklusjon. Pastor Wright tok og opp spørsmålet om USAs behandling av de svarte. Han mener at ”God bless America” kan omskrives med ”God damn America”.⁸⁶

Obama uttrykte respekt for borgerrettighetsbevegelsen og dens ledere. Han snakket om årsakene til pastorens uttalelser med en stor grad av sympati, men uten å rettferdiggjøre dem, og klarte på en mesterlig måte å fordømme uttalelsene uten å støte bort pastoren som medmenneske. Den sterke åpningen har til hensikt å vise en sterk leder, en som ikke viker tilbake i vanskelige og ubehagelige situasjoner. Han lar ikke tilhørerne vente på hva han mener om tema, men passer på å fange oppmerksomheten fra første øyeblikk. I denne talen var det for Obama viktig å få fram at han tok avstand fra uttalelsene til J. Wright, og å utdype sin egen posisjon i forhold til rasespørsmålet før han nevner pastoren ved navn.

I talen pekte Obama på hvit rasisme, hvite privilegier, raseforskjeller og hvordan de kan føre til ”svart sinne” og ”hvit bitterhet”. Han så på disse fenomenene som uttrykk for den rase- og klasseforskjell som har vært et problem i forhold til likhetsprinsippene fra de ble nedfelt i

---

⁸⁵ Obama, A more perfect union – og innledningen til Declaration of independence.

⁸⁶ Obama – Pastor ANTI AM... (YouTube)

nasjonens grunnlovsdokumenter. For å kunne sette fokus på den unike nasjonen han er en del av, prøver han å omfavne de ulike språkene, verdiene og tradisjonene som finnes i USA. Obama prøver å sammenstille prøvelsene til ikke-svarte (inkludert hvite) med afro-amerikanernes, men uten å likestille dem. I stedet prøver han å skape et begrepsmessig rom der de ulike gruppene kan dele felles prinsipper og overordnede verdier som likhet og rettferdighet.⁸⁷

Obama startet med å sitere innledningen til "Declaration of Independence", som ble utformet i 1776 "in a hall that still stands across the street". Han viser til at forfedrene til dem som laget "Declaration of Independence" hadde kommet over havet for å unnslippe tyranni og forfølgelse i eget land. Etter at frihetskampen var vunnet, fulgte en tid med indre strid om hvordan den nye republikken skulle styres. I 1787 var Grunnloven ferdig utformet på grunnlag av flere kompromiss mellom de ulike interessene i den nye nasjonen. I dette dokumentet ble det ikke gitt noen rettigheter til indianerne og afroamerikanske slaver. De ble ikke engang oppfattet som fullverdige mennesker. "It was stained by this nation's original sin of slavery, a question that divided the colonies (...)" Allerede i innledningen av talen velger han å gå rett på rasespørsmålet, og han gir svaret:

(...) the slavery question was already embedded within our Constitution – a constitution that had at its very core the ideal of equal citizenship under the law; a Constitution that promised its people liberty, and justice, and a union that could be and should be perfected over time.

Ved på et tidlig tidspunkt i talen å erkjenne problemet og vedgå at det er en kilde til ubehag, klarer han å ta bort en del av de hindringene han ville viklet seg inn i ved å prøve å bortforklare problemet.

Obama må lykkes i å skape en felles plattform for amerikanerne. For å få til dette bruker han sin egen historie for å understreke uttrykket "this unique nation".

I will never forget that in no other country on Earth is my story even possible." "It's a story that hasn't made the most conventional candidate. But it is a story that has seared into my genetic makeup the idea that this nation is more than the sum of its parts – that out of many, we are truly one.

I gjennomgangen av sin personlige historie, bruker han motsetningene for å vise hva som er mulig. Han selv har en svart far og en hvit mor, og han vektlegger at han er vokst opp i et av verdens fattigste land, men også har gått på noen av verdens beste skoler i USA. Når det

---

⁸⁷ R. Daniel, side 51

gjelder sine amerikanske besteforeldre, knytter han dem til deres innsats under andre verdenskrig; bestefaren som tjenestegjorde under general Patton og bestemoren som arbeidet med å produsere bombefly. Ved å gjøre dette, klarer han å møte McCain på hans historie som tar utgangspunkt i hans militære løpebane, og historien til hans familie. Når det gjelder ektefellens Michelles historie, nevner han at hun i sin familie har blod både fra slaver og slaveeiere.

Om sin egen identitet har Obama uttalt: "I am rooted in the African – American community. But I'm not defined by it. I am comfortable in my racial identity."⁸⁸ På tross av at han har en flerkulturell bakgrunn med amerikansk mor og kenyansk far, samt at han har hatt en oppvekst både på Hawaii og Indonesia, betegner han seg sjelden som multikulturell. I USA har uttrykket multikulturell identitet historisk blitt undertrykt grunnet regelen om hypodescent. Enhvers rasetilhørighet ble bestemmende for den sosiale plasseringen. Alle med afroamerikanske forfedre ble betegnet som svarte. Denne kategoriseringen ble implementert for å unngå at en fikk raseblandede ekteskap, og for å opprettholde en ren hvit rase. Hypodescent har og hjulpet til med å opprettholde de hvites privilegier ved å støtte andre både uformelle og formelle barrierer i det sosiale liv.

I begynnelsen av talen tok Obama opp;" (...) words on a parchment would not be enough to deliver slaves from bondage, or provide men and women of every colour and creed their full rights and obligations as citizens of the United States." Slaveriet i USA ble forbudt i 1865, men en del av sørstatene innførte lover som sa at svart og hvit skulle leve atskilt, men være likeverdige. I 1896 falt det dom i høyesterett i saken Plessy v. Ferguson, og med 7 mot 1 ble rasesegregeringen opprettholdt. Dette var første gang et vedtak fattet i en stat ble beskyttet av føderal lov. Raselover og vold mot svarte økte sterkt i omfang fra slutten av 1800-tallet. Det viste seg at "seperate but equal" ikke kom til å fungere som likeverdighet, slik det var nedskrevet. Arven fra puritanerne, som vises i WASP-kulturen, preget USA som nasjon. I USA ble de nye "raseskillelovene" kalt "Jim Crow lovene".⁸⁹

---

⁸⁸ R. Daniel, side 52

⁸⁹ Pilgrim, september 2000

Jim Crow ble en levemåte, og ikke bare et sett lover. Afroamerikanere ble sett på som annenklassens borgere. Det var en legitimering av rasismen som var rettet mot den afroamerikanske delen av befolkningen. De hvite ble sett på som overlegne de svarte på de fleste områder, inkludert intelligens, moral og sosial opptreden. Ved å ekskludere svarte fra å ha kontakt med hvite som likeverdige, ble det dannet en gruppeidentitet blant disse som har blitt basis for kampen mot raseskillet. Obama kunne blitt værende i fortiden og gått dypere inn i den segregeringen som fant sted, men i talen velger han å fokusere på:

Americans in successive generations who were willing to do their part – through protests and struggle (...) - to narrow that gap between promise of our ideals and the reality of their time. (Fra talen)

I denne delen av talen finnes et tydelig eksempel på historiebruk der han knytter sammen fortid, nåtid og framtid. Den delen som er sitert, fokuserer på fortiden. Allerede i neste setning bringer han talen over i nåtid: “This was one of the tasks we set forth at the beginning of this campaign – to continue the long march of those who came before us. Håpet for framtiden uttrykkes slik:

I believe deeply that we cannot solve the challenges of our time unless we solve them together – (...) we may have different stories, but we hold common hopes (...) We all want to move in the same direction.

Barack Obama er ikke afroamerikaner med slavebakgrunn, og han er forskjellig fra Jesse Jackson som er representant for de svarte og borgerrettighetsbevegelsen. Obama ”glir over” dette og har derfor en appell, og han betoner fellesskap og samhørighet over rasegrensene. Obama tar opp motsetningene i samfunnet ved å fokusere på sin egen familie. Han bruker tid på å vise sin ”hvite” side ved å holde fram moren og besteforeldrene som stod for oppdragelsen. Donna Brazile, borgerrettighetsaktivist – politisk kommentator og sympatisør med det demokratiske partiet, omtalte han som ”biracial”.⁹⁰ Obama ønsket i valgkampen ikke å bli definert ut fra hvilken rase han tilhørte, men ut fra sine politiske synspunkt med hensyn til utdanning, helsestell, å skape arbeidsplasser, Irak og økonomi. Media ønsket sterkt å fokusere på hans kandidatur som en milepel for likhet mellom rasene.

Da Obama ble født i 1961, var det fremdeles motstand mot blandede ekteskap i USA. De som likevel valgte dette, ble sett på som avvikere. Parforhold på tvers av raseskillet førte til at stadig flere vokste opp med å identifisere seg med mer enn en rase. Ved tusenårsskiftet var en

---

⁹⁰ R. Daniel, side 53

kommet så langt at det var mulig på offisielle skjema å krysse av for at en hadde tilhørighet til flere raser. Obama bruker både den politiske og den sosiale historien for å fokusere på utviklingen i det amerikanske samfunnet. Han viser til William Faulkner i det han siterer: "The past isn't dead and buried. In fact, it isn't even past." Han viser til at det i den svarte delen av befolkningen er et raseri mot at en fremdeles ikke er kvitt de segregerte skolene, at svarte – ofte med vold – har blitt hindret i å eie land eller at afroamerikanske kjøpmenn ikke har kunnet få lån. Mange i dette samfunnet opplevde at de ikke kunne ta del i "den amerikanske drømmen". Mange som ikke lyktes ved at de på en eller annen måte ble diskriminert, førte dette nederlaget videre til nye generasjoner"(...)the memories of humiliation and doubt and fear have not gone away; nor has the anger and the bitterness of those years." Obama påpeker at denne bitterheten ikke kommer til uttrykk i det offentlige rom, men at den finnes rundt kjøkkenbordet, hos barbereren og noen ganger til og med i kirken.

Her kunne han blitt værende som representant for den afroamerikanske befolkningen, og på den måten gitt Geraldine Ferraro rett i at han nok ikke hadde nådd opp som presidentkandidat om han ikke var farget, og at han derfor nøt godt av "omvendt diskriminering". Obama balanserer talen ved å fokusere på at en lignende bitterhet og finnes i den hvite delen av befolkningen. Han nevner den amerikanske arbeideren og mange fra middelklassen som ikke synes at de har fått ta del i fordelene selv om de er hvite. hvite. Han sammenligner deres erfaringer med det mange immigranter opplevde, å arbeide seg opp fra bunnen av uten at noen ga dem noen støtte. Det de klarte å skape skyltes egen innsats. At de hvite da føler at drømmene glir bort på grunn av at en farget får en jobb som gir han muligheter, og at barna får dårligere skolegang på grunn av at de må gå på skole i et farget område, må en ikke avvise. Han konkluderer med at om en kaller dem for rasister eller at de har feil oppfatning, vil det øke raseforskjellene og ikke minske dem. For å vise hva han mener, sier han om sin hvite bestemor:

(...) a woman who loves me as much as she loves anything in this world, but a woman who once confessed her fear of black men who passed by her on the street, and who on more than one occasion has uttered racial or ethnic stereotypes that made me cringe.

Likevel: "These people are a part of me. And they are a part of America, this country that I love."

I begrepet "unique nation" ligger også religionen. Obama uttrykker at overbevisningen hans er bygd på troen på Gud og troen på det amerikanske folk. Han viser ofte til bibelord i talene sine. I USA vil denne formen for språkbruk skape en samhørighet og en felles plattform med store deler av folket. Tidligere i oppgaven er det nevnt at en i USA nok kunne akseptere en farget president, men ikke en ateist. Obama siterer Bibelen når han skal beskrive hvordan han ser for seg "a more perfect union".

In the end, then, what is called for is nothing more, and nothing less, than what all the world's great religions demand – that we do unto others as we would have them to do unto us. Let us be our brother's keeper. Scripture tells us. Let us be our sister's keeper. Let us find the common stake we all have in one another, and let our politics reflect that spirit as well.

Ved å vise til det som kalles den gylne regel, nestekjærlighetsbudet eller gjensidighetsprinsippet, omfavner han alle de store religionene. I Kristendommen finner vi i 3. Mos 19:18 "Du skal elske din neste som deg selv." I Mat 7:12 "Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem. For dette er loven og profetene i en sum." I Jødedommen, Talmud Shabbat, 31a, finner vi: "Gjør ikke mot din neste noe du ville mislike dersom det ble gjort mot deg. Dette er hele loven." I Islam sier Koranen, 2:279: "Handle ikke urettferdig, og dere skal ikke bli behandlet urettferdig." Den stor innvandringen fra Asia bringer og med seg hindusime og buddhisme. Begge disse religionene har og pålegg om å handle rettferdig. Hindusimen sier i Mahabharata, 5:1517: "Dette er pliktens sum: gjør aldri mot andre noe som ville volde smerte dersom det ble gjort mot deg." Til sist Buddhismen, Udana Varga 5:18, "Sår ikke andre, for du ønsker ikke selv å bli såret". Konklusjonen hans blir at en må finne den felles interesse en har i hverandre. Ut fra dette må en så la politikken gjenspeile denne holdningen.

I punkt 4.5 *Fra* "the melting pot" til "the salad bowl" diskuterer oppgaven den endringen som har skjedd i USA med innvandringen til landet og de nye borgernes evne og vilje til å "smelte sammen med" den eksisterende kulturen og samfunnsstrukturen. Obama kommenterer sin egen kampanje med å si at "we saw how hungry the American people were for this message of unity". Han er klar over at han i sin tale at han godt kunne brukt "rasekortet" i større grad, men at han motstod fristelsen til fordel for å spille på enhet og samling av amerikanerne. Han gjør det hele tiden klart for tilhørerne at det er en felles identitet for alle grupper som er målet,

”the melting pot”. For å underbygge dette enda sterkere viser han til sine seire i stater som har ”some of the whitest population in the country”. Dernest trekker han fram South Carolina, en stat der ”the Confederate Flag still flies”. Ved å indirekte vise til 4. februar 1861 da sju slavestater i sørstatene dannet Amerikas konfødererte stater, får han fram uenigheten som oppstod da Abraham Lincoln ble valgt til president. Lincoln var imot utvidelsen av slaveriet, og gjennom hans presidenttid ble det ført en politikk som skulle føre fram til avskaffelse av dette. Utbryterstatene valgte sin egen president, Jefferson Davis, og det endte med at union erklærte krig mot dem, den amerikanske borgerkrigen 1861-1865. Obama viser til sin valgseier og sier at han og hans medarbeidere i South Carolina ”built a powerful coalition of African Americans and white Americans”. Det må nevnes at han ikke vant South Carolina, men han vant North Carolina.

Obama skaper en struktur i siste del av talen der han lister opp hvorfor han ønsker å bli president. De fire punktene han fokuserer på, er ikke listet opp som første, andre, tredje og fjerde. De kommer i fire avsnitt, der alle hovedpunktene begynner med ”This time..” Han påpeker at nå er muligheten kommet til å gjøre noe med skolesystemet og fremtiden for” (...) black children and white children and Asian children and Hispanic children and Native American children (...) The children of America are not those kids, they are our kids.” Han ansvarliggjør alle som hører talen, og skaper på den måten et følelsesmessig bånd mellom den som taler, presidentkandidaten og tilhørerne. De andre punktene han tar med er:

- Helse og omsorg. Det er særlig gruppene ”blacks and Hispanics” han nevner. Ved kort å si at det er alles ansvar å inkludere dem i systemet, får han pekt på sitt engasjement for en helsereform.
- Arbeidsledighet og bolignød. Han får satt fram at mennesker av alle raser lider, og at de store selskapene ikke tar ansvar for arbeiderne, men setter bort arbeid til andre dersom det kan innbringe bedre fortjeneste.
- De som gjør tjeneste for landet. Obama får understreket at menn og kvinner av alle hudfarger og med ulik tro tjenestegjør sammen under det amerikanske flagget. Han uttrykker klart at han ønsker styrkene hjem, fra en krig som aldri skulle vært påbegynt. Patriotismen knyttes opp til hvordan en skal ta vare på dem som er ute, og familiene deres.

I denne delen av talen får Obama fokusert på politikken han ønsker å bli valgt på. Han har og klar adresse til hvem han henvender seg til, til alle raser og religiøse grupper. Gjennomgående

i talen har han, uten å bruke uttrykket, snakket om "the salad bowl". Han respekterer de ulike gruppene med deres kultur og språk. Vi kan likevel ikke si at det gamle uttrykket "melting pot" er borte, fordi han har hele tiden en tydelig adresse at ingen ting kan bli bedre om en ikke ser det som en felles oppgave og interesse å utvikle USA. Det betyr at alle må ha amerikansk som felles språk, at det er den enkelte stats lover eller de føderale lovene som gjelder. Han berømmer den amerikanske individualismen, den amerikanske drømmen, men understreker at det og finnes en annen dimensjon i den amerikanske tradisjonen. Den uttrykkes gjennom troen på at alle er knyttet til hverandre som mennesker. Det er noe som kommer til uttrykke i samfunnet gjennom at en hjelper hverandre i lokalsamfunnet, frivillig arbeid.

"We the people, in order to form a more perfect union

Obama klarer å skape og utnytte en vi følelse gjennom å bruke felles erfaringer, drømmer, verdier og historier. Amerikanismen knytter ingrediensene i "the salad bowl" sammen og gjør dem til enhetlig amerikansk rett. I "rasetalen" valgte han å konfrontere uttalelsene fra pastor Wright der han var i ferd med å undergrave Obamas uttalelser om at hans mål var et forent USA. For å nå frem til alle amerikanere, valgte han å innlede talen med et sitat fra innledningen til Grunnloven. På denne måten får han understreket sin patriotisme og ønske om et sterkt fellesskap. For å understreke at de grunnleggende prinsippene nasjonen bygger på, fremdeles eksisterer, innleder han talen med å vise til at bønder, lærde, statsmenn og patrioter lanserte et demokratisk eksperiment da de realiserte arbeidet med Grunnloven i 1787. Han unnviker ikke fra å ta med det han kaller landets opprinnelige synd, slaveriet. Gjennom å vise til at de neste generasjonene var villige til å protestere i og utenfor rettssalen, føre borgerkrig og delta i sivil ulydighet for å realisere den frihet og rettferdighet som ble lovet i 1787, klarer han å skape troverdighet for sin egen kampanje idet han går videre i talen og uttaler at hans valgkamp har som mål å fortsette arbeidet til "våre" forgjengere gjennom å arbeide for mer likhet, rettferdighet, frihet og omsorg. Han legger og sterk vekt på at disse oppgavene er umulige å løse om en ikke gjør det i fellesskap.

Når Obama omtaler likhetsprinsippene i Grunnloven, mener han menn og kvinner av alle farger og trosbekjennelser. Denne inkluderingen kommer og frem i valgkampen gjennom hans syn på immigrantene som strømmer til USA. Oppgaven har belyst dette i **6.4**

Forskjellene i politisk overbevisning i viktige spørsmål. I talen appellerer Obama til den anstendighet og sjenerøsitet som finnes i det amerikanske folket. Gjennom å løfte frem sin

kristne tro, og bruke denne, når han ut til store deler av velgermassen. Han konkluderer talen sin med at ”en må være sin brors vokter, og sin søsters vokter”. Her finner vi historien om Kain og Abel. Kain synes brødrene blir behandlet ulikt, og dreper Abel av misunnelse. Når Gud så spør Kain hvor Abel er, sier Kain at han ikke vet det, og spør: ”Er jeg min brors vokter?” Har jeg ansvar for hvordan andre mennesker har det? Obama svarer med et klart Ja. Vårt ansvar for hverandre er en del av det å være menneske. Det gjelder både de nære relasjonene og i et globalt perspektiv.

Obama legemliggjør, men prøver samtidig å gå forbi rasespørsmålet for å snakke om nasjonens skjebne. Han vil definere den amerikanske kulturen og det sosiale livet på en mer inkluderende måte. For noen hvite vil han være for svart, og for noen svarte vil han være for hvit. Det kommer an på hvilket utgangspunkt han betraktes fra. På mange måter står han på utsiden av mange av de afroamerikanske aspektene ved historien. Han kan blant annet ikke føre sin svarte identitet tilbake til slaveriet. Han kan heller ikke si at han har erfart Jim Crowlovene og deres følger. Han vokste opp hos sine hvite besteforeldre og ikke i en getto for svarte. På den annen side har denne oppveksten satt han i stand til å se og ønske å være med på å ”reparere” de skadene raseskillet har skapt. Fremtidsvisjonen hans er tydelig, og gjennom en narrativ fremstilling presenterer han utfordringen han ønsker å møte. Gjennomgående i talen bruker han ytterpunktene for å få poengtert fremtidsvisjonen.

And yet words on a parchment would not be enough to deliver slaves from bondage, or provide men and women of every color and creed their full rights and obligations as citizens of the United States. What would be needed were Americans in successive generations who were willing to do their part — through protests and struggle, on the streets and in the courts, through a civil war and civil disobedience and always at great risk — to narrow that gap between the promise of our ideals and the reality of their time.

This was one of the tasks we set forth at the beginning of this campaign — to continue the long march of those who came before us, a march for a more just, more equal, more free, more caring and more prosperous America. I chose to run for the presidency at this moment in history because I believe deeply that we cannot solve the challenges of our time unless we solve them together — unless we perfect our union by understanding that we may have different stories, but we hold common hopes; that we may not look the same and we may not have come from the same place, but we all want to move in the same direction — towards a better future for of children and our grandchildren.

This belief comes from my unyielding faith in the decency and generosity of the American people. But it also comes from my own American story.

Det vises ofte til fortidens nederlag når det gjaldt å innlemme de ”ikke hvite” i den amerikanske kulturen og i det sosiale livet. For å bygge legitimitet og sympati for de sakene han vil fronte i presidentkampen, klarer han å løfte frem den utviklingen som har vært av positiv art. Han viser til at det er gjort et stykke arbeid med å få god utdanning til alle barn, noe som han vil en skal fortsette å videreutvikle. Lovene i USA, og i delstatene, behandler i dag ulike raser på samme måte. Han viser til at afroamerikanere bekler viktige stillinger i samfunnet, og i større grad enn før kan ta del i ”den amerikanske drømmen”. For å lage en analogi mellom fortiden og nåtiden bruker han sosial og økonomisk historie.

”A more Perfect union” grep øyeblikket, eller sagt på en annen måte – den svarte på utfordringen som var gitt. I den klassiske retorikken betegnes dette som talens karios. Denne talen ble mottatt svært positivt og styrket hans troverdighet på en slik måte at tilslutningen hans steg 10 % i løpet av tre dager.

The fact is that the comments that have been made and the issues that have surfaced over the last few weeks reflect the complexities of race in this country that we've never really worked through - a part of our union that we have yet to perfect. And if we walk away now, if we simply retreat into our respective corners, we will never be able to come together and solve challenges like health care, or education, or the need to find good jobs for every American.

Mange amerikanere vil nikke gjenkjennende fordi de møter sin egen eller sin families historie i det Obama formidler. Hans historie om oppveksten, og hans tilhørighet i to kulturer, viser at det er mulig å lykkes for alle. I tillegg forteller han om Ashley, som er hvit og arbeidet med hans kampanje i Florence, South Carolina. Tilhørerne får høre om hennes personlige tragedie, men det er ikke det Obama stopper opp med. Han fokuserer på en eldre svart mann som sier han er kommet til møtet på grunn av Ashley, ikke på grunn av politikken. I følge Obama er ikke dette møtet mellom disse to nok for å kunne rette på alle skjevhetene og urettferdigheten, men det er en begynnelse. Og alt må ha en begynnelse.

Obama prøver og å skape en kollektiv identifisering. Han fokuserer på ”vi” som en gruppe. Han peker på at oppstyret rundt pastor Wright forstyrrer og avsporer valgkampen, men minner om at det alltid vil dukke opp slike situasjoner. Om en aksepterer disse forstyrrelsene, vil det ikke bli noen forandring, ”change”. I talen prøver han å ansvarliggjøre alle og ikke ignorere problemet, å forenkle og lage stereotyper eller å forsterke det negative.

(...) **we** have a choice in this country. **We** can accept a politics that breeds division, and conflict, and cynicism. **We** can tackle race only as spectacle - as **we** did in the O. J trial - or in the wake of tragedy, as **we** did in the aftermath of Katrina - or as fodder for the nightly news. (...) or **we** can speculate on whether white men will all flock to John McCain in the general election regardless of his policies

7.2.2 John McCain Speech at the 2008 National Council of La Raza

Convention

Denne talen ble holdt i San Diego 16. juli 2008. La raza er spansk og i den konteksten NCLR bruker begrepet betyr det folket, folk av spansk herkomst i den nye verden eller Chicano (meksikansk/amerikansk). NCLR engasjerer seg i nærmiljøet og arbeider med ungdom, verdiskaping i form av småbedrifter, boligmarkedet, utdannelse, helse og immigrasjon. Organisasjonen handler på vegne av "hispanics" i USA ved å utføre undersøkelser og informere lovgiverne om hvordan eksisterende og foreslått lovverk påvirker "Latino" samfunnet.

Immigrasjonsspørsmålet var et hett tema i primærvalgkampen, særlig for republikanerne. Valgkamporganisasjonene til Obama og McCain ønsket ikke at dette tema skulle være et av hovedspørsmålene i sluttspurten, men dette kom til å endre seg. USA har alltid vært et land bestående av immigranter fra ulike verdensdeler og med ulike ferdigheter. Det som skiller de nye immigrantene fra de som kom i tidligere perioder, er at de slår seg ned i små byer og forsteder. Før var det de store byene som tiltrakk seg nykommerne, men nå når de slår seg ned på små steder, vil de ikke forsvinne i mengden som før. Et resultat av dette er at mange strever med spørsmål i forhold til kultur og identitet. Spørsmålene som blir stilt er: Hva er det som gjør en til amerikaner? Hvordan påvirker den nye immigrasjonsbølgen samfunnet, på godt og vondt?

McCain takker de tilstedeværende representantene fra Arizona, og fremhever at han har hatt muligheten til å tjene dem som senator, og at han ønsker å være med på å sikre at kulturen, tryggheten og verdigheten til "Americans of Hispanic heritage" blir ivaretatt, og han vil arbeide for videre fremgang. Kampen om de spansktalende velgerne var et av områdene der Obama og McCain gjorde en særlig innsats. McCain ønsket å vinne denne gruppen som ved forrige valg hadde gitt over 40 % av stemmene til Bush. I mellomtiden hadde det vært mye

bråk rundt hvordan en skulle løse problemet, og velgerne sviktet republikanerne i mellomvalget. I dette spørsmålet hadde Obama en mulig fordel ved at han selv hadde en flerkulturell bakgrunn, og var mer liberal i sitt syn på innvandringen. Et av argumentene mot Obama kunne være at han representerte en gruppe som selv var blitt undertrykt og utnyttet. Hvordan ville han håndtere denne situasjonen? Dette spørsmålet forsøkte han å svare på i sin tale om rase. Begge kandidatene talte og på La Raza Convention, og på NALEO Conference sommeren 2008.

McCain starter talen med å snakke om økonomi. Den økonomiske nedgangen rammer alle, og han viser til at det er de små bedriftene som er motoren i arbeidet med å skape flere arbeidsplasser i landet, og det er mange småbedrifter blant latinamerikanerne. ”There are two million Latino owned businesses in America, many of them started by Latinas.”⁹¹ Videre i talen kommer han inn på flere av hjelpeprogrammene som La Raza har satt i gang, særlig deres program for å hjelpe til på boligmarkedet, og kommenterer sin egen posisjon i forhold til disse:

I want to help people who genuinely need assistance in these tough times, not speculators and lenders who contributed to this mess and didn't follow the basics of good business practice.

I USA hadde det i flere år vært en diskusjon rundt den illegale innvandringen til landet. Grenseområdene mot Mexico var blitt åsted for mennesker som søkte lykken i USA i forhold til arbeid og en trygg fremtid, for narkotikasmugling og menneskesmugling. Hvordan en skulle trygge grenseområdet var en av sakene i valgkampen. McCain tilkjenner seg overfor tilhørerne at han ønsker å involvere seg sterkere i deres sak.

I recently travelled to Colombia and Mexico because I understand how vitally important it is to the prosperity and security of our country to strengthen our trade, investment and diplomatic ties to other countries in our hemisphere.

McCain understreker at han gjennom årene som politiker har lært at forholdet til Sentral - og Sør Amerika er viktig. Han understreker at det kanskje er viktigere enn forholdet til andre land. Han påpeker det han mener er ”the civil rights challenge of our time”. Utfordringen er at mange spansktalende ikke blir uteksaminert fra high school samtidig med sine jevnaldrende, og at mange foreldre frykter for at barna deres ikke vil få samme muligheter i samfunnet som de selv fikk. McCain brukte det samme argumentet i talen til the National Associations of

---

⁹¹ John McCain Speech at the 2008 National Council of La Raza Convention

Latino Elected and Appointed Officials (NALEO) i Washington D.C. 28. juni 2008. Her brukte han uttrykket “(...) half of Latinos and half of African Americans entering high school will never graduate”.⁹² Han berømmer La Raza for å ha opprettet skoler og sier at han støtter dem i deres arbeid og fremholder at den spansktalende befolkningen arbeider hardt og forsaker mye for at barna deres skal lykkes.

McCain går over til å snakke om ”comprehensive immigration legislation”.

Let me address one other issue important to all of us. As you know, I and many other colleagues twice attempted to pass comprehensive immigration legislation to fix our broken borders; ensure respect for the laws of this country; recognize the important economic contribution of immigrant labourers; apprehend those who came here illegally to commit crimes; and deal practically and humanely with those who came here, as my distant ancestors did, to build a better, safer life for their families, without excusing the fact they came here illegally or granting them privileges before those who have been waiting their turn outside the country. Many Americans did not believe us when we said we would secure our borders, and so we failed in our efforts. I don't want to fail again to achieve comprehensive immigration reform. We must prove we have the resources to secure our borders and use them, while respecting the dignity and rights of citizens and legal residents of the United States. When we have achieved our border security goal, we must enact and implement the other parts of practical, fair and necessary immigration policy. We have economic and humanitarian responsibilities as well, and they require no less dedication from us in meeting them.

McCain viser til at han to ganger var med på å få en omfattende lov om immigrasjon gjennom i Senatet. The **Comprehensive Immigration Reform Act** ble presentert for Senatet i 2006 av flere senatorer, mellom dem John McCain og Edvard Kennedy. I dette arbeidet prøvde en å se på forholdene som lå bak den store strømmen av innvandrere til USA. Konklusjonen var at en ikke bare kunne fokusere på å trygge grensene, men og måtte se på de forholdene som drev folk ut på en farlig reise gjennom ørkenen. Fattigdommen og arbeidsløsheten var to av de viktigste områdene å fokusere på. Forslaget som ble presentert gikk blant annet ut på å øke sikkerheten langs grensen mot Mexico, tillate illegale innvandrere som hadde vært i USA over en lengre periode en form for lovlig opphold og øke antallet gjestearbeidere ved hjelp av et ”green card” program.

Bakgrunnen var at en i USA i 2006 antok at det var mellom 8 og 20 millioner illegale immigranter. Denne situasjonen ble ytterligere forvansket ved at det var stor fattigdom i Mexico og andre Latin Amerikanske land. USA hadde et stort behov for arbeidskraft uten høyere utdanning, noe som førte til at det oppstod en dumping av lønninger og at amerikanske

---

⁹² McCain's Speech at NALEO on Immigration

arbeidere følte at ulovlige innvandrere ødela arbeidsmarkedet. Republikanere og demokrater i Senatets justiskomite, ledet av senator Edward Kennedy (Demokrat) og senator Bill Frist (Republikaner), la frem et felles forslag til ny lovgivning om ulovlige innvandrere. Det var et kompromiss hvor de som hadde oppholdt seg over fem år i landet (og kunne bevise det!) skulle få mulighet til statsborgerskap. De som hadde vært i landet mellom 2 og 5 år skulle få midlertidig arbeidstillatelse, mens de som var kommet de to siste årene måtte forlate landet. Som en del av kompromisset skulle byggingen av muren mellom USA og Mexico fortsette

De konservative republikanerne kom med så mange endringsforslag at det nye lovforslaget ikke ble vedtatt i Senatet. I slutten av mai vedtok en i Senatet noen nye lovtillegg som skulle begrense den pågående debatten. Det ble en begrensning av "Green Card" programmet, engelsk skulle være det eneste nasjonale språket i USA, det ble gitt støtte til byggingen av grensemuren og det skulle sendes militære til grensen mot Mexico for å forsterke grensepolitiet. Det ble vedtatt at en kunne søke om statsborgerskap eller midlertidig arbeidstillatelse dersom en betalte en bot på 2500 dollar, kunne bevise at en hadde en jobb og kunne snakke engelsk.

I 2007 da McCain startet kampanjen for å bli republikanernes kandidat til presidentembetet, begynte han å tone ned språkbruken i forhold til lovforslaget han hadde vært med på å fremme for Senatet. Lovforslaget var ikke populært blant de konservative primærvelgerne hos republikanerne. Etter at lovforslaget falt, har McCain uttalt at han ikke ønsker å stemme for et slikt forslag igjen, noe han og gjør i talen til La Raza. Hans argument er at velgerne ikke tror på politikerne når de sier at de både skal trygge grensene og klare å skape en mulighet for statsborgerskap for illegale innvandrere. Han uttaler at en først må vise at en kan sikre grensene, og på den måten vise at en ivaretar verdigheten til de som er lovlige innbyggere i USA. Når en har klart denne oppgaven, kan en implementere de andre delene av en praktisk, rettferdig og nødvendig immigrasjonspolitik. McCain unnlater likevel ikke å påpeke at han har stor respekt for det økonomiske bidraget som innvandrerne har bidratt med i USA, noe han dokumenterer ved å vise til sine egne forfedre som kom for å skape et bedre og tryggere liv for familien. Han mener at en ikke skal la dem som har kommet ulovlig til landet få fordeler i forhold til andre som har ventet på en mulighet utenfor landets grenser.

McCain forsøker å gå helt inn på problemet ved å sitere en avis i hjemstaten som har laget flere portrett av skjebner knyttet til ulovlige immigranter. Det er tre tragiske skjebner han viser til, alle døde i forsøket på å nå en bedre fremtid. Han gjentar at grensene må sikres, men:

“(…) these people are God’s children, who wanted simply to be Americans, and we cannot forget the humanity God commands of us as we seek a remedy to this problem.” Uttalelser som dette har fått flere til å stille spørsmål ved hva McCain egentlig mener. På den ene siden forteller han at han støtter et forslag om å ivareta de illegale immigrantene på en bedre måte, på den andre siden sier han at en først må sikre grensene så ivareta immigrantene. McCain tar opp denne kritikken i talen idet han sier:

I feel I must, as they say, correct the record. At a moment of great difficulty in my campaign, when my critics said it would be political suicide for me to do so, I helped author with Senator Kennedy comprehensive immigration reform, and fought for its passage. I cast a lot of hard votes, as did the other Republicans and Democrats who joined our bipartisan effort. So did Senator Kennedy. I took my lumps for it without complaint. My campaign was written off as a lost cause. I did so not just because I believed it was the right thing to do for Hispanic Americans. It was the right thing to do for all Americans. (...) I never ask for any special privileges from anyone just for having done the right thing. Doing my duty to my country is its own reward. But I do ask for your trust that when I say, I remain committed to fair, practical and comprehensive immigration reform, I mean it. I think I have earned that trust.

McCain trekker frem særtrekk ved særtrekk ved det spansktalende USA, og Arizona spesielt, som kommer inn under begrepet ”this unique nation”. Han fremhever denne staten, der spansk ble snakket før engelsk, som et sted der patriotisme, hardt arbeid og religion er viktige verdier. Han fremhever latinerne som de som er blant de mest hardt arbeidende og mest produktive i landet. Dette er en egenskap som ble fremhevet som positiv og av puritanerne da de kom til landet. Han berømmer dem for deres styrke gjennom samhold i religion og at de setter styrke og nærhet i familierelasjonene så høyt. Dette er en styrke for det sosiale samholdet og den individuelle lykke. McCain viser til sitt besøk ved helligdommen the Virgin of Guadalupe og sier hvor mye han satte pris på besøket og å se deres hengivenhet til Gud, som har skap alle og som elsker alle like mye.

Han avslutter talen med en personlig historie. Da han var krigsfange i Vietnam, hendte det at han og andre ble tilbudt å slippe fri før andre som hadde sittet lenger i fangenskap. Han navngir en av sine kamerater som har et spansk navn, og sier at det ikke var tenkelig å reise før han var løslatt. Ved å se på minnesmerket, vil en finne mange Rodriguez, Hernandez og Lopez. Han viser til at mange av de som risikerer livet for at andre skal føle seg trygge ikke ennå har fått de rettene og privilegiene som et fullt statsborgerskap innebærer. ”To love your country, as I discovered in Vietnam, is to love your countrymen”.

7.2.3 Kort sammenligning av talene

For Obama ble ”rasetalen” tvunget frem av uttalelser fra pastor Wright. Mange har ment at han ikke hadde kommet til å ta opp dette tema på så bred front om ikke pastoren hadde kommet med så sterke uttalelser. Obama har et behov for å avmystifisere hvem han er og bruker familiehistorien for å knytte sammen fortid, nåtid og fremtid. Familiehistorien hans forteller om en multikulturell bakgrunn som har fremkalt rykter og bakvaskelser. Mellomnavnet Hussein har for mange vært avskrekkende, og det har blitt snakket om tilknytning til muslimske miljø og terror.

Obama ønsker å vise seg som en sterk leder. Han tar tydelig avstand fra pastor Wright uten at han støter han bort. Han uttrykker i talen et ønske om at ulike grupper og raser kan dele de overordnede prinsippene og verdiene som likhet og rettferdighet. Han erkjenner at det er et problem i samfunnet at folk av ulik bakgrunn ikke får samme muligheter, men han bruker i denne sammenheng aktivt sin egen historie for å bygge opp under USA som mulighetenes land. Obama ønsker ikke å bli definert ut fra rase, men ut fra sine politiske synspunkt.

Når jeg treffer folk første gang, hender det at jeg siterer en passasje fra talen min på demokratenes landsmøte i 2004, en passasje som lot til å vekke gjenklang hos mange: ”Det finnes ikke ett svart USA, ett hvitt USA, et latinamerikansk USA og ett asiatisk – det finnes bare USA, Amerikas forente stater.” Det virker som om dette fanger inn en visjon av et USA som endelig er befridd fra en fortid med rasediskriminering og slaveri, interneringsleire for japanskamerikanere og meksikanske sesongarbeidere, spenninger på arbeidsplassen og kulturkonflikter – et USA som oppfyller dr. Kings løfte om at vi ikke skal dømmes ut fra hudfarge, men ut fra innholdet i karakteren vår. På en måte har jeg ikke noen annen mulighet enn å tro på denne visjonen av USA. (...) Dessuten tror jeg at USAs geni alltid delvis har bestått i evnen til å absorbere nykommere, til å smi nasjonal identitet av den brokete forsamlingen som ankommer til våre kyster. Til dette har vi hatt hjelp av en grunnlov som (selv om den skjemmes av slaveriets arvesynd) har tanken om likeverdige borgere overfor loven som selve sin kjerne, og av et økonomisk system som mer enn noe annet har gitt alle nykommere mulighet (...) ⁹³

Vi ser og en ulik tilnærming i forhold til religion. Obama benytter fortellingen om Kain og Abel for å løfte frem sjenerøsitet og overbærenhet han ønsker i forholdt til at en har ansvar for hverandre både i familien, lokalsamfunnet og i storsamfunnet. Bibelordene fungerer slik at de belyser tema, skaper samhørighet og en felles plattform. Det er et felles språk, og folk oppfordres til å finne det som er felles. Han snakker til alle raser og religiøse grupper.

---

⁹³ Obama ”Mot til å håpe” 236 f.

Som taler er Obama en dyktig retoriker, men det kan være vanskeligere å få tak i hva han står for om en ikke er kjent med hendelser og persongalleriet i det historiske USA. Han bruker og mange fortellinger og bilder fra Bibelen for å illustrere hva han mener. Valgspråket hans ”change”, skapte stort engasjement rundt om i landet og hans evne til å begeistre virket for han i deler av befolkningen. Obama kan ha valgt å følge den strategien Eisenhower presenterte som sin: ”Hvis du møter et problem du ikke kan løse, gjør det større”.⁹⁴ Som general uttalte Eisenhower: ”Leadership is the art of getting someone else to do something you want done because he wants to do it”.⁹⁵

I talen til McCain fokuserer han på illegal innvandring. Mye av talen snakker han om ”Comprehensive immigration legislation”. Under dette ligger forslaget han fremsatte sammen med Kennedy og andre politikere i 2006. Konklusjonen hans i 2008 er at han ikke nok en gang vil være med på å fremme et så omfattende forslag som det som ble nedstemt i Senatet før grensene er sikret. Talen kan oppfattes som et forsvar for egne handlinger og meninger, men det er og tydelig at det er en forskjell på hva McCain står for og hva det republikanske partiet står for.

McCain prøver å vise sin medlidenhet og nærhet til immigrantene ved å sitere avisoppslag som forteller om mennesker som mistet livet i et forsøk på å skape seg en bedre fremtid. Han roser den spansktalende befolkningen for deres nærhet til religionen, deres patriotisme og familiesamhold. Han viser og til egne opplevelser i Vietnam der han tjenestegjorde sammen med mange fra den spansktalende befolkningen. McCain nevner så vidt African Americans, men ikke noe særlig om at USA er sammensatt av mange ulike folkegrupper og religioner. Konteksten talen er satt inn i innbyr ikke til dette.

---

⁹⁴ Tjomsland, 2008, side 159

⁹⁵ <http://www.military-quotes.com/norsk/Eisenhower.htm>

7.2.4 McCain's Speech on Foreign Policy, March 26 2008

I run for President because I want to keep the country I love and have served all my life safe and to rise to the challenges of our times, as generations before us rose to theirs. I run for President because I know it is incumbent on America, more than any other nation on earth, to lead in building the foundations for a stable and enduring peace, a peace built on the strength of our commitment to it, on the transformative ideals on which we were founded, on our ability to see around the corner of history, and on our courage and wisdom to make hard choices. I run because I believe, as strongly as I ever have, that it is within our power to make in our time another, better world than we inherited.⁹⁶

Sitatet er hentet fra avslutningen av McCains tale som omhandlet hans syn på utenrikspolitikken. Han holdt denne talen åtte dager etter at Obama hadde holdt sin tale "A More Perfect Union". John McCain fokuserte på et område der han anså seg som mye sterkere og mer erfaren enn motstanderen. I noen grad ønsker han og å fremstille seg som en politisk "maverick". I retorikken legger han vekt at velgerne vil være hans viktigste anliggende, og at han ikke vil være redd for å trosse partiets linje hvis han tror at partiets ideer løper i strid med interessene til folk.

McCain avrunder talen på en sterk måte. Han bruker seg av gjentakelse som ett av virkemidlene. Fokuset er på han og hans kampanje for å bli president, og gjennom ordvalget understreker han håp og fremtidsønsker, overbevisning og tro (want, know, believe). Hva tror han på?

- McCain understreker at han ønsker å utvikle landet som tidligere generasjoner har gjort, og å bevare fred og trygghet i landet. Han får frem at han har tjent landet (Ved å bruke serve, henviser han på å ha tjenestegjort for USA)
- Han viser til de grunnleggende idealene landet er bygget på, og viser til mot og visdom til å ta tøffe valg.
- Han tror på at det er mulig, i vår tid, å skape en bedre verden.

Summen av hans tale blir å fremheve det unike og storslåtte ved det landet han ønsker å lede. Han ønsker i stor grad å drive en "American greatness – politikk". McCain vil ikke bruke militærmakt som første alternativ i en konflikt, men tanken ligger likevel sentralt i en tankegang for å nå utenrikspolitiske mål. Her er det vi møter begrepet "American greatness" -

---

⁹⁶ McCains speech on foreign policy

amerikansk storhet. Talen avsluttes med en sterk patriotisme og fremtidsvisjoner. Og på en måte som fremhever han selv som den som kan oppfylle disse visjonene.

John McCain innleder talen med å fokusere på sin egen familie. Han fokuserer på den maskuline siden av familien, og da på farssiden. Fokuset ligger på å tjene – tjenestegjøre for landet. Han klarer å få vist tre generasjoner som krigshelter. Faren og farfaren blir løftet frem i forhold til sin innsats under andre verdenskrig, han selv for sin innsats i Vietnamkrigen. John McCain var krigsfange i Nord - Vietnam fra 1967 til 1973. Flyet hans ble skutt ned under et bombetokt. Da faren ble forfremmet til øverstkommanderende for den amerikanske flåten i området, ville nordvietnameserne frigi han, men McCain avslo dersom ikke medfangene hans også ble satt fri samtidig. Etter at han på denne måten fratok nordvietnameserne en propagandaseier, ble han hardt behandlet i fangenskapet.

I valgkampen ble det og fokusert på krigshelten McCain, og han fremstod som den som i stor grad ønsket å videreføre de verdiene som samfunnet var tuftet på. Han støttet krigen i Irak, og holdt frem USAs oppgave i forhold til å støtte frihet og demokrati når det er påkrevet. At han ikke valgte friheten i Vietnam, men stod sammen med sine kamerater i fangeleiren, fremstiller han som en som står for sine valg og verdier, selv om de krever tøffe avgjørelser og forsakelser. Han stiller opp og er til å stole på. Flere ganger omtaler han USA som ”unique” og ”a great nation”, og at han har de nødvendige erfaringene for å ta disse verdiene videre.

McCain bruker innledningen av talen til å si noe om krigens vesen. ”Not the valor with which it is fought nor the nobility of the cause it serves, can glorify war.” Han velger å bruke ordet detest – avsky, om sitt syn på krig. Likevel sier han det er ens plikt å stille opp når noen trenger hjelp og beskyttelse. Han kaller seg selv en realistisk idealist, og fremhever det unike ved USA. Det handler om å gjøre verden til et bedre og fredeligere sted ved å vise frem ”principles of free people and free market”. For å nå målene, holder han frem at det er de amerikanske idealene som skal lede an. ”(...)American ideals that are transforming the world(...)” Ved å bruke transform, tolker jeg han slik at han vil at de andre forandrer, omformer, sin politikk i samme retning som USA. Motivet for amerikansk utenrikspolitikk har gjennom historien vært å bevare og gjerne styrke USAs internasjonale makt og innflytelse. Det er synet på hvordan en skal nå målet som skiller ulike politikere. McCain har vært tilhenger av krigen i Irak, men samtidig vært en av de sterkeste kritikerne mot Bush fordi

han ikke brukte de styrkene som McCain mente var nødvendige for å avgjøre konflikten. Allerede i innledningen peker han på at bare en narr prøver å se bort fra det ubarmhjertige rundt en krig. Som soldat med egne erfaringer fra strid og fangenskap, er han ikke like red for tap som andre politikere i landet.

Han viser og til at USA etter 2. verdenskrig var den eneste demokratiske supermakten i verden. I forhold til angrepet på USA 11. september 2001, er han en av de lederne som ønsker å føre en tydelig stormaktspolitikk overfor resten av verden. Gjennom sin retorikk signaliserer han at USA har et sterkt moralsk ansvar for svake og utsatte grupper rundt om i verden, men at han på den andre siden ikke kommer til å akseptere angrep på amerikanske interesser. Mot slutten av talen oppsummerer han forholdet til Irak. Kampen mot terror er en av hovedoppgavene han vil stå overfor som president, og han påpeker at det ville være "a stain on our character as a great nation" dersom soldatene trekkes ut av Irak før jobben er gjort. Han retter fokus mot at en for tidlig tilbaketrekking vil destabilisere området og åpne for at al Qaeda får mer innflytelse. Han konkluderer med:

I do not argue against withdrawal (...) I hold my position because I hate war, and I know very well and very personally how grievous its wages are. But I know, too, that we must sometimes pay those wages to avoid paying even higher ones later.

Igjen spiller han på sin egen historie og egne erfaringer. For å møte utfordringen som ligger foran, kreves:

(...) understanding the world we live in, and the central role the United States must play in shaping it for the future. The United States must lead in the 21st century, just as in Truman's day.

Harry Truman var den 33. presidenten i USA, og tiltrådte embetet i 1945 etter at Franklin Roosevelt døde. Han var den presidenten som avsluttet verdenskrigen, men også den som godkjente bruken av atombombene over Hiroshima og Nagasaki. I hans tid som president pågikk det en oppbygging av og alliansebygging med land i Europa. Mange land tok imot Marshallhjelpen, og ble på den måten støttespillere for USA. Hjelpen ble oppkalt etter utenriksminister George Marshall. "Jeg tror det må være De forente staters politikk å støtte frie folk som gjør motstand mot væpnede mindretalls forsøk på å ta makten, eller mot press

utenfra”.⁹⁷ Sitatet er hentet fra en tale Truman holdt i Representantenes hus 12. mars 1947. Ved å bruke president Truman bygger McCain troverdighet, etos. Han ønsker å skape en følelse av trygghet og stabilitet, noe det amerikanske folket hadde vært særlig opptatt av siden terrorangrepet 11. september 2001. Kontinuiteten han forsøker å vise, trer og frem gjennom måten han refererer til sine forfedre, far og farfar. Alle har tjenestegjort for landet, og satt dette foran sitt eget liv. På mange måter har USA vært hans livsprosjekt, først i de militære styrker og senere i det politiske liv. Flere ganger i talen nevner han allianser og alliansebygging. Han prøver og å knytte sammen USA og Europa sammen gjennom historie, felles interesser og verdier. Men hele tiden holder han frem USA som modell.

The United States did not single-handedly win the Cold War; the transatlantic alliance did, in concert with partners around the world. The bonds we share with Europe in terms of history, values, and interests are unique.

Tidligere har oppgaven drøftet sammenvevingen av religion og politikk i USA. McCain nevner ikke religionen i samme grad som Obama, men i forhold til at han bruker sitat av Truman nevnes ”God has created us and brought us to our present position of power and strength for some great purpose.” Dette plasserer McCain mot sentrum av amerikansk politikk, og av den grunn ble valget av Sarah Palin med på å bringe partiet noe mer over mot høyre. Gjennom å velge dette sitatet, klarer McCain å støtte opp om det budskapet han vil formidle. USA er gitt makt og styrke, og i hans øyne skal en bruke disse gavene for å ta ansvaret som det å være en stor nasjon krever. Oppgavene ligger i å holde frem og demonstrere frihet og demokrati, samt å forsvare at en i det internasjonale samfunnet får opprette de nødvendige organisasjonene som må til for å oppnå fred og frihet. Han har og vist at han er klar til å bruke maktmidler for å nå målene, og at han ønsker å ”stå distansen ut”, ikke love tilbaketrekning av styrkene slik Obama lovet i forhold til Irak.

John McCain peker på verden slik den fremstår, og sier at USA ikke lenger kan fremstå som et land som ”lead by virtue”. Dersom en ser på synonymene til virtue, goodness – moral excellence – virtuousness, gir det et bilde av den oppfatningen USA og amerikanerne har av seg selv. Det er de gode som står opp for å forsvare de svake. På mange måter og en ovenfra og nedad holdning i forhold til andre. McCain peker på at USA skal beholde sin posisjon og oppfylle sitt ansvar som ”a great nation”. For å klare disse oppgavene, må en være sterk ikke bare politisk, men og økonomisk og militært. Flere tilhørere vil kunne reagere på at McCain

---

⁹⁷ Truman-doktrinen

så langt i talen synes å snakke mer om nasjonale interesser enn om å spre arbeidet med å skape en demokratisk verden. Balansen blir opprettet ved at han trekker inn the "Declaration of Independence", og siterer fra denne: pay "decent respect to the opinions of mankind". Han forsøker å dempe det nasjonalistiske ved å si at en ikke må tro at en kan gjøre hva en vil, når en vil. Og for å underbygge dette nevner han Guantanamo. I forhold til fangene som sitter der, hevder han at en ikke kan torturere dem eller behandle dem inhumant. Det er nødvendig å lytte til og samarbeide med europeiske venner. Dersom en lykkes, kan en stenge basen.

I denne talen finner en ikke noe som viser til at USA er "melting pot" eller "salad bowl". Han omtaler amerikanerne som vi og bruker pronomenet om amerikanerne som en gruppe. McCain går ikke nærmere inn på å definere hvem amerikaneren er og forsøker å bygge en felles identitet. Her vil hans egen familiehistorie ha en funksjon da den har en fortid sammen med det amerikanske folket. Denne er knyttet opp mot andre verdenskrig og den krigsinnsatsen som ble gjort av amerikanere stasjonert rundt om i verden. Her fokuserer han på farfaren. Historien videreføres ved at far og sønn kjempet i Vietnam. Denne konflikten ble etter hvert et splittende element i USA, men han klarer her å vinkle fokus mot seg selv som krigshelten som ikke sviktet selv om det kostet han mye lidelse. Han klarer å knytte sammen sin egen evne til å ofre, men likevel komme styrket tilbake, med egenskapene til det landet han ønsker å tjene. Angrepet 11. september 2001 blir brukt for å belyse hva som truer, hva en nå står opp imot. På denne måten klarer han å bygge en troverdighet hos tilhørerne. Han spiller på erfaring og evne til å komme gjennom kriser på en måte som har blitt vendt til noe positivt. I forhold til familiehistorien, er det kjent i USA at McCain har to sønner som tjenestegjør i Irak. Dette fører familiehistorien videre og skaper en kontinuitet. Det samme sier McCain om USA og det amerikanske folket sin kamp for rettferdighet og demokrati for alle mennesker.

Eviatar Zerubavel viser i sin bok "*Time Maps, collective memory and the Social Shape of the Past*" (s. 49) til at John F Kennedys beslutning om å øke USAs hjelp til Sør Vietnam var inspirert av analoge, lignende kampanjer mot kommunister i Malaysia og på Filippinene. Denne operasjonen ble ikke like vellykket, og er en del av McCains bakteppe. Da angrepet på World Trade Senter og Pentagon var et faktum i 2001, stilte Kongressen seg bak president Bush i kampen mot terror. Angrepene på Afghanistan i 2001 ble fra offisielt hold kalt for "retaliation" i forhold til 11. september, og media brukte overskrifter som "America Strikes Back".

Senator McCain var en av dem som støttet at USA måtte reagere og finne måter å trygge grensene på. Samtidig advarte han mot å gjøre de samme feilene som i Vietnam der en ble dratt inn i en lang krig det ikke var mulig å gå seirende ut av. Av den grunn støttet han general David Petraeus i hans forslag om å endre krigføringen fra store konsentrerte militærbaser til klassisk antigerriljakrig for å støtte lokalbefolkningen.

We learned through the tragic experience of September 11 that passive defence alone cannot protect us. We must protect our borders (...) Our goal must be to win “hearts and minds” of the vast majority of moderate Muslims

7.2.5”A World that Stands as One” - Obamas tale i Berlin

24. juli 2008 besøkte Barack Obama Tyskland. Mange mennesker hadde samlet seg i Berlin for å høre ham tale om utenrikspolitiske saker. Dette var et felt der McCain ble betraktet som en langt sterkere kandidat enn Obama. I denne talen skulle han vise sin utenrikspolitiske troverdighet. Flere amerikanske presidenter hadde besøkt Berlin og holdt viktige taler. De hadde hatt sin talerstol under Branderburger Tor, noe nok og Obama kunne tenkt seg. Fra denne talerstolen uttalte president Kennedy 26. juni 1963: ”Ich bin ein Berliner”, og president Reagan uttalte 12. juni 1987 sin senere berømte setning: ”Mr Gorbachev, tear down this wall”, eller Bill Clinton som 24. juli 1994 sa: ”Nothing will stop us. All things are possible. Berlin is free”.

Da Obama ikke kom som president, men en av kandidatene i presidentvalget, ble det laget en talerstol i 17. juni gata foran Seierssøylen i Tiergarten. Tilstrømmingen av tilhørere var enorm og mange undret på om Obama, som de andre, hadde et slagord som ville bli husket i ettertid. Forskjellen på Obama og de som er nevnt foran, er at de tre andre kom som president i USA. I sin tale kan ikke Obama komme med lovnader på vegne av USA, eller spille rollen som president. Han kommer som en vanlig politiker.” I speak to you not as a candidate for President, but as a citizen – a proud citizen of the United States, and a fellow citizen of the world.”

Allerede i innledningen har han presentert seg som en verdensborger. Han bygger videre på denne linjen ved å bruke sitt eget utseende og sin historie for å si noe om det som synes usannsynlig, men likevel kan bli virkelighet.

I know that I don't look like the Americans who've previously spoken in this great city. The journey that led me here is improbable. My mother was born in the heartland of America, but my father grew up herding goats in Kenya. His father – my grandfather – was a cook, a domestic servant to the British.

Ved å fortelle denne historien viser han at det er mulig å skape et fremtidshåp for de som ikke ser hvor veien vil gå videre, og han formidler en entusiasme og en tro på endring.

Etter å ha gitt en kort presentasjon av seg selv, fester han grepet om tilhørerne. Hvorfor er de kommet for å høre han tale i denne byenes by som kjenner drømmen om frihet?

At the height of the Cold War, my father decided, like so many others in the forgotten corners of the world, that his yearning - his dream - required the freedom and opportunity promised by the West. And so he wrote letter after letter to universities all across America until somebody, somewhere answered his prayer for a better life. That is why I'm here. And you are here because you too know that yearning.

Obama klarer å få kontakt med tilhørerne gjennom farens håp og ønske om frihet og et bedre liv. Han sier at alle kjenner denne dragningen, det er noe felles og inkluderende. Drømmen og håpet må leve videre. Ved å nevne faren og hans drøm, får Obama trukket inn ”glemte hjørner i verden”. Denne lengselen mot og drømmen om frihet er ikke noe spesifikt vestlig, men det er noe en finner i alle verdenshjørner og hos alle mennesker. Her har alle et felles ansvar for å hjelpe. Dette tar han opp senere i talen.

Det neste steget i talen blir å fokusere på vennskap og samarbeid, og han viser til 1948 og luftbroen til vest - Berlin. Han snakker om den sovjetiske skyggen som kom inn over øst – Europa og faren for at det igjen skulle bryte ut en krig. Befolkningen i vest – Berlin var uten tilgang på mat og andre nødvendige varer i et forsøk fra Sovjetunionen på å ”extinguish the last flame of freedom”. Luftbroen ble en suksess og brakte ikke bare mat til folket, men og håp. Obama holder frem befolkningen som heltene i dramaet som utspant seg under blokaden, og i tiden etterpå. ”But in the darkest hours, people of Berlin kept the flame of hope burning (...) People of the world – look at Berlin”. Obama viser til at samarbeid er viktig for å nå mål. Han bruker en kjent strategi med å gjenta tre avsnitt med samme innledende ord:

Look at Berlin where Germans and Americans learned to work together and trust each other (...) where the determination of a people met the generosity of the Marshall Plan

Obama sier at alle bør se på berlinerne hvordan de løste sine problem gjennom samarbeid og tillit. Historien i årene før 1945 er godt kjent og dokumentert. I forhold til denne var det ingen selvfølge at det skulle oppstå et samarbeid og en tillit mellom tidligere fiender.

Marshallhjelpen ble tilbudt land i Europa for å kunne starte gjenoppbyggingen. Grunnen til at Marshallplanen ikke fikk så stor innvirkning på Tyskland, som på andre land, var fordi de måtte betale krigsskadeerstatninger til de allierte. Dette var mye mer enn bistanden de fikk. Sovjet ønsket krigsskadeerstatninger på 20 milliarder dollar fra Tyskland, og i første omgang hadde de satt i verk en gigantisk demontering av industrianlegg og maskineri som ble ført til Sovjet som krigsbytte. Dette samarbeidet bør være et forbilde for andre. Muren blir her et bilde på stengsler det er mulig å komme ut av og rive ned. Her finnes de saklige argumentene for at verden kan la seg endre, talens logos.

People of the world – look at Berlin, where a wall came down, a continent came together, and history proved that there is no challenge too great for **a world that stands as one.** (...) When you, the German people, tore down that wall – a wall that divided East and West; freedom and tyranny; fear and hope – walls came tumbling down around the world.

Han nevner “murer” i Belfast, på Balkan og i Sør – Afrika. Dette er de ”synlige” murene kjennetegnet med grenser mellom geografiske områder rundt en nasjon eller rundt områder innfor en nasjon. De murene som nå må bort, er de som står mellom ulike folkeraser, stammer, innfødte og immigranter og mellom ulike religiøse grupper. Dette kan bare skje om en bruker diplomati, vilje og evne til utvikling og fremgang, en vilje til å dele byrder og ønsket om fred. Det viktigste av alt er at en har allierte som vil lytte til hverandre, lære av hverandre og stole på hverandre. For å få til dette, kan hverken USA eller Europa vende blikket innover. En må være villige til å bygge broer og samles i å bygge sterke institusjoner som kan møte utfordringen i det 21. århundre. Her finner en igjen det felles håpet om en bedre fremtid.

I denne talen synes det som om det er et gjennomgående trekk at Obama ønsker å formidle et håp om forandring. Han løfter frem terror som en av de farene som truer etter at verden ble åpner. ”Partnership and cooperation among nations is not a choice; it is the one way, the only way, to protect our common security and advance our common humanity.” Han maner til at en felles stiller seg bak dem som ønsker å kjempe mot ekstrem islamisme som leder til hat

istedenfor håp. Tidligere i talen har han og tatt til orde for at en må rive ned murene mellom religionene. Ved å vise til flere terroraksjoner får han pekt på den nye faren som truer landene. Her maner han til et samhold da han kommenterer at Europa og USA har glidd fra hverandre. Det eneste stedet i talen han er tydelig om sitt politiske ståsted og ønske om han blir USAs fremtidige president er i omtalen av Afghanistan. Her er han klar på at Tyskland, deres land, og USA har en felles oppgave som medlem av NATO. Innbyggerne i Afghanistan trenger våre tropper og deres tropper, vår støtte og deres støtte for å nedkjempe Taliban og al Qaeda og å gjenoppbygge landet.” America cannot do this alone. (...) We have too much at stake to turn back now”. Denne diskusjonen hadde allerede pågått en tid i Tyskland, og var et svært kontroversielt tema.

I forhold til andre tema, er han så vidt innom atomvåpen, en sterk europeisk union, handel, Iran og miljø. De som ventet at han ville gå inn på ulike sider ved amerikansk politikk og markere tydeligere politiske standpunkt ble i noen grad skuffet over talen. Europeiske ledere hadde kanskje ventet tydeligere signal om hva han aktet å foreta seg om han skulle bli leder av USA. De ønsket å se i hvilken retning han ønsket å bevege landet i forhold til den kursen Bush hadde staket ut. Da denne talen spilte på det emosjonelle mer enn det saksorienterte, prøver han mer å tale til massene for å vise at han er en kandidat som er i stand til å gjenopprette troen på USA gjennom sitt lederskap og sin idealisme.

Obama viser et lite glimt av hvilken utenrikspolitikk han kan tenke seg at USA fører sammen med sine allierte. Han poengterer at det er viktig å gi håp til dem som ikke har fått følge med i utviklingen i en globalisert verden. I denne sammenhengen tar han opp AIDS som et verdensproblem. Han stiller spørsmålet om en vil stille opp for menneskerettighetene i Burma, bloggerne i Iran eller velgerne i Zimbabwe. Forfølgning av menneskegrupper og etnisk rensing blir brakt opp ved spørsmålet ”Will we give meaning to the words ”never again” in Darfur?” Obama gjør bruk av den samme retorikken som har gjort flere ganger før, bruken av spørsmål som han ikke svarer direkte på.

Will we acknowledge that there is no more powerful example than the one each of our nations projects to the world? Will we reject torture and stand for the rule of law? Will we welcome immigrants from different lands, and shun discrimination against those who don't look like us or worship like we do, and keep the promise of equality and opportunity for all of our people?

Obama referer flere ganger til folk i Europa og USA og deres felles verdier. Han kommer med forsiktig kritikk av eget land:

I know my country has not perfected itself. At times we've struggled to keep the promise of liberty for all our people. We've made our share of mistakes, and there are times when our actions around the world have not lived up to our best intentions.

Uten å gå tett inn på historien, berører han områder der han mener USA har feilet. Den innrømmelsen han presenterer i disse korte setningene sier noe om hvorfor spørsmålene i forrige avsnitt er nødvendige. Selv om han vet at det er gjort mye galt i fortiden, understreker han at han elsker landet og påpeker at det er forsøkt å skape "a more Perfect union" gjennom forsakelser, og at en sammen med andre nasjoner har forsøkt å skape "a more hopeful world". Obama viser hva som særpreger USA ved å vise til at en aldri har vært styrt av en spesiell stamme eller konge:" (...) indeed, every language is spoken in our country; every culture has left its imprint on ours; every point of view is expressed in our public squares." Ved å vise til styresettet i USA får han fremmet demokratiet uten å bruke ordet. Det er folket som bestemmer. Ved å fremheve at de ulike kulturene har satt sitt merke på nasjonen, får han frem at det er mulighet for alle å lykkes. Den amerikanske drømmen lever i et flerkulturelt samfunn. Denne drømmen lever og i skjebnene som springer ut av Berlins historie. For å binde sammen denne drømmen bruker han sin egen far for å vise at drømmen og håpet er det samme hvor enn menneskene befinner seg.

What had always united us – what has always driven our people: what drew my father to America's shores – is a set of ideals that speak to aspirations shared by all people; that we can live free from fear and free from want; that we can speak our minds and assemble with whomever we choose and worship as we please. (...) With an eye toward the future, with resolve in our hearts, let us remember this history, and answer our destiny, and remake the world once again.

7.2.6 Kort sammenligning av talene

Obama fremstiller seg som en verdensborger og fokuserer på den felles historie og de felles idealene en finner i USA og Europa. Dette ble lagt merke til i hjemlandet og flere politiske reportere kommenterte at mens Obama snakket om og kommenterte samhold over nasjonale og religiøse grenser la McCain vekt på at for han kom alltid USAs interesser først. Talen til Obama var lite avklarende i viktige forhold for samarbeid og utvikling mellom USA og Europa som handel, forsvar og utenrikspolitikk.

Tema i talen til McCain er utenrikspolitikken, hans sterkeste felt. Ut fra hans militære og politiske karriere, var det mange som så på McCain som en som ofret seg i nasjonens tjeneste. Slagordet hans "country first", setter i mange henseender landet foran enkeltindividet. I dette ligger noe av det som karakteriseres som "unique" i USA. Det republikanske partiet holder mye fokus på at "ingen skylder noen noe". Det er en av grunnene til at en ikke ønsker at det offentlige skal gripe inn med helseforsikring eller andre støtteordninger. En holder fast ved den amerikanske drømmen. At hver er sin egen lykkes smed. I år er det 50 år siden John F Kennedy ble innsatt som president. Hans konklusjon i innsettelsestalen understreker og noe av dette.

And so, my fellow Americans: ask not what your country can do for you - ask what you can do for your country. My fellow citizens of the world: ask not what America will do for you, but what together we can do for the freedom of man."(Inaugural address, January 20th, 1961)

I talen understreker McCain at for å oppnå respekt, må en ikke være redd for å vise styrke. I sine taler er McCain tydelig når det gjelder å formulere hva han står for. Svarene er basert på klare prinsipper, noe som kan overbevise tilhørerne og til en viss grad signalisere han som en sterk leder. Ulempen ved å være så tydelig, kan være at han noen ganger forenkler saken han legger frem. Når det gjelder USAs maktbruk rundt om i ulike konflikter, omfatter den ikke bare kampen mot terrorisme, men og kampen for sentrale verdier i det amerikanske systemet som demokrati og frihet. Hans politiske forbilde er Theodore Roosevelt som forfektet at utenrikspolitikken burde avspeile landets karakter og verdier. McCain fremstiller seg som en politisk maverick og understreker at han vil sette velgernes interesse først dersom det skulle bli utakt med partiet.

I denne talen fokuserer han flere ganger på USAs greatness. Dette kommer til uttrykk ved at han omtaler nasjonale interesser og en felles identitet. Tro og fremtidsønsker ligger i ønsket om å skape en bedre verden byttet på de idealene en finner i USA. Han underbygger slagordet sitt ved å klargjøre at han ikke vil tolerere angrep på egne interesser.

Obama holder en tale som er svært forskjellig fra McCain. Han holder denne talen i utlandet, ikke som McCain hjemme i USA. Valget av sted for talen knyttes opp mot flere store historiske hendelser og kjente taler. Berlin er blitt et symbol på at det er mulig å rive ned murer. Gjennom talen spiller han på lengsler om å tilhøre et fellesskap, om å være inkludert,

og at drømmene og håpet må ha frihet og mulighet til å leve. Muren har vært et stengsel for denne friheten så vel som den fysiske stengselen i verden. Obama snakker om de som immigrerer til nye steder og advarer mot at de diskrimineres. For å bryte barrierer og knytte talen opp mot noe håndfast, bruker han sin egen historie for å understreke at alt er mulig. Han ønsker å formidle et håp om forandring i verden.

Som person virker McCain gjennom oppbygging av talen som noe arrogant og stivere i formuleringene enn Obama. Han bruker ikke de samme retoriske grepene, og vi finner ikke den tette personlige tilnærmingen til tilhørerne. Begge legger vekt på å få frem at USA er "unique". Når det gjelder bruk av historien, er det enklere å følge McCain da han bruker eksempel som amerikanerne er kjent med. Obama snakker som en verdensborger og benytter eksempel som ikke er like kjent for den amerikanske befolkningen. Det kan være en grunn til at hans tale ikke ga samme anerkjennelse hjemme som ute i Europa.

7.2.7 Obama's acceptance speech

Barack Hussein Obama holdt 28. august 2008 takketalen ved "the Democratic National Convention" i Denver. Podiet der han holdt talen var utsmykket med store flagg og søyler, noe som kunne minne om Lincoln Memorial i Washington der Martin Luther King holdt sin berømte tale, "I have a dream", på dagen for 45 år siden.

Flere politiske kommentatorer kommenterte i etterkant at dette var den talen demokratene trengte for å komme på offensiven igjen. Han beskyldte McCain for ikke å forstå det daglige strevet til den vanlige amerikaner, han besvarte beskyldningene om at han ikke hadde erfaring nok i forhold til embetet han ønsket å bekle og han prøvde å forklare hvilke forandringer han mener ligger i begrepet "change". Talen var offensiv i forhold til oppgavene som ventet og i forhold til McCain og republikanerne. Talen lot det og skinne gjennom hvem som var hans politiske forbilder og historiske paralleller. Punkt for punkt gikk han gjennom tema som våpenkontroll, abort, homofile rettigheter, skatt, arbeidsplasser, klima, energi og nasjonal sikkerhet. For å understreke at han er patriot og vil forsvare landet mot farer som truer, nevner han at han vil kjempe som kjente demokrater navngitt ved Roosevelt og J. F. Kennedy. Han

siterer Kennedy ved å bruke uttrykket: ”our intellectual and moral strength”. 15. juli 1960 holdt Kennedy sin Acceptance Speech på demokratenes landsmøte. Talen er senere kjent som “the New Frontier speech”. Han snakket om en slutt på en gammel periode og sa “the old ways will not do.” Han snakket om “a slippage in our intellectual and moral strength.” Kennedy hadde samme evne til å inspirere som Obama. Budskapet han reiste rundt med var at ”americans could do better”. Han mente hindringer kunne overvinnnes ved hardt arbeid og forsakelse.

The New Frontier of which I speak is not a set of promises; it is a set of challenges. It sums up not what I intend to offer the American people, but what I intend to ask of them. It appeals to their pride. It appeals to our pride, not to our security. It holds out the promise of more sacrifice instead of more security⁹⁸

Barack H Obama prøver også i denne talen å bryte ned barrierer ved å bruke historier fra sitt eget liv. Han er klar på at han ikke er et tradisjonelt valg med sin utradisjonelle bakgrunn. ” I realize that I am not the likeliest candidate for this office. I don’t fit the typical pedigree...”⁹⁹ Stamtavlen hans er vel kjent hos dem han taler til, og det er ikke nødvendig å gå gjennom dette her. I “A More Perfect Union” forteller han om sine foreldre og om sin flerkulturelle bakgrunn. Tidligere i oppgaven har det vært nevnt at Obama har hatt et behov for å avmystifisere hvem han er, og å vise hvilken felles historie han deler med dem som hører på han.

Because, in the faces of those young veterans who come back from Iraq and Afghanistan, I see my grandfather, who signed up after Pearl Harbour, marched in Patton’s army, and was rewarded by a grateful nation with the chances to go to college on the G.I.Bill.

På denne måten klare han å få frem at han er en del av vi – amerikanerne. Ved å bringe inn i talen ”the G.I. Bill”, får han presentert et av sine politiske forbilder. Franklin Delano Roosevelt ga loven ” the Servicemen’s Readjustment Act” i 1944. Denne ble kjent som G.I. Bill og Rights. Roosevelt fikk opprettet denne loven for at veteraner fra andre verdenskrig skulle få delta i ulike opplæringsprogram da de returnerte hjem. En av grunnene til at denne ordningen ble opprettet, var at en ønsket å unngå å få reaksjoner/tilbakefall slik en fikk med

---

⁹⁸ The New Frontier Speech – Kennedy’s Acceptance Speech 15. juli 1960

⁹⁹ Barack Obama’s Acceptance Speech

den store depresjonen etter første verdenskrig. En viktig bestemmelse i loven var lave renter, billige lån og en mulighet til å kunne klare å komme i arbeid og leve et normalt liv.

Obama ønsket å møte flest mulig i forbindelse med at han tok imot utfordringen å stille som demokratenes presidentkandidat. Landsmøtet ble arrangert på et fotballstadion med plass til 80 000 personer i stedet for i en konferansesal. Han bruker anledningen til å til å si at en må kunne være uenige i politisk oppfatning uten å stille spørsmål ved hverandres karakter og patriotisme. Denne adressen var nok i første rekke rettet mot McCain og hans kampanje, men det ligger og en adresse til det amerikanske folket i forhold til toleranse og samarbeidsvilje som et samlet folk, og ikke som grupper inndelt etter rase eller religion. Obama bygget talen opp rundt begrepet ”promise”. Martin Luther King hadde ”dream” som et overordnet begrep i sin tale. Han var ikke i samme politiske posisjon som Obama, men kjempet for rettene til de fargede amerikanerne. Han ledet en borgerrettighetsbevegelse som ønsket å nå sine mål gjennom lovendringer og en endret oppfatning og respekt mellom folkegrupper i landet. Obama er i en posisjon der han kan få mulighet til å påvirke og gjennomføre som landets president. Han gir det flere har kalt ”det amerikanske løftet”. I dette løftet ligger det at den enkelte har en frihet til å gjøre hva en vil med livet sitt, men at det og er en forpliktelse i dette. En skal behandle hverandre med verdighet og respekt. Obama benytter anledningen til å si noe om hvordan han ser på statens rolle. Dette gjelder i forhold til områder som utdanning, vitenskap, teknologi, trygghet og infrastruktur. Han mener at staten skal være den som beskytter alle, ikke bare dem som har penger og muligheter, men og for dem som er villige til å arbeide for å bygge landet.

It is that promise that's always set this country apart, that through hard work and sacrifice each of us can pursue our individual dreams, but still come together as one American family, to ensure that the next generation can pursue their dreams, as well.

Både Obama og McCain hadde et kort slagord som preget kampanjen, en form for et valgspråk. Obama valgte ”**change**” som sitt valgspråk, McCain valgte ”**country first**”. For å si at alle setter landet først, han selv inkludert, gjør han bruk av noen retoriske grep. Han bruker slagmarken som bakteppe for det han vil formidle, og sier om demokrater og republikanere: ” they have fought together, and bled together, and some died together”. Her bruker han tre parallelle ord, trikolon, for å understreke hva de sammen har ofret for USA. Han bruker og antitesen som virkemiddel: ”They have not served a red America or a blue America; they have served the United States of America.” I denne delen er det mulig Obama vil bruke de retoriske virkemidlene for å sette fokus på de nøkkelordene han mener er viktige

i budskapet han vil ha frem. For å vinne valget hadde han to mulige veier i forhold til velgermassen. Han kunne vende seg til de trofaste demokratene eller han kunne dreie valgkampen noe i retning av sentrum og de som ikke hadde et klart partivalg. Han stiller flere retoriske spørsmål i løpet av talen, som: "What is that American promise?" Dette hjelper han til å svare et publikum ved å dra frem bragder som er utført og løfter han sier han skal oppfylle om han blir president.

Obama bruker sin egen historie for å formidle eget standpunkt i innvandringsspørsmålet. Som det er diskutert tidligere i oppgaven, er det grunnleggende uenighet mellom McCain og Obama i dette spørsmålet. I større grad enn McCain har Obama uttalt at USA trenger innvandrerne. Han har stilt spørsmål ved hvorfor en utdanner ungdom fra ulike land ved amerikanske høyskole og universitet for deretter å si til dem at de ikke får arbeids- og oppholdstillatelse i landet. USA har behov for mennesker med høy utdanning som vil og kan ta landet videre i utvikling av ny teknologi, men en har og behov for folk som vil utføre tjenesteoppgaver. I diskusjonen har det særlig vært illegale innvandrere fra Latin – Amerika som har fått temperaturen til å stige. Obama har argumentert for er amnesti, men lagt til grunn at en da må lære språk, kultur og historie. I talen kommenterer han at barn født i USA får statsborgerrettigheter mens foreldrene står uten:

(...) but I don't know anyone who benefits when a mother is separated from her infant child or an employer undercuts American wages by hiring illegal workers.

Obama sier og i talen sin at USA har mer rikdom enn andre nasjoner, et sterkere forsvar enn andre nasjoner og universitet og kultur som andre misunner, men det er ikke dette som gjør nasjonen rik. Det er den amerikanske ånden, det amerikanske løftet som dytter en fremover selv om det føles utrygt, som binder sammen til tross for ulikheter og som får en til å se etter det nye og usette. Han fastslår at det amerikanske løftet er den største arven som han gir til sine døtre, som fikk pionerene til å reise vestover og som han vil gi tilhørerne.

"(...) this election has never been about me; it's about you". I denne delen av talen prøver Obama å føre ansvaret over på de som hører på, velgerne. Han gjentar at han ikke er den

selvfølgelig kandidaten til presidentembetet på grunn av sine aner eller karriere i Washington. Han påpeker at de, velgerne, har forstått at en ikke kan fortsette som før.

You have shown for us what history teaches us, that at defining moments like this one, the change we need doesn't come from Washington. Change comes to Washington.

Ved å bruke en antitese får han satt valgene opp mot hverandre. Oppskriften på å lykkes er ikke at det lages lover i Washington, men at det amerikanske folket forteller Washington hvilke verdier de vil at landet skal styres etter. Han vender tilbake til det amerikanske løftet og linker dette sammen med Luther Kings drøm. For 45 år siden stod Martin Luther King foran Lincoln's Memorial i Washington. Han ledet en stor borgerrettighetsbevegelse og hadde i kraft av dette store makt og innflytelse over mange mennesker. Han valgte å bruke denne på en positiv måte ved å unngå å rope ut frustrasjoner, fortelle om mennesker som hadde bukket under og om knuste forventninger. Obama ønsker å identifisere seg med Luther King, og å kunne føre videre hans håp/drøm. Han sier om talen "I have a dream":

But what the people heard instead – people of every creed and colour, from every walk of life – is that, in America, our destiny is inextricably linked, that together our dreams can be one. "We cannot walk alone," the preacher cried. "And as we walk, we must make the pledge that we shall always march ahead. We cannot turn back.

Obama har behov for å få formidlet sin visjon for landet og innbyggerne. Han gjør dette ved å bruke situasjoner som enkeltmennesket kan kjenne seg igjen i. Denne delen av talen tar i bruk den nære fortiden. Han viser til at landet er "more decent" (diskret, fin, hyggelig, skikkelig, sympatisk, sømmelig, taktfull) enn en snart pensjonert og utslitt kvinne i Ohio, en arbeider i Indiana som etter 20 års arbeid må se arbeidsplassen bli flyttet til Kina eller veteraner som må sove på gaten mens familien glir inn i fattigdom. Alle de bildene han bruker, er bilder på hendelser som kan forekomme hver dag i det landet han elsker. Dette er gjenkjennbart og han viser til at "we", her demokratene og deres støttespillere, har mer medfølelse og innlevelse enn den sittende regjeringen. Hans visjon er å endre på disse situasjonene, og å skape et mer sammenvevd folk som tar vare på hverandre. Denne delen av talen avrundes med at han kritiserer republikanerne ved president Bush, for å sitte uvirksomme mens orkanen Katrina raste innover New Orléans. Da dikene brast ble ca. 70 % av byen lagt under vann. Demokratene ved Hillary Clinton ønsket å starte en uavhengig gransking, men denne ble stoppet da republikanernes medlemmer i Senatet stemte mot. Ved å uttrykke seg så konkret som her, gjør han budskapet lett å forstå, gir det et medmenneskelig innhold og dermed lettere å huske.

Retorisk tar Obama i bruk ulike teknikker for å få frem poengene i talen. Han gjentar ulike fraser gjennom talen. Noen av disse gjentakelsene er: "We are a better country (...) It's a promise (...) We measure progress." Han får på denne måten repetert det som er viktig, og får tilhøreren til å huske de viktige poengene. For å understreke hva han mener, bruker han "power of three".

Our government should work for us, not against us. It should help us, not hurt us. It should ensure opportunity not just for those with the most money and influence, but for every American who's willing to work.

Andre virkemidler han brukte var retoriske spørsmål, allitterasjon og spørsmål han ga dypere respons på.

What is that American promise? It's a promise that says each of us has the freedom to make of our own lives what we will, but that we also have obligations to treat each other with dignity and respect. It's a promise that says the market should reward drive and innovation and generate growth

For å bevege tilhørerne berører han "den amerikanske drømmen". Amerikanerne er ikke beredt til å gi opp denne for å gi rom for det vi kaller velferdsstaten, å dele på goder og forpliktelser. Han gir uttrykk for hvordan foreldrene hadde en fremtidstro når det kom til sønnens muligheter, og avslutter med å uttrykke idealene om hardt arbeid og forsakelser som kan være med på å oppfylle den drømmen de fleste amerikanere bærer på.

(...) shared a belief that in America their son could achieve whatever he put his mind to. (...) through hard work and sacrifice each of us can pursue our individual dreams, but still come together as one American family

Som i "A more Perfect union" siterer Obama Bibelen ved å si: "I am my brother's keeper; I am my sister's keeper". Han understreker at det er et løfte alle trenger å holde, og det er dette som er forandringen en trenger nå. Den felles essensen av det amerikanske løftet er individuell ansvarlighet og en felles ansvarlighet. Dette bør skje i et demokrati der alle kan finne styrke til å bygge bro over forskjellene. Han bruker noe tid på å gå gjennom ulikhetene mellom demokratene og republikanerne og trekker frem at en nå i to valgperioder har levd etter å gi mest til dem som hadde mest og så håpe på at noe dryppet på alle de andre. Dette er en av grunnene til at han ønsker forandring. I amerikanske valgkamper kan utfallene kandidatene imellom være harde og de kan karakterisere hverandre på en svært negativ måte. Obama går ikke til et sterkt personangrep på McCain i talen. Han peker på at McCain har båret uniform med stor tapperhet og stort mot, og av den grunn bør han vises takknemlighet

og respekt. Men det påpekes i forhold til slagordet til McCain, “ So I’ve got news for you, John McCain: We all put our country first”.

7.2.8 McCain’s acceptance speech

Denne talen ble holdt på det republikanske partiets landsmøte i Minneapolis-Saint Paul i Minnesota 4. september 2008. Da McCain skulle holde sin tale, måtte han ha i minnet at Obama 28. august hadde holdt sin landsmøtetale hos demokratene. For å få gjennomslag hos presse og velgere, måtte han presentere en tale som skilte seg fra den Obama hadde holdt. Han burde og prøve å distansere seg noe fra president Bush som var en president med synkende oppslutning.

McCain legger vekt på å takke og hylle familien sin. På denne måten får han trukket frem et av de viktige elementene i det amerikanske samfunnet, særlig hos de konservative republikanerne. Visepresidentkandidat Sarah Palin hadde og i sin tale rettet fokus mot familie og alles rett til et liv. Hun hadde snakket om den unge datteren som var gravid, og som skulle bære frem barnet. Flere ganger hadde hun og vist frem den yngste sønnen som var født med Downs syndrom. I denne valgkampen hadde Sarah Palin klart å tiltrekke seg mange av de kristenkonservative velgerne som sluttet seg til det republikanske partiet. Hun fremstod som troende pinsevenn og frontet tydelig de kristne verdiene. McCain har og med vendinger som: ”I’m going to fight to make sure every American has every reason to thank God, as I thank Him (...)” I denne talen, som i flere av de andre, virker han litt ukomfortabel når han snakker om Gud. Noen ganger kan han virke litt mekanisk og ikke som en overbevist troende. Ved å presentere familien med stolthet og takknemlighet og å vise til at han trenger Gud med på laget, viser han de mykere sidene ved presidentkandidaten. Når det gjelder de velgerne McCain appellerer mest til, finnes de fleste i sentrum. Disse vil lytte når han snakker om et samarbeid over partigrensene. Om Obama sier han:

Despite our differences, much more unites us than divides us. We are fellow Americans, an association that means more to me than any other. We’re dedicated to the proposition that all people are created equal and endowed by our creator with inalienable rights.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ John McCain, Republican Party Presidential Nomination Acceptance, 4 September 2008

McCain klarer å få formidlet grunnverdiene i eget ståsted, men og grunnverdiene i det amerikanske samfunnet.

We believe in a strong defense, work, faith, service, a culture of life, personal responsibility, the rule of law, and judges who dispense justice impartially and don't legislate from the bench. We believe in values of families, neighborhoods and communities.

Patriotisme og forandring var stikkordene som gikk igjen, gang etter gang. Personlig tillit var det som kunne gi McCain seieren i presidentvalget. "Change is coming. I'm not in the habit of breaking promises to my country." Kampen han vil føre videre er grunnlagt på avgjørelser han har vært med på som politiker og som soldat. Han nevner at han har stemt for å etterforske korrupsjon i de amerikanske samfunnet, og ikke sett på hvilket parti den som ble etterforsket representerte. Korrupsjonen ble karakterisert som en trussel mot den offentlige tilliten. Han har bekjempet dem som ønsker å bruke fellesskapets penger på en måte han mener er sløseri, og til slutt nevner han opp ulike andre som Pentagon, tobakkselskap og fagforeninger. "I fight for Americans. I fight for you".

"I fight to restore the pride and principles of our party." Her tar han opp et tema han har nevnt før. "We are elected to change Washington, and we let Washington change us." McCain har hele tiden ønsket flere avgjørelser ut til statene og har kjempet mot at det offentlige skal overta mer ansvar for individet, som et eksempel bruker han den nye helseloven som ble foreslått av demokratene. McCain peker på at politikernes tillit skal gjenvinnes ved at en står opp for de verdiene USA beundrer. Han nevner kjente presidenter som Lincoln, Roosevelt og Reagan som alle var presidenter som klarte å skape en politisk orden som fant svarene på de problemene samtiden stod overfor. De prøvde ikke å kopiere sine forgjengere i forhold til nasjonale og internasjonale spørsmål. Det at McCain nevner disse tidligere presidentene kan og være et forsøk på å si at han ikke ønsker å kopiere Bush om han skulle vinne valget. De verdiene han vil sloss for er:

We believe in low taxes; spending discipline, and open markets. We believe in rewarding hard work and risk takers and letting people keep the fruits of their labor. (...) We believe in a government that unleashes the creativity and initiative of Americans. Government that doesn't make your choices for you, but works to make sure you have more choices to make for yourself.

We believe everyone has something to contribute and deserves the opportunity to reach their God-given potential from the boy whose descendents arrived on the Mayflower to

the Latina daughter of migrant workers. We're all God's children and we're all Americans.

Her får vi presentert den ”amerikanske drømmen”. Ved å bruke de to eksemplene han gjør, får han hele bredden av innvandringspolitikken. Puritanerne som kom med Mayflower og var med på å legge grunnlaget for den unike nasjonen USA, og dagens problem med den nye innvandringsbølgen som har skap store diskusjoner i forhold til hvordan den skal håndteres. McCain klarer å løfte frem saken uten å ta stilling til noen form for løsning. Denne problematikken er belyst i talen til La Raza.

McCain omtaler seg selv som en maverick. Denne gangen definerer han selv uttrykket; en som marsjerer til takten av sin egen tromme. Han understreker at han vet hvem han sloss for.” I work for you.” Han fremstiller seg som en som vet hvordan verden virker, hvordan det militære fungerer. Han sier han ønsker å bygge et fundament for en stabil og varig fred.

I’m running for President to keep the country I love safe, and prevent other families from risking their loved ones in war as my family has. (. . .) In America, we change things that need to be changed. Each generation makes it’s contribution to our greatness. The work that is ours to do is plainly before us. We don’t need to search for it.

Siste del av talen er knyttet opp mot krigsinnsatsen og fangenskapet i Vietnam. Han har heltestatus både i landet og i partiet. I denne talen går han nærmere inn på hva som hendte da han ble skutt ned over Hanoi, og hvordan han følte seg usårbar og modig. Tilhørerne får høre om hvilke prøvelser han måtte gå gjennom og nederlaget da han knakk sammen under avhør. Det gjør nødvendigvis inntrykk på tilhørerne at den personen som står foran dem på podiet har vært gjennom alle de prøvelsene som blir beskrevet. McCain begrunner hvorfor han er villig til å ofre alt for landet sitt:

I fell in love with my country when I was a prisoner in someone else’s. I loved it not just for the many comforts of life here. I loved it for it’s decency; for its faith in the wisdom, justice and goodness of its people. I loved it because it was not just a place, but an idea, a cause worth fighting for. I was never the same again. I wasn’t my own man anymore. I was my country’s.

Han gir landet menneskelige egenskaper som fremhever landets ”uniquenes”.

Svakheten ved McCains tale var at han aldri sa noe konkret om hvordan han vil skille seg fra George W. Bush. McCain ga få konkrete, politiske løfter. Han lovet skattelette og å satse sterkt på utbygging av energisektoren, framfor alt oljeboring. Han sa ikke noe om budsjettunderskuddet, gjeldskrisen eller boligkrisen. Han lovet «nye jobber som ikke vil

forsvinne», men sa ikke hvordan. Bare overflatisk også om helseforsikring, som svært mange amerikanere ikke har råd til.

I denne talen er det to ord som går igjen. Det er ordene *country* og *fight*. Dette kan henseile på slagordet han hadde for kampanjen: Country first. Gjennom alle talene som er analysert, fokuserer han på at han er en tjener for landet og folket. Han holder flere ganger frem at han skylder USA mer enn USA skylder han. McCain holder frem at forskjell mellom han selv og Obama er erfaringen. ”I have that record and the scars to prove it.”

7.2.9 Kort sammenligning av talene

Obama holder en offensiv tale der han forsøker å imøtegå dem som kritiserer han for ikke å ha nok erfaring som politiker i forhold til den oppgaven han skal løse som president. I talen prøver han å utdype valgspåket sitt. Hva legger han i begrepet change? Han bruker sin egen person og sin egen historie for å fokusere på den forandringen som er i emning. For å understreke at han ikke er den eneste som har snakket om endring, siterer han J.F. Kennedy ”(...) the old ways will not do”. Den amerikanske drømmen er fortsatt levende. Vi – amerikanerne, er opptatt av denne i dag slik som forfedrene var da de kom til landet og begynte å bygge det. Han snakker om det amerikanske løftet og om et folk som bør bli mer sammenved og ta vare på hverandre. Løftet blir oppsummert som en individuell ansvarlighet og en felles ansvarlighet. Ut fra dette konfronterer han McCains valgspåke i det han sier at alle setter landet først. Det er ikke nødvendig å stille spørsmål ved det.

McCain poengterer og forandring og patriotisme i sin tale. Forskjellen er at han peker på sin egen erfaring som et av de viktigste punktene for at denne forandringen kan finne sted. Begge kandidatene holder frem den amerikanske drømmen som et viktig element i samfunnet.

McCain understreker at han ønsker at individet skal få mer innflytelse i samfunnet ved at mer av makten flyttes ut av Washington og gis til delstaten. For McCain er det viktig å få frem hvilke grunnverdier han står for. Og i denne talen poengterer han at han vet hvem han sloss

for – velgerne. Talen til McCain går ikke grundig inn på hva han vil arbeide med av politiske saker dersom han blir valgt som president.

7.2.10 Obamas tale i New Hampshire 8. januar 2008 – ”Yes we can”

Denne talen ble holdt på South Nashua High School i New Hampshire 8. januar 2008. Rett før Obama skulle holde talen var en blitt kjent med at han hadde tapt nominasjonsvalget i staten til fordel for Hillary Clinton. Fem dager tidligere hadde Obama vunnet åpningsvalget i Iowa, og prognoser og meningsmålinger hadde han og som favoritt i New Hampshire. Mange var i tvil om han kunne klare å komme inn igjen i kampen om å bli nominert som demokratenes kandidat. Sammen med sin faste taleskriver, Jon Favreau, hadde Obama planlagt en sierstale til velgerne. Da resultatet ble offentlig, måtte de skrive om talen for å ta tak i kampanjen igjen, å oppildne tilhengerne og å vise at det ikke var en kandidat som regnet med å tape dette kappløpet. Obama selv uttalte til sin rådgiver Valerie Jarrett: ” This is going to be a good thing. You’ll see.”¹⁰¹

Denne talen er sterkt følelsesladet og retorikken er ikke så neddempet som i de andre talene som er valgt ut. Han starter med å gratulere senator Clinton med seieren. Det er ikke noe i talen som fokuserer på nederlaget i New Hampshire, og han berømmer velgerne for å ha stilt opp i rekordantall og tatt til orde for forandring.”And with your voices and your votes, you made it clear that at this moment – in this election – there is something happening in Amerika.”¹⁰² I første del av talen bruker Obama gjentakelsen: ”There is something happening when (...) ved starten av hvert avsnitt. Det som han peker på skjer er at noen har tro på hva landet kan stå for, at de i sitt hjerte vet at denne gangen er annerledes og at de stemmer på de håp alle deler og ikke bare etter hvilket parti de tilhører. Han nevner:

(...) whether we are rich or poor; black or white; Latino or Asian; whether we hail from Iowa or New Hampshire, Nevada or South Carolina, we are ready to take this country in a fundamentally new direction.

Han prøver å favne alle uansett rase og rikdom.

---

¹⁰¹ Heilmann & Halperin, 2010, “Game Change”, side 189

¹⁰² January 08, 2008, Nashua, New Hampshire

I den neste delen taler han om vi. Han snakker direkte til velgerne når han sier: “You can be the new majority who can lead this nation out of a long political darkness (...) We can (...)” Han går rett på de områdene han mener bør endres og nevner helsereformen, problemet med arbeidsplasser som blir flyttet utenlands, utdanningssystemet og miljøet. Obama snakker om at en må stå sammen og utfordre hverandre slik at det er mulig å nå noe bedre, at det ikke er noe problem en ikke kan løse – ingen skjebne en ikke kan oppfylle. I denne talen sier han at vår kampanje er annerledes enn andres fordi det ikke bare er ”what I will do as President, it’s also about what you, the people who love this country, can do to change it”. Han får understreket at han regner alle velgere som likeverdige og takker dem sammen med frivillige og valgorganisasjonen. Han står sammen med velgerne i uttalelsen om at:

We know the battle ahead will be long, but always remember that no matter what obstacles stand in our way, nothing can withstand the power of millions of voices calling for change.

Obama viser til USAs utrolige historie og viser til at når en har stått overfor umulige utfordringer, har generasjoner av amerikanere svart med en trosbekjennelse: ”Yes we can”. Obama kommer i denne talen og med klare lovnader til velgerne. Noen av disse er:

And when I am President, we will end this war in Iraq (...) finish the job against al Qaeda (...) we will restore our moral standing in the world (...)

Siste del av talen danner grunnlaget for musikkvideoen som ble laget. Denne delen er bygget opp rundt slagordet ”Yes we can”. Han viser til at denne trosbekjennelsen er nedfelt i de opprinnelige dokumentene som la grunnlaget for nasjonens skjebne. Slavene og slavemotstanderne hvasket disse ordene da de kjempet for friheten, immigrantene sang ordene da de la ut på ferden mot USA og nybyggerne sa ordene da de kjempet seg vestover. Ved å inkludere alle de nevnte gruppene som kjempet for sine rettigheter og drømmen om et bedre liv, favner han både begrepet ”melting bowl” og ”salad bowl”. Han sier: ”Yes we can to justice and equality”. Talen ble et mediefenomen da rapstjernen Will I. Am laget en video bygd ord for ord på de siste avsnittene i denne talen, ”Yes We Can – Barack Obama Music Video”. I filmklippet er Obama klippet inn sammen med mange kjente kulturpersonligheter. Videoen ble gratis distribuert på nettet og bidro til Obamas gjennomslag som politiker.

Avslutningen er sterk da han avslutter med å vise til president Kennedy og hans forslag om å sende mennesker til månen, noe ikke mange var villige til å satse på.

First, I believe that this nation should commit itself to achieving the goal, before this decade is out, of landing a man on the moon and returning him safely to the earth. No single space project in this period will be more impressive to mankind or more important for the long-range exploration of space; and none will be so difficult or expensive to accomplish.¹⁰³

Han avslutter avsnittet med å vise til Martin L King (...) who took us to the mountaintop and pointed the way to the Promised Land”. Han avrunder med et følelsesladet utsagn til tilhørerne:

(...) we are not as divided as our politics suggests; that we are one people; we are one nation; and together, we will begin the next great chapter in America’s story with three words (...) Yes. We. Can.

I denne talen sier Obama at dette valget ikke handler om hva han som president kan utrette, men om hva velgerne, som elsket landet, kan gjøre for å forandre dette. Han brukte og en lignende formulering i talen under landsmøtet til demokratene: (...) ”this election has never been about me; it’s about you ”. I denne talen klarer han å formulere en visjon, en drøm som motiverer og inspirerer ulike grupper av amerikanere. Gjennom å bruke store ord, “you can be the new majority who can lead this nation out of a long political darknes” og metaforer som “creed/a simple creed that sums up the spirit of a people. Yes we can” (oversatt som trosbekjennelse og med link til det religiøse), klarer han å appellere til fremtidshåpet hos tilhørerne. Han har en egen evne til å skape fellesskap og å virke som en samlende faktor: ” we are one people; we are one nation; and together (...) I denne talen bruker han i siste del refrenget ”Yes we can”. Det fungerer i forhold til å holde fast ved temaet, å bevege talen mot et klimaks og den blir avsluttet i et positivt klima. Obama har vist veien videre mot ”change”.

---

¹⁰³ President Kennedy Speech “Man on the moon” 25. august 1961

7.3.11 Sen. John McCain's speech in Virginia Beach

22 dager før valgdagen holdt McCain en valgtale i Virginia. Han var kommet i en posisjon der han lå seks prosent bak Obama og måtte mobilisere velgerne for å ha en mulighet til å vinne valget. Han starter talen med en appell til velgerne: "Three weeks from now, you will choose a new President. Choose well. There is much at stake".¹⁰⁴ Istedenfor å fortsette med en samlende visjon som kan gi håp og fremtidstro, begynner han å ramse opp alle problemene som er en følge av finanskrisen. For å posisjonere seg i forhold til Obama, hinter han mot sin politiske erfaring da han sier at den neste presidenten ikke vil ha tid til å studere sakene før han må handle. McCain legger og inn en kritikk av eget parti, president Bush, da han sier: "We cannot spend the next four years as we have spent much of the last eight: waiting for our luck to change".

McCain går over til å snakke om seg selv. Han begynner de fleste avsnittene med "I" og ikke som Obama med "we". For å si noe om tankene sine bruker han gjentakelsen: "I have a plan (...)" McCain er ikke kjent for å være en god retoriker, men denne talen har lite som løfter den og som får tilhørerne med i et samlet engasjement. Han klarer ikke å fokusere på de typiske republikanske verdiene som lavere skatt og mindre stat. Han klarer heller ikke å nå de velgerne som er i sentrum. Talen toucher mange emner, men ingen vektlegges som de viktige sakene han vil kjempe for. Politikken kommer i bakgrunnen i forhold til jeg.

I talen har han to spark til Obama. "The last President to raise taxes and restrict trade in bad economy as Senator Obama proposes was Herbert Hoover. That didn't turn out too well". Hoover var president fra 1929 til 1933 og hans tid som president falt sammen med depresjonen. Hoover kom til å undervurdere krisen og reaksjonene som fulgte. Det neste sparket kommer som:

Let me give you the state of the race today. We have 22 days to go. We're 6 points down. The national media has written us off. Senator Obama is measuring the drapes,(...)

Med denne uttalelsen mener en i amerikansk valgkamp at den omtalte kandidaten er så sikker på å vinne at han måler opp gardinene i Det hvite hus. Ved å bruke denne karakteristikken av motstanderen prøver McCain å si noe om at Obama er selvopptatt og maktsyk. Han fortsetter: "But they forgot to let you decide. My friends, we've got hem just where we want them". Her

---

¹⁰⁴ Sen. John McCain's speech in Virginia Beach

kan det se ut som en selvmotsigelse da han ikke kan være fornøyd med å være 6 prosent bak Obama. McCain har ved tidligere anledninger vist at han kan kjempe helt til mål, men da må han i likhet med Obama mobilisere både velgere og kampanjemedarbeidere til en samlet innsats.

Han prøver å få talen opp til et høydepunkt mot slutten da han istedenfor ”I” benytter seg av ”we. Yes, we will lead. Yes, we will prosper. Yes, we will be safer. Yes, we will pass on to our children a stronger, better country”. I avslutningsavsnittet prøver han å mobilisere for en siste innsats. Her forsøker han å gjøre felles sak for alle som kan tenke seg å støtte han.

Stand up, stand up, stand up and fight. America is worth fighting for. Nothing is inevitable here. We never give up. We never quit. We never hide from history. We make history. No, let's go win this election and get this country moving again.

McCain har i denne talen et språk som ikke er preget av den lette samtalen som Obama har i forhold til sine tilhørere. Han virker veldig intens når han skal formidle sitt budskap og kommer ikke klart frem med en visjon slik vi ser hos Obama. I forhold til de to punktene talene analyseres opp mot, tar McCain frem hvor enestående USA er, men han sier lite om innvandring og befolkningen i landet. Siste avsnittet er bygd opp som hos Obama med en appell til velgerne om at de sammen skal sloss for landet og lage historie. Talen som helhet kan for noen signalisere at han er forberedt på et nederlag.

7.3.12 Kort sammenligning av talene

Obamas tale utmerker seg ved at han ikke noen gang fokuserer på tapet og det negative. I stedet berømmer han velgerne for å stemme med hjertet og for å følge håpet. Han sier at en må stå sammen og utfordre hverandre for å få til noe som er bedre. Talen har fått tittelen ”*Yes we can*”. Dette blir beskrevet som en trosbekjennelse som er blitt og blir hvisket frem av slaver, immigranter og nybyggere. Det er og et håp som deles av de som skal stemme ved valget i november. For å vise at det umulige er mulig, viser han til J.F. Kennedys tale der han lanserer månelandingen. Noe som og syntes umulig.

McCain fokuserer på problemene i samfunnet i sin tale. Talen er defensiv, som om han ikke lenger tror på en seier. Han kommer med kritikk av eget parti og av den sittende presidenten da han understreker at det ikke er mulig å fortsette på samme måte. McCain må prøve å

distanserer seg fra Bush, noe han kanskje hadde nådd bedre frem med om han hadde klart fokusert på hvilke oppgaver han selv ville gå løs på. Det som i særlig grad skiller talene er den omtalen han gir av Obama. Amerikansk valgkamp kan være mye skittkasting, men å karakterisere motstanderen som selvopptatt og maktsyk, kan slå tilbake på en selv. I denne talen kan McCain fremstå som ukomfortabel. Noe som ikke bidrar til å øke oppslutningen de siste ukene før valget.

7.3. Å snakke med mål og visjoner – basert på talene som er analysert

Talene som er presentert er bygd på ulike retoriske prinsipp. Obama ble betegnet som en mester og holdt i løpet av valgkampen flere store taler. McCain kom noe i skyggen når det kom til å formulere visjoner og fremtidshåp. Hans taler og debattinnlegg var mer preget av hans ”straight talk” og noen ganger av forenklinger.

Obama vant mange tilhørere ved at han maktet å skape tillit allerede i åpningssekvensen av talen. Han får fokus på det som skal formidles og skaper kontakt. I ”*Yes We can*” åpner han med å vise til fremgangen som han sier skyldes velgernes ”votes and voices”. Hans visjon er at velgerne (dere) kan være den majoriteten som leder nasjonen ut av en lang politisk mørketid. I talen til landsmøtet starter han selve talen med å fokusere på seg selv og det umulige som likevel har skjedd. McCain lykkes best i sin utenrikspolitiske tale der han åpner med sin private historie om farfaren, faren og seg selv og deres krigsinnsats for USA. Han erkjenner krigens uvesen, men sier likevel at en bør stille opp når det trengs. Den talen han lykkes minst med er talen i Virginia Beach. Denne talen tar for seg de harde tidene og alle problemene en står over for. I denne talen hadde McCain en mulighet til å oppildne velgerne til en siste innsjutt, men lykkes ikke med det.

Det amerikanske samfunnet er bygd opp rundt en sterk moral. Amerikansk valgkamp kan være skitten, og de ulike kandidatene har valgkamporganisasjoner som leter opp skitt om andre kandidater. Det er flere som har måttet trekke seg grunnet utroskapsrykter, stoffmisbruk og andre mer eller mindre delikate rykter. I denne valgkampen viste Obama et sterkt ønske om å være forsiktig med hvordan han omtalte de andre kandidatene. Flere ganger uttrykker han stor respekt for McCain og hans krigsinnsats. Han går ikke av veien for å si seg uenig i uttalelser og standpunkt, men prøver å unngå de undergravende personkarakteristikkene.

McCain uttrykker og flere ganger at han respekterer motstanderen, men i talen i Virginia Bay mister han noe av den tilbakeholdenheten han har hatt da han sier at Obama måler gardinene i Det Hvite Hus. Ved å gi Obama en karakteristikk som en som tar seieren på forskudd og som i tillegg føler seg bedre enn andre, slår det litt tilbake på han selv som en som er kommet på defensiven i en periode der han burde oppildnet velgerne og vist egen styrke til å ville vinne. Bibelsitatene er med på å underbygge den moralen de ønsker skal skinne gjennom i talene deres. Obama har større bruk av slike sitat enn McCain. Begge tilhører en menighet, men Obama er den av kandidatene som sterkest uttrykker sin tro. Begge kandidatene fremhever familien som en viktig del av samfunnet, og de viser sin hengivenhet overfor egen familie. Flere ganger nevner de barna og ektefellen som viktige personer i forhold til deres privatliv og politiske karriere.

Et av de trekkene som var fremtredende i talene til Obama var at han så sterkt fokuserte på fellesskapet i stedet for forskjellene. I bruken av sin og familiens historie er det drømmene og håpet som kommer i fokus. Flere ganger trekker han frem at faren var drevet av et håp om en bedre fremtid da han kom til USA for å studere. Dette håpet er det mange amerikanere som kan kjenne seg igjen i. Ved at de i mange situasjoner vil ha de samme bønnene og det samme håpet glemmer de at Obama forteller om en mann som kom fra en hytte i Kenya. Dette gjør at Barack Obama ikke blir en fremmed fordi han klarer å fokusere på det som er felles. I talene som er presentert i analysedelen ser en at Obama ønsker å ta bort fokus fra de tradisjonelle forskjellene i samfunnet. Han snakker lite om at folk er forskjellige grunnet klasse, rase, hudfarge, geografi og religion. Han fokuserer i stedet for på at de har felles verdier og drømmer. Slagordet "change" og kampropet "yes we can", bygger og opp om vissheten om at en sterk arbeidsmoral, opprettholdelsen av den amerikanske drømmen og utdanning til alle vil bringe håp til fremtiden for et folk som tidligere har vist at drømmene har vært mulige å realisere. Livshistorien hans er typisk amerikansk og da han forteller at bestefaren tjenestegjorde i general Pattons arme under annen verdenskrig etter å ha kommet gjennom den dype økonomiske krisen som hadde rammet landet, har han denne historien felles med mange amerikanere. Han nevner og bestemoren som gjorde sin innsats ved et samlebånd for produksjon av bombefly ved Fort Leavenworth.

McCain forteller om sin fortid og sitt liv. Det er en annen historie som fokuserer på hans liv i tjeneste for landet. I hans historier er det sjelden at den kvinnelige delen av familiehistorien blir nevnt. Det er hans far og farfar som trekkes frem, begge for sin innsats i sjøforsvaret som generaler. Hos McCain er det heltene som er i fokus. Hans slagord "country

first” bygger opp om det bildet han tegner av seg selv. Det er særlig tiden som krigsfange i Vietnam som blir brukt i talene. I talen til La Raza benytter han denne for å understreke samholdet mellom krigsfangene, og til å si noe om at han er til å stole på når han har vært med på å gjøre en avtale, selv om konsekvensene ble tøffere behandling for han selv. I hans taler er det flere ganger understreket at stiller som presidentkandidat fordi landet har reddet han, og han kan ikke glemme det. Han sier i talen til landsmøtet:

I’ve been an imperfect servant of my country for many years. But I have been her servant first, last and always. And I’ve never lived a day, in good times or bad, that I didn’t thank God for the privilege.

McCain ordlegger seg og på en annen måte enn Obama. Han klarer ikke å skape den samme nærheten i fortellingene fordi han ikke presenterer det daglige og nære. I motsetning til Obama har han ikke den samme bakgrunnen som den amerikanske middelklassen. Han vil få anerkjennelse og bli beundret for alle prøvelsene han har måttet gjennomgå i landets tjeneste, men det er og sterke krefter som ikke støtter hans syn på tidligere konflikter USA har vært engasjert i, og de pågående konfliktene i Irak og Afghanistan. Han klarer ikke på samme måte som Obama å skape en samling rundt felles drømmer og verdier.

Obama ser ut til å legge vekt på å skape en fellesskapsfølelse i talene sine. For å skape denne bruker han sitat fra Bibelen, historiske hendelser og kjente amerikanere. Han benytter den felles bakgrunnen som finnes både kulturelt, politisk og i religionen. I talen ”*A More Perfect Union*” viser han til at felles for de store religionene er kravet om å gjøre mot andre det vi vil at andre skal gjøre mot oss. Flere ganger har han og brukt sitatet fra Bibelen om å være hverandres voktere. Dette har han tatt opp og begrunnet med at det er viktig at alle blir klar over at vi er knyttet til hverandre som medmennesker, også over landegrensene. I talen i Berlin brukte han mye tid på å snakke om å stille opp for hverandre og hjelpe til slik at murene som hindrer mennesker kan falle. Obama ble tvunget til å si noe om kirken og pastor Wright. Han belyste sin tro og tilhørighet til menigheten på en måte som amerikaneren forstod og kunne kjenne seg igjen i. McCain har og vært klar på at han tilhører en menighet og har en kristen tro, men for han har troen vært mer personlig enn hos Obama. Han har ikke samme bruken av kjente bibelord i talene sine og bruker religionen i de mer vanlige termene: ”thank God, so help me God, God bless you”.

Begge kandidatene brukte sitat fra viktige taler og dokument, eller uttalelser fra kjente personer for å understreke eget kandidatur og egne fortrinn. Obama viser flere ganger til ”Declaration of Independence” og at de som utformet den selv hadde kommet til landet med håp, drømmer og visjoner om en bedre fremtid. Han tar opp Grunnloven for å understreke at det er her en finner idealene om likhet, men og at de ikke tar opp og løser slavespørsmålet. Han har snakket om bestefaren som deltok i andre verdenskrig, og trekker frem ”the G. I. Bill” for å vise at det er mulig å gi mennesker en mulighet og et håp om en fremtid om en står sammen om det. Ved å gi soldatene som kom tilbake en mulighet for en utdanning og lån for å etablere seg med bolig, klarte en å skape en fremtid for mange unge og å unngå de reaksjonene en fikk etter første verdenskrig.

McCain brukte i talen til La Raza mye tid på å snakke om Comprehensive Immigration Reform Act. Her peker han på samarbeidet med demokraten Edward Kennedy. At han dveler så lenge med dette lovforslaget, kan fortelle noe om den politiske maverick som han kaller seg selv, og viljen til å ha egne meninger i forhold til partiet. Det sier og noe om hans evne og vilje til å samarbeide over partigrensene. I talen om utenrikspolitikken bruker han Harry Truman for å bygge troverdighet i forhold til at han og vil være i stand til å handle når situasjonen krever det. Dette knyttes i valgkampen opp mot dagens trussel, som er kampen mot terror. McCain valgte en tøff linje i forhold til de som måtte ønske å true USA. Som president ville han holde landet fritt, sikkert og sterkt. Noen beskyldte han for å ha en holdning som støttet skyt først spør etterpå. Han bruker og Truman når han vil formidle at Gud har plassert USA i dets maktposisjon og gitt det dets styrke for å utrette det gode i verden. I forhold til George W Bush, som var sittende president, hadde McCain et behov for å distansere seg noe. De som har undersøkt suksessfaktorene rundt en president, har pekt på at de som har lyktes best er de som har klart å frigjøre seg fra forgjengeren og ikke prøvd å fullføre dennes visjon.

Obama bruker og tidligere kjente personer når han skal formidle sitt budskap. Slogordet change underbygges i hans tale til landsmøtet ved at han refererer til J. F. Kennedys tale ”*The New Frontier speech*”. I denne talen tok Kennedy til orde for at det var slutt på den gamle epoken, og som Kennedy fokuserer ikke Obama på at han har mye å tilby det amerikanske folket, men begge stiller seg villige til å være med folket og kjempe seg gjennom de utfordringene som ligger foran. Han sier at han vil kjempe som de kjente demokratene

Roosevelt og Kennedy. I talen til landsmøtet bygger han talen rundt ordet ”promise”. Dette er noe som skiller kandidatene McCain og Obama. Obama er flink til å orientere talen rundt et tema som er gjenkjennelig. Dette har medført at talene hans har tittel, noe en ikke finner hos McCain. Talen i Philadelphia 18. mars 2008 er kalt ”*A more Perfect union*” eller rasetalen, talen i Berlin 24. juli 2008 er kalt ”*A World that Stands as One*”, talen i New Hampshire 8. januar 2008 er kalt ”*Yes we can*” og talen til landsmøtet kunne båret tittelen ”Promise”, men er foreløpig bare kjent som hans Acceptance Speech. Titlene speiler et tydelig budskap om å se fremover og at håpet og visjonen er levende både hos han selv og de som er kommet for å høre på.

Kapittel 8: Sammendrag og perspektiver

8.1 Oppsummering

Den største forskjellen mellom talene til de to kandidatene er deres evne til å engasjere og oppildne tilhørerne. Begge prøver å bruke sin egen historie sett i lys av den historien som er felles for nasjonen, og i noen grad og en global historie. I denne sammenhengen lykkes Obama bedre enn McCain når han skal la tilhørerne få ta del i hans liv. Han slipper de som hører på nærmere inn på sitt liv enn det McCain gjør. Vi får en ledigere fortellerstil hos Obama, og han appellerer til tilhøreren ved å fokusere på de vanlige problemene og håpene som den vanlige amerikaneren kan kjenne seg igjen i. McCain forteller og om sine opplevelser, men knytter de fleste opp mot krigsinnsatsen i Vietnam. En av de få hendelsene han formidler fra barndommen er da faren blir utkalt etter angrepet på Pearl Harbour. Han forteller og om farfaren som døde rett etter at han kom hjem fra krigen. I denne fortellingen møter vi mennene som tjente og som var villige til å ofre livet for landet de elsket. Det er heltene som stiger frem.

I flere av talene er det tydelig at Obama har en klarere visjon enn McCain i forhold til hva han vil formidle og hvordan han skal få det til. Begge kandidatene bruker store ord når de skal beskrive USA og amerikanerne. Det er noe særegent amerikansk at dette landet bestående av immigranter har klart å skape borgere som tenker på seg selv som deler av en nasjonal mytologi og å inneha nasjonale trekk som deler av en nasjonal enhet i stedet som en samling

av enkeltindivider. Dette har vært den ”melting pot” en har snakket om i USA. Nasjonen og folket er vevd sammen i en nasjonal og personlig identitetsdannelse. Historien til USA er historien om en forløsning, av individet så vel som nasjonen, og denne forpliktelsen til USA som en ekstraordinær nasjon reflekteres i måten landets ledes liv har blitt omskrevet på, som en fortsettelse av USAs spirituelle biografi, som nasjonen og folkets kamp for å redde menneskeheten.¹⁰⁵

Det er tydelig å se at det er forskjellige retoriske grep som brukes av kandidatene. Obama fremstår som den som mestrer dette best. Han er en mester i å fortelle historier og anekdoter og talen er bygget opp som fortelling med innledning, midtdel og avslutning. I talen ”*Yes we can*” finnes et godt eksempel på en slik oppbygging:

But on this January night – at this defining moment in history – you have done what the cynics said we couldn’t do. You have done what the state of New Hampshire can do in five days. You have done what America can do in this New Year, 2008.

I denne innledningen sees og hans bruk av de og dere. Dette blir en kontrast i forhold til de sier men dere har gjort. I denne talen viser han at han klarer å få tilhørerne til å være deltakere i viktige øyeblikk i historien. Slik han omtaler ”akkurat denne januarkvelden” får han alle som er til stede til å få følelsen av å være med på noe viktig. Obama er og dyktig til å beskrive hendelser slik at de fremstår som bilder eller en film på netthinna. I den samme talen sier han:

In lines that stretched around schools and churches; in small towns and big cities; you came together as Democrats, Republicans and Independents to stand up and say that we are one nation; we are one people; and our time for change has come.”

McCain var ikke en like sikker retoriker som Obama. Det kan være grunnen til at han valgte en annen strategi. Han satset på et image som ble uttrykt ved en tale som var direkte, ærlig og troverdig. Tidligere i oppgaven er det sett på om denne strategien kan bli litt for enkel i forhold til å få frem hvilken visjon han vil fronte.

Obama ble flere ganger under valgkampen beskyldt for å drive tom retorisk veltalenhet. Flere motkandidater, deriblant McCain, mente at Obamas løsninger bare var tomt snakk. Det ble hevdet at det var forskjell på å snakke om løsninger og å handle. McCain forsøkte å sette veltalenheten opp mot direkte og ærlig snakk. Obama forsøkte å vise sine lederegenskaper

---

¹⁰⁵ D. L. Madsen, 1998, side 9-15

gjennom møtet med velgerne og ved den retorikken han brukte for å formidle sine tanker, McCain forsøkte det samme med en enklere og mer direkte tilnærming. ”Den som kontrollerer ordene, kontrollerer tankene. Den som kontrollerer tankene, kontrollerer sine omgivelser. Og den som kontrollerer sine omgivelser, er en leder.”¹⁰⁶

Obama maktet gjennom talene sine å skape en entusiasme og et samhold folk ikke hadde følt på lenge. Mange begynte å tro at en forandring var mulig. Begge kandidatene arbeidet med sitt etos overfor velgerne. Tillit og troverdighet er viktig når en søker verdens viktigste embete. For å opparbeide etos, spilte de personlige historiene en viktig rolle. Kandidatene plasserte seg i medias lys, da alt de sa kunne bli tatt opp og sendt ut over hele verden. Det ble viktig å være oppmerksom på hva som ble uttalt og gjort. Kandidatene skulle markedsføre hva de hadde av erfaringer og kvalifikasjoner. Målet var å få velgeren til å bli overbevist gjennom innholdet og argumentene i det de formidlet. Appellen i forhold til verdier og følelser kommer tydelig frem, særlig hos Obama. Talerens patos avgjøres av om en klarer å skaffe seg best mulig kjennskap til tilhørerne og klarer å tilpasse talen slik at den appellerer til flest mulig. Dette klarte Obama best i forhold til den alminnelige amerikaneren og i forhold til mange av immigrantene.

Da alle talene er på amerikansk, har det for meg ikke vært mulig på grunn av mangel på inngående kjennskap til språket, å få med de fine språklige detaljene. Likevel synes det som om talene er holdt i et språk som ikke inneholder mange vanskelig ord og forkortelser. Dette er derfor ikke et hinder for å få skapt oppmerksomhet, interesse, forståelse og handling. Begge kandidatene gjør bruk av retoriske spørsmål i forhold til å drive talene frem. Et annet særtrekk ved talene, sett med norske øyne, er at de spiller sterkt på nasjonalfølelsen og fremhever landets og folkets fortrefelighet. Når det gjelder talenes innhold, logos, var de preget av noe ulik styrke i forhold til argumentasjon og overbevisende evne. Obamas tale i forhold til rasespørsmålet var velbalansert i forhold til å se flere sider ved historien, samt å holde en balanse mellom det som har vært og det som skal komme. Talen hans i Berlin var ikke av samme kvalitet om en skal se det ut fra en amerikaners synspunkt. Den ga lite i forhold til hva USA ønsker i forhold til handel og utvikling mot Europa. Det ble og hevdet flere kritiske røster mot denne turneen rundt om i de europeiske landene. Noen mente det viste at han ikke hadde mange gode og tunge argument på den utenrikspolitiske arenaen. Sett

---

¹⁰⁶ J- E. Kjeldsen, 09

fra et europeisk standpunkt ga talen lovnad om at USA skulle begynne å samarbeide mer med sine allierte, og mer på lik linje. Talen i New Hampshire viste at Obama, sammen med sin taleskriver, hadde evnen til å omarbeide en tale på kort tid for å oppildne velgerne til å gå videre etter et tap. Denne talen har en passe ydmykhet i forhold til motpartens innsats og en egen drive i forhold til ikke å gi opp. Hos McCain ser vi i talen i Virginia Beach at han ikke klarer å gå til kjernen i det som er viktig noen uker før valget. Kampanjen har ikke helt lykkes, men det burde ikke være grunn til å gi opp kort tid før valgdagen. Han klarer ikke å ramme inn og oppildne velgerne på samme måten som Obama gjorde i New Hampshire. Etter talen sitter en igjen med fokus på de problemene som venter, ikke hvordan og hvorfor en bør stå sammen om å løse dem. I talen om utenrikspolitikk virker han mye sikrere og klarer kommunikasjonen bedre. Han argumenterer overbevisende for sitt syn, og bruker her sin egen historie for å understreke krigens uvesen, men og samholdet og offerviljen.

Presidentvalget i 2008 ble sterkt preget av at USA var på vei mot en resesjon. Antallet sysselsatte falt fra desember til januar med rundt 17000 personer. I mange av valgkamptalene var dette et tema som ble tatt opp. Særlig McCain brukte mye taletid på å sett fokus på de problemene landet stod overfor. USAs økonomi vil innvirke på den globale lederrollen landet hadde innehatt fra 1940. Landet er den eneste supermakten i verden, og en svakere økonomi vil kunne redusere den innflytelsen en vil ha i resten av verden. Under den kalde krigen var Europa en viktig samarbeidspartner for USA. Etter at muren falt, er denne betydningen svekket. Dette blir tydelig når en hører Obama oppsummere utviklingen i talen i Berlin. Han prøver å fokusere på de gamle alliansene og at de må bevares. McCain er mer opptatt av de mer akutte kriseområdene som Afghanistan, Pakistan og Midtøsten. Han er tryggere på det utenrikspolitiske området enn motstanderen. Hos McCain finner vi og en tøffere holdning i forhold til grupper og nasjoner som provoserer USA.

8.2 Konklusjon

Problemstillingen for analysen:

Hvordan fremstod historiebruken i talene til Barack Obama og John McCain i 2008 da de var presidentkandidater i USA. Hvilke verdier og holdninger uttrykte de, og hvilke motiver kan knyttes til denne historiebruken.

Kandidatene har brukt historien, både sin egen og den felles historien til folket og landet.

Deres livshistorie har fått mening gjennom at de har satt denne inn i en større sammenheng.

Vi er alle historieskapende og historieskapt gjennom at den kollektive historien består av mange enkeltstående private historier. Obama og McCain har ulikt utgangspunkt i forhold til amerikansk historie, men de deler mye av den kollektive historien om landets ”uniquenes” og de grunnleggende verdiene som nasjonen bygger på. Bruken av myter og historiske hendelser er med på å skape et fellesskap, lette kommunikasjonen og si noe om stabilitet og forutsigbarhet. Den kollektive historien er en forutsetning for et samfunn, og alle mennesker hører til ulike kollektive grupper.

Ved å bruke den kollektive historien har en et ønske om å få folket til å tenke og handle på en felles måte. Det er et ønske om å skape noe felles. Disse historiene kan brukes for å rettferdiggjøre handlinger, vise hva som er viktig for landet og hva som skal glemmes, og de kan brukes for å skaffe seg makt og status. Kandidatene bruker en blanding av historieske fakta og minner. Anne Eriksen skriver:

Eksistensen av historieskriving og historieforskning påvirker minnet, så vel det individuelle som det sosiale. (...) Ekspertsystemets eksistens forutsetter at den kunnskapen det forvalter, frembringer en viss berøring med folks egne minner og erfaringer, og – ikke minst – med det som samfunnet *vil* ha minner om. (...) Historien tilbyr et sikkert oppbevaringssted for de delene av fortiden som samfunnet holder for aller mest ubestridelig, og som blir kjernen i den kollektive erindringen. (...) Dialogen mellom minne og historie pågår kontinuerlig, og virker inn på dem begge.¹⁰⁷

Obama har de fleste berøringspunktene i forhold til den vanlig amerikaners minner og erfaringer, selv om han bringer opp behandlingen av afroamerikanerne. Han bruker mye tid i talene på å bygge fellesskap og å virke samlende. Det er noe han uttrykker at han vil videreføre som president, at alle må dra lasset sammen – stå samlet rundt de utfordringene landet har og vil få. Obama prøver og å si noe om USAs samarbeid med og posisjon i forhold til alliansepartnerne i Europa. McCain klarer ikke på samme måte å virke like samlende som Obama, men han vil i noen grad profitere på sin ”straight talk” som er enkelt å få med seg da innholdet er forenklet og tilpasset tilhørerne. McCain holder noe mer avstand til velgerne enn Obama. Han klarer ikke ”å by på seg selv” på samme måte. Begge kandidatene bruker en retorikk som vektlegger storheten til landet og alle de verdiene som kjennetegner amerikaneren. De snakker om religion, arbeidsomhet, lojalitet, offervilje, familieliv og sjenerøsitet overfor andre som lider. Talene har et klart mål da kandidatene skal presentere

---

¹⁰⁷ Eriksen, ”Omsuset af erindringer”

seg som den mulige neste presidenten i USA. De velger ut historier som kan sette dem i et fordelaktig lys, og som kan underbygge den visjonen og de slagordene de har valgt for sin kampanje.

8.3 Videre utfordringer

Arbeidet har vist at det er mange problemstillinger som vil kunne følge den denne oppgaven er bygget på. Det kunne vært interessant å se på om Obama har forandret historiebruk og retorikk etter at han ble president. Hva gjør han for å klare å holde optimismen oppe, og å gi slagordet change en mening? Etter å ha arbeidet med to av de fire punktene som ble drøftet under punkt 4, kunne det og vært interessant å se på de to gjenstående punktene; nasjonalt og lokalt og føderalisme og maktbalanse. I disse punktene står demokratene og republikanerne sterkere mot hverandre, særlig etter at ”tea Party Movement” fikk større innflytelse.

Kilder:

Bøker:

Aronsson, Peter. 2004/2008. *Historiebruk – att använda det förflutna*. Sverige: Studentlitteratur

Aschehoug verdenshistorie. 1985. *Bind 10*. Oslo: H. Aschehoug & Co

Bøe, Jan Bjarne. 2002/2005. *Bildene av fortiden. Historiedidaktikk og historiebevissthet*. Kristiansand S: Høyskoleforlaget

Bøe, Jan Bjarne. 1995. *Faget om fortiden. En oversikt over det historiedidaktiske området*. Oslo: Universitetsforlaget

Cubitt, Geoffrey. 2007. *History and memory*. Manchester: Manchester University Press

Dessigné, Alexandre – Knutsen, Ketil – Hansen, Ann Elisabeth Laksfoss (red). 2010. *Flerstemte minner*. Stavanger: Hertervig Akademiske Forlag

Flood, Christopher G. 2002. *Political Myth*. New York: Routledge

Galtung, Johan. 2004. *Transcend & Transform, An Introduction to Conflict Work*, London, Pluto Press

Heilemann, John og Halperin, Mark. 2010. *Game change. Obama and the Clintons, McCain and Palin and the Race of a Lifetime*. New York: Harper Collins Publishers

Hertsgaard, Mark. 2002. *The Eagle's Shadow – Why America fascinates and infuriates the world*. Great Britain: Bloomsbury Publishing Plc

Jacobsen, Dag Ivar. 2000/2005. *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Kristiansand S: Høyskoleforlaget AS

Jensen, Bernhard Eric. 2006. *Historie – livsverden og fag*. Danmark: Gyldendal

Kjeldstadli, Knut. 1999/2007. *Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget*. Oslo: Universitetsforlaget

Lalum, Hans Olav. 2008/2009. *Presidentene fra George Washington til Barack Obama*. Oslo: Cappelen Damm AS

Madsen, Deborah L. 1998. *American Exceptionalism*. Edinburgh: Edinburgh University press

Moen, Ole O. 2009. *USA. Annerledeslandet I en ny tid*. Oslo: forlaget Historie & Kultur AS

Obama, Barack. 2006/2009. *The Audacity of Hope; Thoughts on Reclaiming the American Dream*.

Norsk oversettelse Kjell Olaf Jensen. 2008. *Mot til å håpe*. Oslo: Versal forlag

- Obama, Barack. 1995/2004. *Dreams from my Father*. New York: Crown Publishers
- Rasch, Bjørn Erik (red.). 2008. *Amerikansk politikk. Politisk system og politisk tenkning*. Oslo: Abstrakt forlag AS
- Rüsen, Jörn. 1994. *Historisches Lernen*, Köln Weimar Wien: Böhlau Verlag
- Timberg, Robert. 1995/1999. *John McCain. An American Odyssey*. New York: Free Press
- Thomas, Evan/Newsweek. 2009. *A long time coming*
Norsk oversettelse. Poulsson, Poul Henrik. 2009. *Yes we can*. Oslo: Cappelen Damm AS
- Tjomsland, Audun. 2008. *En personlig reise i Amerika fra Kennedy til Obama*. Oslo: Orion Forlag AS
- Tollefsen, Torstein m.fl. 2006. *Tenkere og ideer, filosofiens historie fra antikken til vår egen tid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Vance, Jonathan F. *Death So Noble. 1997. Meaning, Memory and the first World War*. Vancouver
- Zerubavel, Eviatar. 2003. *Time Maps. Collective Memory and the Social Shape of the Past*. Chicago: The university of Chicago press
- Artikler fra ulike utdanningsinstitusjoner, presse
- Berg, Jakob. 23. februar 2009. Den gode historien. *Kommunikasjonsforeningen*. (lest 20.09.2010)
<http://www.kommunikasjon.no/Fagstoff/Fagbladet/Spr%C3%A5k+og+retorikk/Den+gode+hi+storiens.4581.cms>
- Booth, William. 22. February 1998. America's Racial and Ethnic Divides. One Nation, Indivisible: Is It History? *Washington Post* (lest 30.09.2010)
<http://www.washingtonpost.com/wp-srv/national/longterm/meltingpot/melt0222.htm>
- Brand-Jacobsen, Denisa G. 2003, *Deep culture, ideology and language* ved Universitetet i Oslo (lest 5.9.2010)
- Daniel, G. Reginald, Race, Multiraciality, and Barack Obama: Toward a More Perfect Union? *The Black Scholar, Volume 39, No. 3-4* (lest 3.9.2010)
- Dr. Pilgrim, David. September 2000. What was Jim Crow? *Ferris State University* (lest 22.10.2010)
<http://www.ferris.edu/jimcrow/what.htm>

Egge, Christian: Underveis med Johan Galtung, *Samtiden*. 4 – 2005 (intervju) (lest 13.11.2010)

http://www.idunn.no/file/ci/2739891/samtiden_0sce_2005_xgom_nr_01_underveis_med_johan_galtung.pdf

Eriksen, Anne. Omsuset af erindringer. Om dialogen mellom historie og minne. (finnes i Thuen, Trond (red.) Fortidsforståelser) *Senter for kulturstudier*. Artikkelen ble utlevert i kompendium i læreprosessdidaktikk MIH 110, Universiteter i Stavanger 2007. (lest siste gang 12.4.2011)

Fuglehaug, Randi. 4. november 2010. Dramadronningen. *Dagbladet* (lest 5.11.2010)

Habeas Corpus – the most extraordinary writ (lest 26.9.2010)

<http://www.habeascorpus.net/hcwrit.html>

Haruko. America: Melting Pot or Salad Bowl? Research Paper. *Kalamazoo College* (lest 30.09.2010)

http://cc.kzoo.edu/~k03hk01/melting_pot_or_salad_bowl.html

Hechter, Michael Horne, Christine 2009, Theories of social order. *Stamford University Press* (lest 12.10.2010)

http://books.google.no/books?id=UkeQ53Leuy4C&pg=PA52&lpg=PA52&dq=the+man+who+has+obeyed+his+god,+and+who+for+this+reason+thinks+he+has+his+god+with+him,+approaches+the+world+with+confidence+and+a+sense+of+heightened+energy&source=bl&ots=GzTW_SZzj9&sig=RO_HXphZujmW5dACeq15_Op1xqQ&hl=nn&ei=KMvWTPuiComcOvTsrYEK&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CBUQ6AEwAA#v=onepage&q=the%20man%20who%20has%20obeyed%20his%20god%2C%20and%20who%20for%20this%20reason%20thinks%20he%20has%20his%20god%20with%20him%2C%20approaches%20the%20world%20with%20confidence%20and%20a%20sense%20of%20heightened%20energy&f=false

Kjeldsen, Jens E. 2009. Mer enn bare ord. Hva norske politikere kan lære av Barack Obama. *Prosa, Faglitterært tidsskrift nr 4*

Tom Klev. 1997. Filosofen, engelen og den enøyde --Walter Benjamins historiesyn. *UIB-Magasinet*. Nr. 2/97 (lest 5. august 2010)

<http://www.uib.no/elin/elpub/uibmag/2-97/Benjamin.html>

Linder, Mattias. 2003. Krig som ritual. –Ett emotionelt drama i tre akter. *Gøteborgs Universitet, Sosialantropologiska institutionen*. (lest 21.10.2010)

Lund, Joacim. 28. august 2010. Tilbake til Gud. *Aftenposten* (lest 30.08.2010)

<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article3787667.ece>

Maktfordelingsprinsippet (lest 5.9.2010)

<http://www.statvoks.no/konsept/konsept-politikk/maktfordeling.html>

NHOs medlemsider. Retorikk og logikk 2008. 15. mai (lest 20.09.2010)

<http://www.nho.no/article.php?articleID=19683>

Ruud, Geir Terje og Vinding, Anne. 12 millioner mennesker håper på ny sjanse i USA. *VG Nett*. 15. oktober 2008. (lest 25.9.2010)

The Pledge of Allegiance. *Home of Heroes*. (lest 27.9.2010)

http://www.homeofheroes.com/hallofheroes/1st_floor/flag/1bfc_pledge.html

Vinding, Anne. 17.10.2008. Dette er forskjellene mellom McCain og Obama. *VGnett* (lest 21.9.2010)

<http://www.vg.no/nyheter/utenriks/presidentvalg-2008/artikkel.php?artid=538486>

Winthrop, John. Final section. A Model of Christian Charity (City on a hill). *Cental Community College* (lest 12.9.2010)

<http://www.kosmicki.com/234/cityhill.htm>

Bøe, Lene. 2009. *Det gamle og det nye Sandnes*. Masteroppgave ved Universitetet i Stavanger – lest august 2010

Ellefsen, Christine Haugsten. 2009, "The Land of the Living Past" Masteroppgave ved Universitetet i Bergen og Høyskolen i Bergen

<https://bora.uib.no/bitstream/1956/3326/1/56492268.pdf> (lest september 2010)

Truman - doktrinen

<http://mediabase1.uib.no/paxlex/alfabetet/t/t09.html>

Taler:

Barack Obama's *Feb. 5 Speech*, side 4/4 (lest 23.08-2010)

http://www.nytimes.com/2008/02/05/us/politics/05text-obama.html?pagewanted=4&_r=1

Obama, Barack. *A more perfect union*. Philadelphia 18. mars 2008 (lest 28.10.2010)

<http://www.msnbc.msn.com/id/23690567/>

Obama, Barack. *The keynote address*. Landsmøtet i Boston. 2004 (lest 20.08.2010)
<http://www.americanrhetoric.com/speeches/convention2004/barackobama2004dnc.htm>

Obamas tale i New Hampshire *Yes we can*. (lest 12.2.2011)
Obama's acceptance speech at the DNC. Denver, Colorado. (lest 22.11.2010)
Obama, Barack. *A World that Stands as One*. Berlin (lest 21.09.2010)
<http://www.reobama.com/SpeechesJuly2408.htm>

McCain's *Speech on Foreign Policy*, March 2008 (lest 19.09.2010)
<http://www.cfr.org/us-election-2008/mccains-speech-foreign-policy-march-2008/p15834>

Sen. John McCain's *speech in Virginia Beach* (lest 12.2.2011)
<http://hamptonroads.com/2008/10/text-sen-john-mccains-speech-virginia-beach>

McCain's acceptance speech. Minneapolis-Saint Paul, Minnesota (lest 25.11.2010)
http://elections.nytimes.com/2008/president/conventions/videos/transcripts/20080904_MCC_IN_SPEECH.html

John McCain *Speech at the 2008 National Council of La Raza Convention* (lest 15.10.2010)
<http://www.campaign.com/content.taf?function=read&oid=1121>

McCain's *Speech at NALEO on Immigration* (lest 15.10.2010)
<http://www.cfr.org/immigration/mccains-speech-naleo-immigration/p16688>

Bush, Georg W. 20th September 2011. *Address to a Joint Session of Congress Following 9/11 Attacks*. (lest 25.09.2010)
<http://www.americanrhetoric.com/speeches/gwbush911jointsessionspeech.htm>

The New Frontier Speech. Kennedy's *Acceptance Speech* 15.th July 1960 (lest 25.3.2011)
<http://www.americanrhetoric.com/speeches/jfk1960dnc.htm>

Kennedy, John. *Man on the moon*. 25. august 1961
http://www.presentationmagazine.com/kennedy_man_on_the_moon_speech.htm

Filmklipp:

John McCain Biography – in full John McCain III. *Bio. True story* (sett 25.9.2010)
<http://www.biography.com/articles/John-McCain-9542249>

McCain, John. *Time has come* - (sett 20.9.2010)
http://www.youtube.com/watch?v=J_A53PAxeR8

Barack Obama Pastor ANTI – AMERICAN Rev Jeremiah Wright Racism (sett 20.9.2010)
<http://www.msnbc.msn.com/id/23690567/>

Nettadresser:

Wikipedia Tea Party bevegelsen (sett 3.09.2010)

http://no.wikipedia.org/wiki/Tea_Party-bevegelsen

McCains hjemmeside/valgkampside (lest 25.9.2010)

<http://www.johnmccain.com/Informing/Issues/19ba2flc-c03f-4ac2-8cd5-5cf2edb527cf.htm>

<http://www.johnmccain.com/Informing/Issues/68db8157-d301-4e22-baf7-a70dd8416efa.htm>

Obamas hjemmeside/valgkampside (lest 25.9.2010)

<http://www.barackobama.com/issues/immigrationreform/index.php>

Jeg prøvde å lese gjennom websidene og valgkampsidene til kandidatene 2. mai 2011. Det viser seg at disse er endret i forhold til at det er fokus på neste presidentvalg og nyere politiske hendelser.

Kjente militærtsitat

<http://www.military-quotes.com/norsk/Eisenhower.htm>

Støttelitteratur jeg ikke har referert til, men har brukt for å skape en oversikt over stoffet:

Martin Grüner Larsen og Trygve Tronhuus Svensson: Retorikkens renessanse. (kronikk)

<http://www.bt.no/meninger/kronikk/article655201.ece> - (lest 9.9.2010)

Kjeldsen, Jens E. 2009. Hva norske politikere kan lære av Barack Obama. *Prosa – faglitterært tidsskrift*. Red. Karianne Bjellås Gilje. Nr 4 (lest 20.3.2011)

Irwin – Zarecka, Iwona. 1994. *Frames of Remembrance*. New Jersey: Transaction Publishers

Johansen, Anders. 2002. *Talerens troverdighet. Tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Leanne, Shel. 2009. *Say it like Obama*. Oversatt til norsk i 2010 av Eirik Gåserud under tittelen: *Obamas talekunst. Styrken i å snakke med mål og visjoner*. Oslo: Hegnar media

Bacevich, Andrew J. 2008. *The limits of power. The End of American Exceptionalism*. New York: Macmillan Audio (lydbok)

Obama: All Access. Barack Obama's road to the white house. *60 minutes*